

ÖZEL SEKTÖRE YÖNELİK

BATMAN

YATIRIM DESTEK VE TEŞVİK REHBERİ

2018 | BATMAN YATIRIM DESTEK OFİSİ

dika.org.tr

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	3
1 ŞİRKET TÜRLERİ	4
2 İŞYERİ AÇILMASI AŞAMALARI	5
3 BATMAN ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ	6
4 YATIRIMA UYGUN ARAZİ TEMİNİ	7
5 YATIRIM YERİ TAHSİSİ	7
6 EKONOMİ BAKANLIĞI DESTEKLERİ	10
7 KOSGEB DESTEKLERİ	42
8 TOPLU KONUT İDARESİ BAŞKANLIĞI (TOKİ)	64
9 KALKINMA BANKASI	66
10 TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI	68
11 EXİMBANK KREDİ VE DESTEKLERİ	70
12 AVRUPA YATIRIM BANKASI	72
13 DÜNYA BANKASI	74
14 AVRUPA KONSEYİ KALKINMA BANKASI	76
15 YATIRIM KREDİSİ VEREN DİĞER BANKALAR	78
16 KREDİ GARANTİ FONU	80
17 GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI DESTEKLERİ	82
18 ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DESTEKLERİ	84
19 ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVEKLİK BAKANLIĞI DESTEKLERİ- İŞKUR DESTEKLERİ	86
20 KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DESTEKLERİ	88
21 TÜBİTAK DESTEKLERİ	90
22 TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI DESTEKLERİ	100
23 TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ	102
24 BAŞBAKANLIK YATIRIM DESTEK VE TANITIM AJANSI	104
25 GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI DESTEKLERİ	108
26 TESKOMB KREDİ DESTEĞİ	116
27 ZİRAAT BANKASI DESTEKLERİ	118
28 TÜRKİYE TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ KREDİ DESTEKLERİ	122
29 DİCLE KALKINMA AJANSI DESTEKLERİ	124
30 BATMAN YATIRIM DESTEK OFİSİ	130

SUNUŞ

Yılmaz ALTINDAĞ
Genel Sekreter

Batman, Türkiye'nin petrol ihtiyacının önemli bir kısmını karşılayan Dicle Nehri kıyısında bereketli topraklara sahip tarım ve sanayi kentidir. Genç nüfus yapısı, değişim ve yeniliğe olan uyumu artıran en önemli dinamiğidir. Köklü tarihiyle turizm, tarım ve sanayi alanındaki potansiyelini bu dinamiğiyle bütünleştirebilen Batman, insana yatırım yapıldığı ölçüde ülkemizde en hızlı sosyoekonomik gelişmenin yakalanabileceği illerin başında gelmektedir.

İl Yatırım Destek Ofisleri aracılığıyla yatırımcının ihtiyaç duyduğu her türlü bilgilendirmeyi yapabilen ve onları yönlendirebilen, ilin iş ve yatırım ortamına ilişkin derinlemesine çalışmalar yürüten ve ilde yatırım destek konusunda koordinasyonu sağlayan Dicle Kalkınma Ajansı, potansiyel gelişme alanlarını yatırım fırsatlarıyla bütünleştirmeyi amaçlamaktadır. Kaynakların doğru ve verimli bir şekilde kullanılması yoluyla, katma değeri yüksek, AR-GE faaliyetleri ile desteklenmiş ve teknolojik gelişim ve değişime ayak uydurmayı başarabilen ürünler ile Mardin, Batman, Siirt ve Şırnak'ı kapsayan bölgenin ulusal ve uluslararası pazarlarda rekabet gücünün desteklenmesi istenmektedir.

Teknik ve uzmanlık kapasitesiyle mali kaynakların en uygun alanlara yönlendirilmesi ve bölge girişimcisine rehberlik yapmayı misyon edinen Dicle Kalkınma Ajansı, bu rehberle bölge girişimcilerine kamu ve özel kaynaklı hibeler/destekler konusunda toplu bir özet bilgiyi mantıksal bir çerçeve içerisinde sunmayı amaçlamaktadır.

Bu rehber, kamu ve özel kurumlar tarafından sağlanacak mali ve teknik desteklerin yararlanıcıları için hibe miktarları, faydalanıcılarda aranan özellikler, destek unsurları ve süreleri hakkında bilgi vermektedir.

Rehber, proje teklif çağrılarının toplanması, analiz edilmesi ve derlenmesi ile oluşturulmuş olup yararlanıcılar için genel bilgilerle donatıldığından başvuru yapılması planlanan hibe ve teknik destek programlarının programları yerine geçmemekle beraber destekleyici bir işleve sahiptir.

1. Şirket Türleri

İşletmeler en kısa şekilde üretim faktörlerini planlı ve programlı bir şekilde bir araya getirdikten sonra mal ya da hizmet üreten birimler olarak tanımlanabilir. Birbirinden farklı işletme türü bulunmaktadır.

Bir yatırımcı için yatırım başlangıcında amaçlarını gerçekleştirmesi için hangi şirket türünü tercih etmesi gerektiğini bilmesi oldukça önemlidir. Çünkü şirketlerin gerek kuruluş aşamaları gerekse vergilendirmeleri farklılık gösterir.

1) ADİ ŞİRKETLER	İki veya daha fazla kişinin belirli ve ortak bir amacı gerçekleştirmek için oluşturdukları şirket türüdür. Sermaye tutarı farklı olsa da ortakların kar ve zarar payları eşittir. Kararlar oybirliği ile alınır. Şirketin ticaret siciline tescil ve ilanı zorunlu değildir. En önemli özelliği tüzel kişiliği bulunmamasıdır.	
2) TİCARİ ŞİRKETLER	2.1 Sermaye Şirketleri	Sermaye şirketlerinde, ortakların sorumlulukları şirkete getirmeyi taahhüt ettikleri sermaye miktarıyla sınırlıdır. Bu tür şirketlerde ortaklardan birinin ayrılmasıyla ortaklık bozulmamaktadır. Çünkü ortakların şirketteki ortaklık payları kişisel değildir. Bu paylar başkasına satılabilmekte veya devredilebilmektedir. Sermaye şirketleri üçe ayrılmaktadır.
	a - Anonim Şirketleri	Anonim şirketlerde ortak sayısı sınırsız olup tek ortaklı olarak da kurulabilirler. Kuruluş sermayesi en az 50.000 TL'dir. Ortaklar sadece şirkete koymayı taahhüt ettikleri sermaye miktarı ile şirkete karşı sorumludurlar. Anonim Şirketlerin halka açılma imkanı olması en önemli özelliklerindendir.
	b - Limited Şirketler	Ortak sayısı maksimum 50 olan Limited Şirketler, tek ortak ile kurulabilmektedir. Limited şirketler en az 10.000 TL sermaye ile kurulabilmektedir. Ortaklar sadece şirkete koymayı taahhüt ettikleri sermaye miktarı ile şirkete karşı sorumludurlar. Limited şirketlerde halka açılma imkanı yoktur.
	c - Paylı Komandit Şirket	Sermayesi paylara bölünen ve ortaklarından bir veya birkaçı, şirket alacaklarına karşı bir kolektif şirket gibi sorumluyken diğerleri bir anonim şirket ortağı gibi sorumlu olan şirkettir.

2.2) Şahıs Şirketleri: Az sayıda birbirini iyi tanıyan kişilerden oluşturulan şahıs şirketleri kolektif şirket ve adi komandit şirket olarak kurulabilir.

a) Kolektif Şirket: En az iki kişiyle ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla kurulabilir. Bu tür şirketlerde ortaklardan hiçbirisinin mesuliyeti şirket alacaklarına karşı tahdit edilmemiştir.

b) Komandit Şirket: Şirket alacaklılarına karşı ortaklardan bir veya bir kaçının sorumluluğu sınırlandırılmamış ve diğer ortak veya ortakların sorumluluğu belirli bir sermaye ile sınırlandırılmış olan ticari bir işletmeyi ifade eder. Sorumlulukları sınırlı olmayan ortaklara komandite, sorumlulukları sınırlı olanlara komanditer denmektedir. Komanditer ortak gerçek ya da tüzel kişi olabilirken; komandite ortak sadece gerçek kişilerden müteşkil olmaktadır.

Şirketin hukuki şeklinin değiştirilmesi mümkündür. Örneğin; bir şahıs şirketi büyümede istediği ivmeyi yakalaması durumunda işletmesinin hukuki formunu değiştirebilir. Değişiklik işlemleri en az 3-4 ay sürmekle birlikte danışmanlık ve müşavirlik masrafları gibi masrafları beraberinde getirir.

DETAYLI BİLGİ:

Şirket türlerine ilişkin bilgiler Türk Ticaret Kanunu'ndan edinilmiştir. Detaylı bilgi için Türk Hukuk sisteminde işletmelerin yapısını düzenleyen temel kanun olan Türk Ticaret Kanunu'na bakılması tavsiye edilir.

2. İşyeri Açılması Aşamaları

Şirket kurma işlemleri ortalama olarak 2-3 günde tamamlanır. Sermaye büyüklüğü 10.000TL civarında olan tek ortaklı bir girişim için kira ve mali müşavir ücreti hariç masraflar yaklaşık 1.500-2.000TL civarında tutmaktadır.

Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmamakta ve çalıştırılmamaktadır. Yetkili idareler tarafından verilen işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının örnekleri aylık olarak sigorta il müdürlüğüne ve ilgili ise ticaret siciline veya esnaf siciline gönderilmelidir.

İşyeri açılması için izlenecek adımlar;

1. Şirket türüne karar verilmesi,
2. İlgili Ticaret Odasına kayıt yaptırılması¹,
3. Faaliyet alanında bulunan vergi dairesinden mükellefiyet açtırılması,
4. Şirket merkezi olarak gösterilecek adresin belirlenmesi,
5. Mali müşavire şirket ana sözleşmesinin hazırlatılması,
6. Şirket unvanı ve NACE kodunun belirlenmesi,
7. Notere giderek şirket ana sözleşmeni imzalamak, imza beyannamesi hazırlatmak ve mali müşavire şirket kurma yetkisi verilmesi,

8. Mali müşavirin vergi dairesinden "potansiyel vergi numarası" almasını takiben ana sözleşme, imza beyannamesi ve potansiyel vergi numarası ile bankada şirket adına hesap açtırılması ve sermayenin 1/4'ünün bu hesaba yatırılması işlemlerinin (söz konusu para şirket kuruluna kadar bloke edilir ve şirket kurulduktan sonra blokaj kalkarak, para kullanılabilir hale gelir) ardından, müşavir, şirket kaydı için faaliyet alanlarına göre belirlenen ticaret odasına gerekli evrakları içeren dosya ile başvurabilir.
9. Başvurunun ardından notere gidilerek kurulan şirketin imza sirkülerinin hazırlanması,
10. Mali müşavirin şirketin resmi defterini notere tasdik ettirmesi ve vergi dairesi kaydı için dilekçe ile başvurarak vergi levhasının çıkarılması,
11. Vergi dairesinin şirkette yoklama yapması sonucunda iş yeriniz kurulmuş olacaktır.

DETAYLI BİLGİ:

İşyeri açılmasına ilişkin bilgiler Türk Ticaret Kanunu'ndan edinilmiştir. Detaylı bilgi için Türk Hukuk sisteminde işletmelerin yapısını düzenleyen temel kanun olan Türk Ticaret Kanunu'na bakılması tavsiye edilir.

¹ Resmi Gazete'nin 21.07.2007 tarih ve 26589 sayısında yayımlanan "Esnaf ve Sanatkâr ile Tacir ve Sanayicinin Ayrımına İlişkin Karar" ile esnaf ve sanatkâr ile tacir ve sanayicinin ayrımı yapılmıştır. Karar ile esnaf ve sanatkârların esnaf ve sanatkârlar siciline; tacir ve sanayicilerin ise ticaret siciline kaydedilmeleri kararlaştırılmıştır.

3. Batman Organize Sanayi Bölgesi

MOSB'de yol aydınlatmalarının bakım-onarım ve arıza giderim işleri ve Elektrik kullanmak isteyen sanayi tesislerine elektrik temin etmek için yatırım ve abonelendirme hizmetleri gibi işlerde görevlendirilmek üzere 1 Elektronik Mühendisi ve 2 elektrik teknisyeni çalışmaktadır.

Batman OSB'nin bölgesinde faaliyette bulunan sanayicilerin enerji talebini en kaliteli, en temiz ve en ucuz şekilde karşılamak ve kesintisiz ve güvenli doğalgaz kullanımını sağlamak amacıyla mühendis ve teknisyen çalışmaktadır.

Su abonesi olan firmalara suyun dağıtımı ve faturalandırılması

OSB tarafından gerçekleştirilmektedir. Elektrik, su ve doğalgaz işlerindeki teknik desteğin yanında saha bakım ve temizlik işleri, itfaiye hizmeti ve sağlık hizmeti de bulunmaktadır.

Şu anda Batman OSB'de 58 adet firma faaliyet göstermektedir. Bu firmalardan, biri eğitim-öğretim, altısı ev araç-gereçleri, on altısı gıda maddeleri imalatı ve satışı, altısı makine ve alet sanayisi, biri medikal sanayi, plastik karbon ambalaj, sekizi tekstil ve deri sanayi, on beşi yapı ve inşaat sektörlerinde çalışmaktadır.

Günümüzde Batman Organize Sanayi Bölgesi'ni yatırımcıların talepleri ve ihtiyaçları doğrultusunda genişletme faaliyetleri sürdürülmektedir.

4. Yatırıma Uygun Arazi Temini

Yatırım fikri ve konusu oluşturulduktan sonra en önemli hususlardan birisi ne tür bir arazinin temin edileceğine karar vermektir. Arazi temini yatırımın gerek etkin bir şekilde hayata geçirilmesi gerekse gelecek yatırım planlarına uyum sağlayacak nitelikte olması açısından oldukça önemlidir.

Yatırım arazilerinin nerede seçileceği girişimcilerin başvuracağı hibe destek programları düşünüldüğünde çok daha büyük önem arz etmektedir. Öyle ki, hibe ve destek programlarının unsurları,

oranları ve hibe miktarları yatırımın yapılacağı bölgeye göre büyük değişiklikler gösterebilmektedir. Örneğin, Tarımsal ve Kırsal Kalkınmayı Destekle Kurumu tarafından verilen en önemli destek olan IPARD kapsamında yalnızca belirli illerdeki yatırımlara destek verilmektedir.

Bunun dışında ise işletmelerin faaliyet alanlarını gözeterek OSB'ler ya da teknoloji geliştirme bölgelerinde kurulmaları bu işletmelere çeşitli hizmet avantajlarını ve muafiyetleri beraberinde getirebilmektedir.

5. Yatırım Yeri Tahsisi

Teşvik belgesi düzenlenmiş büyük ölçekli yatırımlar, stratejik yatırımlar ve bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için, Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslara göre yatırım yeri tahsis edilebilir.

Mülkiyeti;

- Hazineye,
- Özel bütçeli idarelere,
- İl özel idarelerine,
- Belediyelere ait taşınmazlar ile
- Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler yatırıma uygunlukları kapsamında belirlenerek tahsise açılabilir.

Bu belirleme sırasında yatırımın türüne, yatırımın nerede yapılmasının uygun olduğuna, asgari hangi büyüklükteki arazinin yatırım için uygun olacağı hususlarına dikkat edilir. Yatırım kararlarının hızlandırılması ve yatırım sürecinin başında uygulanması adına Türkiye'de çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından kısmen veya tamamen bedelsiz yer tahsis edilebilmesine yönelik çalışmalar gerçekleştirilir. Örneğin; Ekonomi Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan ve uygulaması Maliye Bakanlığı denetiminde yürütülen "Yatırımlarda Destek Yardımları Hakkında Karar" kapsamında "yatırım yeri tahsis desteği" yatırımcıların yararlanabileceği önemli bir destektir.

Yatırım yeri tahsisi desteğinden faydalanabilmek için öncelikle bir yatırım projesinin Bakanlıkça yatırım teşvik belgesine bağlanmış

olması gerekir. Taşınmaz maliki idarelerce yatırım yeri olarak tahsis edilecek araziler ilan edilir. Başvurular, ilanlarda belirlenen Defterdarlıklara yapılmalıdır.

Kesin tahsis işlemleri, Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü Genel Tahsis Dairesi ve Özel Tahsisi Dairesi tarafından yürütülmektedir. Yatırımcıya tahsis edilecek taşınmazlar üzerinde irtifak hakkı tesis edilmesi, kullanma izni veya ön izin verilmesiyle ilgili olarak vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında kurulacak bir komisyon tarafından yürütülür. Bu komisyon yatırımcının başvurusunu aşağıdaki kriterlere göre değerlendirerek karar vermektedir.

- 1) Kayıtlı ve ödenmiş sermayesi dâhil malî durumu,
- 2) Yatırımın gruplandırılan iller ve teşvik edilecek sektörler arasında yer alıp almadığı,
- 3) Yatırımcı tarafından taahhüt edilen yatırım tutarının, maliki idarelerce taşınmaza takdir edilen rayiç değer, tarım ve hayvancılık yatırımları için bir, turizm yatırımları için iki, diğer yatırımlar için üç katı olup olmadığı,
- 4) Taahhüt edilen yatırımın finansman kaynaklarının yeterliliğini, Talep edilen taşınmazın üzerinde avan projenin uygulanıp uygulanamayacağı,
- 5) Avan projesine göre yapılacak yatırımdaki kapalı ve açık alanlar dikkate alınarak ne kadarlık bir taşınmaza ihtiyaç duyulduğu.

Bu kriterlere göre yapılacak değerlendirme sonunda komisyon tarafından en yüksek puanı alan yatırımcı tahsis için seçilmektedir. Puanların eşit olması durumunda en fazla istihdamı yaratacak yatırımcı seçilir.

Bölgede Yatırım Yeri Tahsis Desteği, emlak vergisi üzerinden belirlenen bedeller karşılığında üzerinde 49 yıl süreyle irtifak hakkı veya kullanım izni verilmesi şeklinde uygulanmaktadır.

a. Hazine Arazilerinin Tahsisi

Hazineye ait taşınmazlar, tarımsal yatırımlar, hayvancılık yatırımları, eğitim yatırımları, turizm yatırımları ve diğer yatırımlar için tahsis edilir.

Hazine arazilerinin tahsisinden ve yatırım yeri tahsisi teşvikinden Ekonomi Bakanlığı'nca verilmiş yatırım teşvik belgesi olan veya yatırımın özelliklerinin yer aldığı bir yatırım yeri tahsis edileceğine ilişkin yazı verilmiş olan gerçek ve tüzel kişiler yararlanabilir. Hazine taşınmazına yönelik yatırımcının yatırım yapacağı ildeki/ilçedeki defterdarlığa ya da mal müdürlüğüne vereceği bir dilekçe ile yapmak istediği yatırıma uygun taşınmazı kendisi belirleme hakkı bulunmaktadır. Ayrıca, yatırımcı bu taşınmaz üzerinde irtifak hakkı tesis edilmesi veya kullanma izni verilmesi talebinde de bulunabilir.

Başvuru sahiplerinin yatırım teşvik belgelerinde yatırım yeri tahsisinin destek unsurunun mutlaka belirlenmesi gerekmekte olup, yoksa teşvik belgesine eklenmesi gerekmektedir.

Maliye Bakanlığınca belirlenen taşınmazlar defterdarlıklarca dönemler halinde ilan edilir ve bu ilanlar başvuru tarihine kadar defterdarlıkların internet sayfalarında yayınlanır. Aynı zamanda müracaat tarihinden 30 gün önce Türkiye genelinde yayınlanan yüksek tirajlı bir gazetede en az bir defa ilan edilmektedir. Kesin tahsis işlemleri, Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü Genel Tahsis Dairesi ve Özel Tahsisi Dairesi tarafından yürütülmektedir.

Komisyonca uygun görülen ve Bakanlık tarafından onaylanan yatırımcıya öncelikle plan ve projelerin hazırlanması ve onaylatılması için 1 yıl süreli ön izin verilmekte olup, bu süre ihtiyaç duyulması halinde bir yıl daha uzatılabilir. Ön izin süresince bedel alınmaz. Ön izin şartlarını yerine getiren yatırımcı lehine emlak vergi değerleri üzerinden hesaplanacak bedel karşılığında 49 yıl süreli bağımsız ve sürekli nitelikli irtifak hakkı tesis edilir.

DETAYLI BİLGİ:

Hazine arazilerinin tahsisine ilişkin bilgiler Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik'ten edinilmiştir. Detaylı bilgi Maliye Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü resmi internet adresinden www.milliemlak.gov.tr edinilebilir.

b. Mera Arazilerinin Tahsisi

Mera Yönetmeliği uyarınca, mera, yaylak ve kışlakların kiralınmalarında uyulması gereken çeşitli usul ve esaslar bulunmaktadır. Meralar, mera yönetmeliğinde belirtilen amaçlara yönelik olması ve gerekli koşulların başvuru sahibi tarafından sağlanması durumunda yatırımcıya 25 yıla kadar ihale ile kiralanabilir.

Kiralanan alan üzerinde kamu yatırımı yapılmasının zaruri olduğu hallerde, Komisyon tarafından zaruret durumuna göre kira sözleşmesi yeniden değerlendirilmektedir.

DETAYLI BİLGİ:

Mera arazilerinin tahsisine ilişkin bilgiler Mera Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'ten edinilmiştir. Detaylı bilgi 31.07.1998 tarihli ve 23419 sayılı Mera Yönetmeliği ile 30 Ekim 2015 tarihli ve 29517 sayılı Mera Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik'ten edinilebilir.

c. Orman Arazilerinin Tahsisi

2007 yılında Resmi Gazete'de yayımlanan Orman Arazilerinin Tahsisi Hakkında Yönetmelik uyarınca dikkat edilmesi gereken çeşitli usul ve esaslar kapsamında orman arazileri tahsis edilebilmektedir.

Yönetmelik kapsamında farklı izinlere ve işlemlere tabii tutulan eylemler bulunmaktadır. Maden - petrol arama ve işletmedeki arama dönemi işlemleri; maden-petrol arama işletmelerindeki işletme dönemi işlemleri; maden-petrol arama işletmelerindeki petrol ve maden tesisleri; define arama; arkeolojik kazı ve ocak izinleri, fabrika, hızar, şerit kurma izinleri; balık üretmek üzere tesis kurma izinleri; yol, bina ve diğer tesis izinleri için devlet idarelerine izin verilmesi; yol, bina ve diğer tesis izinleri için kamu kurum ve kuruluşlarına izin verilmesi; yol, bina ve diğer tesis izinleri için gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine izin verilmesi gibi durumlarda gerekli işlemlerin ve izinlerin tamamlanmasıyla orman arazileri tahsis edilebilir.

DETAYLI BİLGİ:

Orman arazilerinin tahsisine ilişkin bilgiler Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik'ten edinilmiştir. Detaylı bilgi 22 Mart 2007 tarihli ve 26470 sayılı Orman Sayılan Alanlarda Verilecek İzinler Hakkında Yönetmelik'ten edinilebilir.

6

EKONOMİ BAKANLIĞI DESTEKLERİ

A**İHRACAT
DESTEKLERİ****B****YATIRIM
TEŞVİK SİSTEMİ****C****HİZMET SEKTÖRÜ
DESTEKLERİ****D****SERBEST BÖLGE
TEŞVİKLERİ****E****YURTDIŞINA
YATIRIM****F****TÜRKİYE'YE YAPILAN
ULUSLARARASI
DOĞRUDAN YATIRIMLAR****A**

İHRACAT DESTEKLERİ

Amaç:

İhracata başlamak ve ihracat kapasitelerini geliştirmek isteyen firmalara destek sağlamaktır.

Kapsam:

İhracata hazırlık, pazarlama ve markalaşma olarak üç temel seviyeye katkıda bulunan desteklerdir.

a. Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği

Amaç:

Türkiye’de sınai ve/veya ticari faaliyette bulunan şirketler ile işbirliği kuruluşlarının, pazar araştırması ve pazara giriş faaliyetlerine ilişkin giderlerinin finansmanını kolaylaştırmaktır.

Kapsam:

İhracata hazırlık faaliyetlerini desteklemek amacıyla birbiriyle ilişkili konularda destekler sunulur. Destek içerikleri şemada sunulmuştur.

Yurtdışı Pazar Araştırması

- > Sınai ve/ veya ticari faaliyette bulunan kolektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketler başvurabilir.
- > Şirketlerin gerçekleştirdiği yurt dışı pazar araştırması gezilerine ilişkin giderler **%70 oranında** ve yurt dışı pazar araştırması gezisi başına **en fazla 5.000 ABD Dolarına** kadar desteklenmektedir.
- > Destek kapsamında **en fazla iki şirket çalışanının** ulaşım ve konaklama giderleri desteklenir.
- > Her takvim yılı içerisinde şirket başına **en fazla 10** yurt dışı pazar araştırması gezisi desteklenir.
- > Yurt dışı pazar araştırması gezisinin **en az 2, yol hariç en fazla 10 günlük** kısmı desteklenir.

E-Ticaret Sitelerine Üyelik

- > Türkiye İhracatçılar Meclisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, İhracatçı Birlikleri, Ticaret ve/veya Sanayi Odaları, Organize Sanayi Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Sektör Dernekleri ve Kuruluşları, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ), Ticaret Borsaları, İşveren Sendikaları ile imalatçıların kurduğu dernek, birlik ve kooperatifleri, işbirliği kuruluşları proje onayına müteakip en az 250 şirketin yer aldığı proje gruplarına ilişkin başvurularını Bakanlığa iletebilir.
- > İşbirliği kuruluşlarının e-ticaret sitelerine toplu üyelik giderleri **% 80 oranında** desteklenir.
- > Üyeliklerin toplu yapılması (en az 250 şirketin yer alması) durumunda başvuruda yer alan her bir şirket için işbirliği kuruluşlarına e-ticaret sitesi başına yıllık **en fazla 2.000 ABD Doları** tutarında destek verilir.

Rapor ve Yurtdışı Şirket Satın Alma

- > Türk Ticaret Kanununun 124. maddesinde belirtilen kolektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketleri ve işbirliği kuruluşu olarak; Türkiye İhracatçılar Meclisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, İhracatçı Birlikleri, Ticaret ve/veya Sanayi Odaları, Organize Sanayi Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Sektör Dernekleri ve Kuruluşları, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ), Ticaret Borsaları, İşveren Sendikaları ile imalatçıların kurduğu dernek, birlik ve kooperatifler başvurabilir.
- > Şirketlerin yurt dışı pazarlarına giriş stratejilerini oluşturulabilmeleri amacıyla gerçekleştirilen sektör, ülke, yurt dışında yerleşik şirket veya marka odaklı rapor giderleri ile yurt dışında yerleşik şirket alımlarına yönelik mali ve hukuki danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderlere destek verilir.
- > **Şirketler için %60; işbirliği kuruluşları için %75 oranında ve yıllık en fazla 200.000 ABD Dolarına** kadar destek verilir.

İleri Teknolojiye Sahip Yurtdışı Satın Alma

- > Türk Ticaret Kanunu'nun 124. maddesinde belirtilen sınai ve/ veya ticari faaliyette bulunan kolektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketleri başvurabilir.
- > İleri teknolojiye sahip ve teknoloji transferi sağlayacak yurt dışında yerleşik şirketlerin alımına yönelik mali ve hukuki danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderlere destek verilir.
- > **Şirketler, %75 oranında ve yıllık 500.000 ABD Dolarına** kadar desteklenir.

İleri Teknolojiye Sahip Şirket Satın Alma - Kredi Faiz Desteği

- > Türk Ticaret Kanunu'nun 124. maddesinde belirtilen sınai ve/ veya ticari faaliyette bulunan kolektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketleri başvurabilir.
- > İleri teknolojiye sahip ve teknoloji transferi sağlayacak yurt dışında yerleşik şirketlerin alımında kullanılan kredi faiz giderlerinin Türk Lirası cinsi kredilerde 5 puanı, döviz kredileri ve dövize endeksli kredilerde 2 puanı toplam 3.000.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.
- > Faiz desteği miktarı ödenen faiz giderinin %50'sini aşamaz.
- > Faiz desteği, ilk faiz ödeme tarihinden itibaren **5 yıllık faiz ödemelerine** verilir.
- > Faiz desteği verilecek kredi tutarının hesaplanmasında, yurt dışında yerleşik şirketin alım bedelinin azami % 50'si esas alınır.

Sektörel Ticaret Heyeti ve Alım Heyeti

- > Türkiye İhracatçılar Meclisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, İhracatçı Birlikleri, Ticaret ve/veya Sanayi Odaları, Organize Sanayi Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Sektör Dernekleri ve Kuruluşları, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ), Ticaret Borsaları, İşveren Sendikaları ile imalatçıların kurduğu dernek, birlik ve kooperatifler başvurabilir.
- > Bakanlık koordinasyonunda işbirliği kuruluşlarınca düzenlenen sektörel ticaret heyeti programlarına ilişkin giderler %50 oranında ve program başına **100.000 ABD Dolarına** kadar, alım heyeti programlarına ilişkin giderler %50 oranında ve program başına **75.000 ABD Dolarına** kadar desteklenir.
- > Desteklenen giderler arasında ulaşım, konaklama, tanıtım ve organizasyon giderleri bulunmaktadır.

Başvuru ve Değerlendirme Süreci:

- > **Rapor ve Yurtdışı Şirket Satın Alma, İleri Teknolojiye Sahip Yurtdışı Şirket Satın Alma ve E-Ticaret Sitelerine Üyelik** destekleri için gerekli belgelerle birlikte ödeme belgesi tarihinden itibaren en geç 6 ay içerisinde Bakanlığa başvuru yapılması gerekir.
- > **Yurt Dışı Pazar Araştırması** desteğinden faydalanabilmek için şirket çalışanının Türkiye'ye giriş tarihinden itibaren en geç 3 ay içerisinde

Bakanlığa başvuru yapılması gerekir.

- > **Sektörel Ticaret Heyeti ve Alım Heyeti** desteğinden faydalanabilmek için faaliyet bitiş tarihi itibarıyla en geç 3 ay içerisinde Bakanlığa başvuru yapılması gerekir.
- > Bakanlığın gerekli incelemeleri yapmasının ardından ödeme kararı alınır.

Başvurular için
gerekli belgeler
www.ekonomi.gov.tr
sitesinde
Destekler sekmesinde
yer almaktadır.

b. Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi (URGE)

Amaç:

Şirketlerin, uluslararası rekabet güçlerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerini desteklemektir.

Kimler Başvurabilir?

- > İhracatçı Birlikleri
- > Sanayi/Ticaret Odaları
- > TOBB, TİM, DEİK
- > Teknoloji Geliştirme Bölgeleri
- > Organize Sanayi Bölgeleri
- > Endüstri Bölgeleri
- > Sektörel Üretici Dernekleri
- > Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ)
- > İmalatçıların Kurduğu Dernek- Birlik veya Kooperatifler

Başvuru ve Değerlendirme Süreci:

- > Başvuruların, faaliyet bitiş tarihinden itibaren en geç 3 ay içerisinde Bakanlığa/incelemecei Kuruluşa yapılması gerekir.
- > Bakanlığın gerekli incelemeleri yapmasının ardından ödeme kararı alınır.
- > URGE Projelerinin süresi 3 yıldır.
- > Proje performansına göre 2 yıla kadar uzatılabilir.

Başvurular için gereken belgeler
www.ekonomi.gov.tr
sitesinde Destekler sekmesinde
yer almaktadır.

DESTEK VERİLECEK FAALİYETLER

Destek Üst Limiti Destek Oranı	Faaliyetler
İhtiyaç Analizi 400.000 ABD Doları Destek Oranı: %75	- Proje hazırlık - Ortak vizyon oluşturma - Rekabetçilik analizleri - Firma analizleri - Yurt dışı pazar fırsatları - 3 yıllık stratejik planlama
Eğitim ve Danışmanlık 400.000 ABD Doları Destek Oranı: %75	- Dış ticaret yönetimi - Markalaşma - Kalite ve verimlilik - Proje yönetimi ve stratejik yönetim - Moda ve tasarım - Finansal yönetim ve risk yönetimi - Bakanlıkça onaylanan sektöre özgü konular
Küme Tanıtım 400.000 ABD Doları Destek Oranı: %75	- Küme web sitesi tasarımı - Küme tanıtım broşür/kitapçığı tasarım ve basımı - Yazılı ve görsel tanıtımda çıkan küme tanıtımları - Küme tanıtım filmi hazırlanması - Küme logosunun tasarlanması
Yurt Dışı Pazarlama 150.000 ABD Doları Destek Oranı: %75	- Ortak pazar araştırmaları - Kurum ziyaretleri - Yurt dışı fuar katılımları/ziyaretleri - Eşleştirme faaliyeti - Küme tanıtım faaliyetleri
Alım Heyeti 100.000 ABD Doları Destek Oranı: %75	- Yurt dışında yerleşik ithalatçı firmaların, kurum ve kuruluşların, basın mensuplarının Türkiye'ye davet edilerek ikili iş görüşmeleri gerçekleştirmeleri - Tesis ziyaretleri - Meslek kuruluşu ziyaretleri
İstihdam	En fazla 2 personel / Destek Oranı: %75
Bireysel Danışmanlık 50.000 ABD Doları Destek Oranı: %70	- Bilgi ve iletişim teknolojileri - Finansal yönetim ve risk yönetimi - Kalite ve verimlilik - Üretim ve tedarik zinciri yönetimi - Bakanlıkça uygun görülen konularda danışmanlık alımı

c. İhracatçıya Alıcı Kredisi ve Sigorta Tazmin Desteği

Amaç:

İhracat gelişimine destek olmak, ülkemizin yatırım malı niteliğindeki ürünlerinin uluslararası piyasalarda rekabet gücünü ve ihracat oranlarını artırmaktır.

Kimler Başvurabilir?

Eximbank'ın ihracat kredi sigorta programlarından Eximbank'a bu kapsamda başvuran firmalar.

Başvuru Yeri: Türk Eximbank

Destek	Kapsamı
Eximbank'ın Uyguladığı Faiz Oranı ile CIRR* Arasındaki Farkın Desteklenmesi	Orta ve uzun vadeli yatırım malı niteliğindeki mal ihracatı alıcı kredilerinde Eximbank'ın uyguladığı faiz oranı ile CIRR* arasındaki farka tekabül eden faiz giderinin tamamı desteklenmektedir.
İhracat Kredi Sigortası Tazmin Desteği	Eximbank payına düşen giderlerinin yıllık en fazla 20 Milyon ABD Dolarına kadar olan kısmı desteklenmektedir.
Proje Bazlı İhracat Sigorta Desteği	Eximbank tarafından yapılan tazminat ödemelerinin reasüre edilemeyen kısmı %50 oranında ve yıllık en fazla 100 Milyon ABD Dolarına kadar olan kısmı desteklenmektedir.

*CIRR: Commercial Interest Reference Rates / Referans Ticari Faiz Oranları

d. Fuar Katılım Desteği

Amaç:

Yurt dışındaki fuarlara katılımın artırılması yoluyla ihracat gelişimine katkı sunmaktır.

Kimler Başvurabilir?

T.C. Ekonomi Bakanlığınca yetkilendirilmiş organizatörler tarafından düzenlenen yurt dışı fuar organizasyonlarına veya T.C. Ekonomi Bakanlığınca bireysel katılımı desteklenen sektörel nitelikli uluslararası fuarlar listesinde yer alan fuarlara katılım sağlayan Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde kurulmuş, ihracatçı birliğine üye şirketler ile aynı üretim dalında faaliyette bulunan üretici ve imalatçı şirketleri bir araya getiren ve temsil eden kuruluşlar (federasyon, birlik, dernek) ve İhracatçı Birlikleri.

Başvuru Yeri: İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri

1. Yurt Dışında Gerçekleştirilen Fuar Katılımlarının Desteklenmesi

Fuar bazında ne kadar destek ödenir?

Genel
Nitelikli Fuar

50.000
TL

Bakanlıkça
belirlenen
Prestijli Fuar

250.000
TL

Sektörel
Fuar

75.000
TL

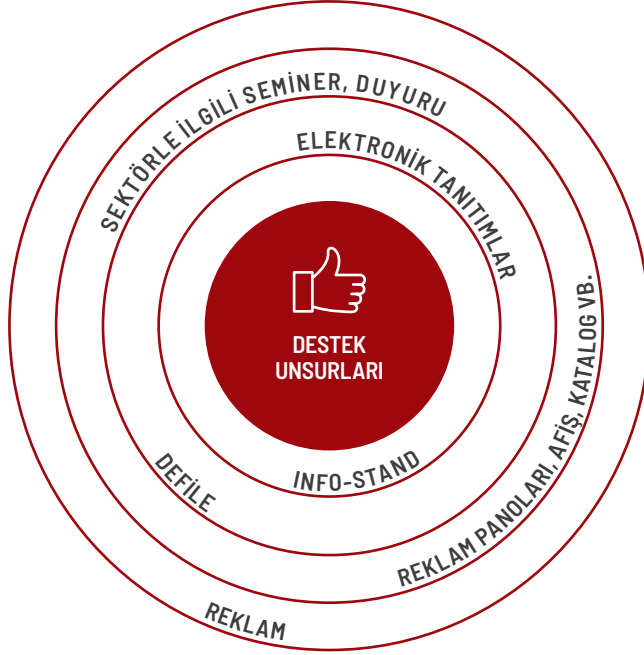
Önemli Notlar

- > Katılımcıya fuar bazında ödenecek destek tutarı şemada belirtilen miktarları geçemez.
- > Desteğe esas tutar, fuar ve/veya ülke ve/veya sektör bazında metrekare başına belirlenen yaklaşık toplam maliyetin %50'sini, Bakanlıkça belirlenen hedef ülkelerde ise %70'ini geçemez.
- > Katılımcı bir takvim yılı içinden fazla 2 defa destek alabilir.

2. Yurt Dışı Fuar Organizasyonlarına İlişkin Organizatör Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi

Önemli Notlar

- > Yurtdışında gerçekleştirilen aşağıdaki organizasyonlara ilişkin harcamalar %75 oranında desteklenir.
- > Toplam alanı 25 m²'yi geçmemek üzere, fuar konusu sektör/ sektörlerin, katılımcıların ve/veya Türk ihraç ürünlerinin tanıtımı ve katılımcı firmalara Bakanlıkça (İhracat Genel Müdürlüğü) belirlenen iletişim hizmetlerini vermeye yönelik danışma standı (info-stand) desteklenir.
- > Katılımcılara kiralanan toplam fuar alanının %15'ini geçmemek üzere gösteri/etkinlik/trend alanı destek kapsamına girmektedir.

3. Sektörel Nitelikli Uluslararası Fuarlara Bireysel Katılımın Desteklenmesi

Desteklenecek Fuar Niteliği:

Bakanlığın belirlediği uluslararası fuarlardan biri olmalıdır.

Hangi Destekler Alınır?

- > Nakliye harcamaları
- > Stant harcamaları
- > Fuar yetkili organizatörüne ödenen boş alan kirası
- > Ekonomi sınıfı gidiş dönüş ulaşım masraflarının %50'si
  - 50 m² veya altında ise en fazla iki temsilci
  - 50 m² üzerinde ise en fazla üç temsilci

Önemli Notlar

- > Masraflar 15.000 ABD Dolarını aşmamalıdır.
- > Sektörel dış ticaret şirketi ise %75 oranında destek alabilir.

Başvuru ve Değerlendirme Süreci:

1

Fuar esnasında, fuar gözlemcisi fuar raporu tutar.

2

Fuar raporu ve fuar değerlendirme formları toplanır.

3

Belgeler fuarın bitimini takip eden 10 gün içerisinde Bakanlığa teslim edilir.

Bakanlık yıllık puanı belirlerken hangi hususlara dikkat eder?

- > Organizatörün düzenlediği yurt dışı fuar organizasyonlarının sayısı
- > Fuarların hedef ülkelerde düzenlenip düzenlenmediği
- > Prestijli fuarlar olup olmadığı
- > M² toplam alan bilgisi
- > Organizasyona iştirak eden katılımcı sayısı

e. Tasarım Desteği

Amaç:

Tasarımcı şirketlere, tasarım ofislerine, işbirlikçi kuruluşlar ve tasarımla ilişkili faaliyet gösteren işletmelere, yurtdışı pazarlarına yönelik olarak nitelikli ürün üretimi sürecinde destek olmaktadır.

Kimler Başvurabilir?

- > Türk Ticaret Kanunu'nun 124. maddesinde belirtilen sını ve/ veya ticari faaliyette bulunan kolektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketleri,
- > Tasarımcı Şirketleri ve Tasarım Ofisleri,
- > İşbirliği Kuruluşları (Türkiye İhracatçılar Meclisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, ihracatçı birlikleri, tasarım konusunda iştirak eden dernek, birlik ve vakıflar, ticaret ve/veya sanayi odaları, endüstri bölgeleri, organize sanayi bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, sektör dernekleri ve kuruluşları, sektörel dış ticaret şirketleri, ticaret borsaları, işveren sendikaları ile imalatçıların kurduğu dernek, birlik ve kooperatifler),
- > Ürün geliştiren işletmeler.

Hedefler

- > Türkiye'de tasarım ve inovasyon kültürünün oluşturulması ve yaygınlaştırılması,
- > İhracatçı şirketlerimizde tasarım ve departmanlarının kurulması ve geliştirilmesinin hızlandırılması,
- > Gelişen tasarım ve inovasyon yetkinliği ile ihracatta katma değerin artırılmasıdır.

Tasarımcı Şirketi İçin

- > 300.000 ABD Doları'na kadar tanıtım desteği,
- > 100.000 ABD Doları'na kadar yurtdışı birim açma desteği kapsamında kurulum ve mimari çalışma destekleri,
- > 200.000 ABD Doları'na kadar danışmanlık hizmetleri ile yurtdışı birim açma desteği kapsamında kira destekleri,
- > 50.000 ABD Doları'na kadar tasarım tescil desteği,
- > 150.000 ABD Doları'na kadar personel gider desteği verilmektedir.

Tasarım Ofisleri İçin

- > 150.000 ABD Doları'na kadar tanıtım desteği,
- > 50.000 ABD Doları'na kadar tasarım tescil desteği ile birlikte yurtdışı birim açma desteği kapsamında kurulum ve mimari çalışma destekleri,
- > 100.000 ABD Doları'na kadar danışmanlık hizmetleri ile yurtdışı birim açma desteği kapsamında kira destekleri,
- > 200.000 ABD Doları'na kadar personel gider desteği verilmektedir.

İşbirliği Kuruluşları İçin

- > 300.000 ABD Doları'na kadar tanıtım desteği,
- > En fazla 2 yıl boyunca, işbirliği kuruluşları tarafından düzenlenen tasarım yarışmalarında dereceye giren yıllık en fazla 60 adet tasarımcının yurtdışındaki eğitim giderlerinin tamamı ile aylık 1.500 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla oluşacak yaşam giderlerine ilişkin destek verilmektedir.

Tasarım ve ürün geliştirme projeleri kapsamında ise;

- > 250.000 ABD Doları'na kadar teçhizat giderleri desteği,
- > 150.000.000 ABD Doları'na kadar seyahat ve web sitesi üyelik desteği,
- > 1.000.000 ABD Doları'na kadar personel gider desteği verilir.

Başvuru ve Değerlendirme Süreci:

- > Projeler ve başvuru formları Bakanlık tarafından değerlendirilir.
- > Projelere proje bazında destek verilirken, diğer desteklerden en fazla dört yıl süreyle yararlanılabilir.
- > Bakanlığın gerekli incelemeleri yapmasının ardından ödeme kararı alınır.

Başvurular için gereken belgeler
www.ekonomi.gov.tr sitesinde
Destekler sekmesinde yer almaktadır.

f. Yurtdışı Birim, Marka ve Tanıtım Desteği

Amaç:

Firmaların ve işbirliği kuruluşların yurtdışı faaliyetlerinin desteklenmesidir.

Kimler Başvurabilir?

Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde kurulmuş şirketler.

Başvuru Yeri: İhracatçı Birlikleri

DESTEK TÜRÜ	DESTEK İÇERİĞİ	DESTEKLEME ŞARTI	DESTEK ORANI
Mağaza Kirası	Ortak alan ve işletme giderlerinden, kamusal giderlerden (elektrik, su vb. ödemeler) arındırılmış yurt dışı mağaza kirası (net kira)	Yurt dışındaki şirket ile Türkiye'deki şirket arasında organik bağın olması, Sadece Türkiye'de üretilen ürünlerin ve Türk markalarının pazarlanması Kiraya veren ve kiralanan arasında bağ bulunmaması	Sınai ve Ticari şirketler: 50% Ticari şirketler: 40% Hedef ülkeler: +10%
Ofis, Showroom, Depo, Reyon Kiraları	Ortak alan ve işletme giderlerinden, kamusal giderlerden (elektrik, su vb. ödemeler) arındırılmış yurt dışı birim kirası (net kira)	Yurt dışındaki şirket ile Türkiye'deki şirket arasında organik bağın olması Sadece Türkiye'de üretilen ürünlerin ve Türk markalarının pazarlanması Kiraya veren ve kiralanan arasında bağ bulunmaması	Sınai ve Ticari şirketler/ İşbirliği kuruluşları: 50% Ticari şirketler: 40% Hedef ülkeler: +10%
Yurt Dışı Tanıtım Faaliyetleri (Yurtdışı Birimi Olanlar için)	EK-10'da detaylı düzenlenmiş; TV& Radyo, internet, basılı tanıtım, açık hava reklamları, özel tanıtım etkinlikleri, sponsorluk, tanıtım filmleri ile toplu e-posta, SMS & MMS gönderimleri	Destek Kapsamında Yurt dışı biriminin olması (Kira desteği alınan birimin olduğu ülke dışındaki ülkelerde tanıtım yapabilmek için ilgili ülkede marka tescil başvurusu yapılmış olması)	60% Hedef ülke: +10% 2017 yılı: +10%
Yurt Dışı Tanıtım Faaliyetleri (Yurtdışı Birimi Olmayanlar için)	EK-10'da detaylı düzenlenmiş; TV& Radyo, internet, basılı tanıtım, açık hava reklamları, özel tanıtım etkinlikleri, sponsorluk, tanıtım filmleri ile toplu e-posta, SMS & MMS gönderimleri	Yurt içi ve dışı Marka Tescil belgesinin olması (yurt dışı marka tescil için başvuru yapılmış olması) / Destek kapsamında yurt dışı birimin olmaması	60% Hedef ülke: +10% %2017 yılı: +10%
Marka Tescil	Yurt dışı marka tescili ve korunmasına ilişkin giderler	Yurt içi Marka Tescil belgesinin olması	50% Hedef ülke: +10% 2017 yılı: +10%

Başvuru ve Değerlendirme Süreci:

- > Ön onay ve nihai onay başvurusu olarak iki adım bulunmaktadır. Her iki başvuru da Bakanlığa yapılmalıdır.
- > Onaylanan projeler, Bakanlık resmi internet sitesinde (www.ekonomi.gov.tr) yer alan hedef ve öncelikli ülkeler listesinde yer alan ülkeler için belirlenmiş ilave destek oranlarından faydalanabilmektedir.

DESTEK MİKTARI	DESTEK SÜRESİ	EVRAK TESLİM SÜRESİ
25 birim Sınai ve Ticari şirketler: Yıllık 120.000 ABD DOLARI Ticari şirketler: Yıllık 100.000 ABD DOLARI	Her ülke için 4 Yıl (İlgili ülkedeki ilk birimin ilk kira ödemesi ayı itibarı ile başlar)	6 Ay
25 birim Sınai ve Ticari şirketler/ İşbirliği kuruluşları: Yıllık 100.000 ABD DOLARI Ticari şirketler: Yıllık 75.000 ABD DOLARI	Her ülke için 4 Yıl (İlgili ülkedeki ilk birimin ilk kira ödemesi ayı itibarı ile başlar)	6 Ay
Birimin bulunduğu her bir ülke için yıllık: 150.000 ABD DOLARI Birim olmayan ülkeler için, marka tescil bazlı, yıllık: 150.000 ABD DOLARI	4 Yıl (Desteğe konu olan ilk tanıtım ödemesi günü itibarı ile başlar)	6 Ay
Yıllık: 250.000 ABD DOLARI	4 Yıl (Desteğe konu olan ilk tanıtım ödemesi günü itibarı ile başlar)	6 Ay
Yıllık: 50.000 ABD DOLARI	4 Yıl (Desteğe konu olan ilk marka tescil ödemesi günü itibarı ile başlar)	6 Ay

g. Markalaşma ve Turquality Desteği

Turquality, dünyanın ilk ve tek devlet destekli markalaşma programıdır.

Amaç:

Firmaların ve işbirliği kuruluşların yurtdışı faaliyetlerinin desteklenmesidir.

Kapsam:

Turquality kapsamına giren şirketlerin, yurt dışı ofis, mağaza, depo, showroom kira, fuar katılım, reklam ve tanıtım, danışmanlık, ERP yazılım satın alma gibi giderlerine kaynak sağlamaktır.

Kimler Başvurabilir?

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), İhracatçı Birlikleri, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde ticari ve/veya sınai faaliyette bulunan şirketler, DTŞŞ ve SDŞ'ler ile 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde ticari ve/veya sınai faaliyette bulunan kooperatif ve birlikleri

Turquality desteği kapsamına alınan markaya ilişkin şirket;

Patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tescili, tanıtım, reklam ve pazarlama, mağaza / ofis / depo / lokanta / kafe / reyon kirası, dekorasyon, tasarımcı / aşçı / şef istihdamı ve sertifikasyon hususlarında **5 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında limitsiz desteklenir.**

Ofis / depo / lokanta / kafe temel kurulum giderleri ve mağaza temel kurulum giderleri için **5 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında 200.000 ABD Doları destekten faydalanabilir.**

Franchise dekorasyon desteği kapsamında **2 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında 100.000 ABD Doları desteklenir.**

Danışmanlık giderleri kapsamında **5 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında 600.000 ABD Doları desteklenir.**

Gelişim yol haritası kapsamında mevcut durum analizi yapma ve iyileştirme projelerini belirlemek üzere Deloitte, Ernst and Young, McKinsey, PricewaterhouseCoopers, Boston Consulting Group ve KPMG gibi önemli danışmanlık firmalarından alınan danışmanlık hizmetleri maliyetin **% 75'i oranında 200.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.**

Markalaşma desteği kapsamına alınan markaya ilişkin şirket;

Patent, faydalı model ve endüstriyel tasarım tescili ve sertifikasyon giderleri **4 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında 50.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.**

Franchise dekorasyon ve kira giderleri **2 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında 50.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.**

Pazar araştırması çalışması ve raporlarına ilişkin giderleri **4 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında 100.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.**

Tasarımcı / aşçı / şef istihdamı, showroom kira / dekorasyon ve reyon kira giderleri **4 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında 200.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.**

Ofis / depo / mağaza / lokanta / kafe temel kurulum giderleri / mimari konsept giderleri ile danışmanlık giderleri **4 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında 300.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.**

Tanıtım, reklam ve pazarlama giderleri **4 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında 400.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.**

Ofis/depo/mağaza/lokanta/kafe kira giderleri **4 yıl süreyle yatırım maliyetinin % 50'si oranında 600.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.**

Gelişim yol haritası kapsamında mevcut durum analizi yapma ve iyileştirme projelerini belirlemek üzere Deloitte, Ernst and Young, McKinsey, PricewaterhouseCoopers, Boston Consulting Group ve KPMG gibi önemli danışmanlık firmalarından alınan danışmanlık hizmetleri maliyetin **% 75'i oranında 200.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.**

Başvuru ve Değerlendirme Süreci:

- > Başvuru için 3 temel şart bulunmaktadır.
- Turquality'e konu marka/markalar ile ihracat gerçekleştirmek,
- Turquality'e konu markanın/markaların Türkiye'de tescilli olması,
- Turquality'e konu markanın/markaların uluslararası pazarların en az birinde tescilli olması gerekmektedir.
- > Destekten faydalanabilmek için elektronik imza ile imzalanmış başvuru formunun Bakanlığa sunulması gerekir.
- > Sonuçlara ilişkin bilgiler başvuru sistemi üzerinden edinilir.
- > Başarılı bulunan şirketler için destekler 5 yıl süre ile uzatılabilir.
- > **Başvurular için gereken belgeler www.ekonomi.gov.tr sitesinde Destekler sekmesinde yer almaktadır.**

h. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımları

Amaç:

Tarımsal ürünlerimizin uluslararası piyasalarda rekabet gücünün ve ihracat potansiyelinin artırılmasıdır.

Kimler Başvurabilir?

İhracatçılar/ İmalatçılar ile İhracat Bağlantılı Tarımsal Üretim Sözleşmesi yapmış üreticiler.

Başvuru yeri: Doğrudan bağlı bulunulan ya da kanuni merkez veya şubelerin bulunduğu yerdeki İhracatçı Birliği'dir.

Tarımsal ürünlerde **ihracat iadesi yardımları** verilen ürünler şunlardır:

- Kümes hayvanları etleri
- Yumurta
- Bal
- Buket yapmaya elverişli veya süs amacına uygun cinsten çiçekler ve tomurcuklar
- Sebzeler
- Kurutulmuş sebzeler
- Meyveler ve sert çekirdekli meyveler
- Kümes hayvanları etinden, sakatatından yapılmış soslar ve benzeri ürünler ile kümes hayvanları etinden hazırlanmış veya konserve edilmiş ürünler
- Hazırlanmış veya konserve edilmiş balıklar
- Çikolata ve kakao içeren gıda müstahzarları
- Makarnalar
- Bisküviler, gofretler, kekler
- Dondurulmuş meyve ve sebze ile meyve ve sebze işleme sanayiine dayalı gıda maddeleri
- Reçel, jöle, marmelat, meyve veya sert kabuklu meyve püreleri veya pastaları
- Meyve suları ve sebze suları, meyve nektarlar

Başvuru ve Değerlendirme Süreci:

Üye olunan İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine fiili ihrac tarihinden itibaren bir yıl içerisinde gerekli belgelerle başvuru yapılır.

1. Özel Statülü Şirketler (SDŞ, DTSS)

Önemli Not

Bu tür şirketlerin ihracat ürünlerimizin tanıtılması, çeşitlendirilmesi, pazar paylarının artırılması ve yeni pazarlara girilmesi amaçlarıyla teşviklerden faydalanma önceliği bulunan özel statülü şirketler, dış ticaret sermaye şirketleri ve sektörel dış ticaret şirketleri olarak ikiye ayrılır.

Sektörel Dış Ticaret Şirketi İstihdam Desteği

Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinin ilk defa istihdam edecekleri, konusunda tecrübeli ve yüksek öğrenimli;

1. Yöneticinin toplam azami 18.000 ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşmamak üzere yıllık brüt maaşlarının %75'i,
2. Elemanların toplam azami 9.000 ABD Doları karşılığı Türk Lirasını aşmamak üzere yıllık brüt maaşlarının %75'i,

Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan azami bir yıl süreyle karşılanır.

Özel Statülü Şirketler

DIŞ TİCARET SERMAYE ŞİRKETLERİ

Yenilenmeye açık olan Dış Ticaret Sermaye Şirketi statüsü almak için gerekli şartlar şunlardır:

- > Şirketin ödenmiş sermayesinin en az 2 Milyon TL olması,
- > Bir önceki takvim yılında gümrük beyannamesi bazında; en az (FOB) 100 Milyon ABD Doları veya eş değerdeki fiili ihracat gerçekleştirmiş (transit ve bedelsiz ihracat hariç) anonim şirket olması,
- > Her yıl Ocak ayının son gününe kadar başvuru yapılmış olması.
- > Bunlara ek olarak, şirketin ait olduğu yıl yürürlükteki Dış Ticaret Sermaye Şirketlerine İlişkin Kararda yer alması durumunda, başvuru tarihi itibarıyla 12 ay geriye gitmek suretiyle yapılacak inceleme sonucunda, yukarıdaki şartları sağlaması durumunda, yürürlükteki Dış Ticaret Sermaye Şirketlerine İlişkin Karara ek yapılmak suretiyle Dış Ticaret Sermaye Şirketi Statüsü verilebilmektedir.

SEKTÖREL DIŞ TİCARET ŞİRKETLERİ

Bu şirketler, KOBİ'lerin yurtdışına açılmasını sağlayan ihracat konsorsiyumları olarak tanımlanır. Dış ticarette uzmanlaşmanın sağlanması amacıyla kurulurlar.

Sektörel Dış Ticaret Şirketleri için işleme rejimi kapsamında gümrük muafiyetli ithalat, Eximbank Kredileri, devlet yardımları, KDV iadesinde sağlanan kolaylık gibi teşvik ve destekler mevcuttur.

6. Bölgenin dahil olduğu Kalkınmada Öncelikli Yörelerde, aynı veya farklı sektörlerden oluşan Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinin;

- > 1-200 arasında işçi istihdam eden,
- > Aynı ve farklı üretim dalında faaliyette bulunan,
- > Asgari 5 küçük ve orta büyüklükteki şirketin bir araya gelmesi,
- > Her bir ortağının sermaye payı, toplam şirket sermayesinin %20'sinden fazla olmaması, Hisse senetlerinin tamamının nama yazılı olması ve nakit karşılığı (kooperatif, birlik, vakıf ve mesleki federasyon v.b. kuruluşlar hariç) çıkartılması,
- > En az 5 Milyar TL ödenmiş sermayeli, anonim şirket olarak kurulması gerekmektedir.

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

Amaç:

- > Cari açığın azaltılması amacıyla ithalat bağımlılığı yüksek olan ara malı ve ürünlerin üretimini artırmak,
- > Teknolojik dönüşümü sağlayacak yüksek ve orta-yüksek teknoloji içeren yatırımları desteklemek,
- > En az gelişmiş bölgelere sağlanan yatırım desteklerini artırmak,
- > Bölgesel gelişmişlik farklılıklarını azaltmak,
- > Destek unsurlarının etkinliğini artırmak,
- > Kümelenme faaliyetlerini desteklemektir.

Kimler Başvurabilir?

- > Gerçek kişiler, adi ortaklıklar, sermaye şirketleri, birlikler, kooperatifler, iş ortaklıkları,
- > Kamu kurum ve kuruluşları,
- > Kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üniversiteler,
- > Dernekler ve vakıflar,
- > Yurt dışındaki yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubeleri

Başvuru yeri: Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü, 2012/1 Tebliğin EK-3'ünde belirtilen Kalkınma Ajansları ve Sanayi Odaları

Destek Unsurları

KDV İSTİSNASI

Yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat ile belge kapsamındaki yazılım ve gayri maddi hak satış ve kiralalamaları için katma değer vergisinden muafiyet sağlar.

KDV İADESİ

Sabit yatırım tutarı 500 Milyon Türk Lirasının üzerindeki Stratejik Yatırımlar kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları için tahsil edilen KDV iadesidir.

GÜMRÜK VERGİSİ MUAFİYETİ

Yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinden muafiyet sağlar.

VERGİ İNDİRİMİ

Gelir veya kurumlar vergisinden, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşıncaya kadar indirim yapılır.

FAİZ DESTEĞİ

Teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar kullanılan krediye ilişkin ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmını karşılar.

YATIRIM YERİ TAHSİSİ

Yatırım Teşvik Belgesi düzenlenmiş büyük ölçekli yatırımlar, stratejik yatırımlar ve bölgesel desteklerden yararlanacak yatırımlar için Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilebilir.

SİGORTA PRİMİ DESTEĞİ

Yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işçi hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmı 10 yıl süreyle Bakanlıkça karşılanabilir.

GELİR VERGİSİ STOPAJ DESTEĞİ

VI. Bölge yatırımlarında, yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken gelir vergisi stopajının asgari ücrete tekabül eden kısmının 10 yıl süreyle terkin edilmesidir.

SİGORTA PRİMİ İŞVEREN HİSSESİ DESTEĞİ

Yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi zorunlu olan sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete denk gelen kısmının belirli bir süre Bakanlıkça karşılanır.

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

BÖLGESEL TEŞVİK UYGUL.

İller arasındaki gelişmişlik farkını ortadan kaldırmayı hedefler.

ÖNCELİKLİ YATIRIMLAR

Önceliğe sahip yatırım konularının 5. Bölge destekleri ile desteklenmesi hedeflenir.

STRATEJİK YATIRIMLAR

Katma değeri yüksek yatırımlar desteklenerek cari açığın azaltılmasına katkı sağlamak hedeflenir.

BÜYÜK ÖLÇEKLİ YATIRIMLAR

Teknoloji ve AR-GE kapasitelerini artırmaya, rekabet üstünlüğü sağlamaya yönelik yatırımlar desteklenir.

GENEL TEŞVİK UYGULAMALARI

Teşvik edilmeyen yatırım konuları dışında kalan tüm konuları kapsar.

Asgari Yatırım Tutarları

* Cazibe Merkezleri Programı kapsamındaki illerde kurulacak çağrı merkezleri ve veri merkezleri, kurulduğu bölgenin bölgesel teşviklerinden herhangi bir asgari yatırım tutarı şartı aranmaksızın yararlanırlar.

GENEL TEŞVİK SİSTEMİ	I. ve II. bölgelerde 1 milyon TL, III., IV. V. ve VI. bölgelerde 500 milyon TL'dir.
BÜYÜK ÖLÇEKLİ YATIRIMLAR	Yatırım konusuna göre farklılık göstermekle birlikte, asgari 50 milyon TL olarak belirlenmiştir.
STRATEJİK YATIRIMLAR	50 milyon TL'dir.
BÖLGESEL TEŞVİK UYGULAMALARI	Asgari 500.000 TL'den başlamak üzere desteklenen her bir sektör ve her bir il için ayrı ayrı belirlenmiştir.

YATIRIM BÖLGELERİ

1.BÖLGE

2.BÖLGE

3.BÖLGE

4.BÖLGE

5.BÖLGE

6.BÖLGE

a. Bölgesel Teşvik Uygulamaları Kapsamında VI. Bölge'de Destek Unsurları, Oranları ve Süreleri

KDV İstisnası			✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti			✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB ve EB Dışı	50
		OSB ve EB İçi	55
	Kurumlar Vergisi veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)		90
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği*		OSB ve EB Dışı	10 yıl
		OSB ve EB İçi	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsis			✓
Faiz Desteği**	İç Kredi		7 puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi		2 puan
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği			10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği			10 yıl

* 6. Bölgede 10 yıl süreyle uygulanır.

** 6. Bölgede azami faiz desteği tutarı 900 bin TL'dir.

b. Öncelikli Yatırımlar Kapsamında VI. Bölge'de Destek Unsurları, Oranları ve Süreleri

- > Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde veya termal turizm konusunda bölgesel desteklerden yararlanabilecek nitelikteki turizm konaklama yatırımları,
- > Madencilik yatırımları,
- > Demiryolu ve denizyolu ile yük veya yolcu taşımacılığına yönelik yatırımlar,
- > Savunma sanayi yatırımları,
- > Otomotiv, uzay veya savunma sanayine yönelik test merkezleri, rüzgâr tüneli ve bu mahiyetteki yatırımlar,

- > Asgari 50.000 m² kapalı alana sahip uluslararası fuar alanı yatırımları,
- > Özel sektör tarafından gerçekleştirilecek olan kreş ve gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitim, ilkokul, ortaokul ve lise eğitim yatırımları,
- > Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK ve KOSGEB tarafından desteklenen AR-GE projeleri neticesinde geliştirilen ürünlerin veya parçaların üretimine yönelik yatırımlar,
- > Motorlu kara taşıtları ana sanayinde gerçekleştirilecek asgari 300 Milyon TL tutarındaki yatırımlar ve asgari 75 Milyon TL tutarındaki motor yatırımları ile asgari 20 Milyon TL tutarındaki motor aksamaları, aktarma organları/aksamları ve otomotiv elektroniğine yönelik yatırımlar,
- > 3213 sayılı Maden Kanunu'nda tanımlanmış 4-b grubunda yer alan madenlerin girdi olarak kullanıldığı elektrik üretimi yatırımları,
- > Mevcut imalat sanayi tesislerinde gerçekleştirilecek enerji verimliliğine yönelik yatırımlar,
- > Atık ısıdan geri kazanım yolu ile elektrik üretimine yönelik yatırımlar,
- > Asgari 50 Milyon TL tutarındaki sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) yatırımları ve yer altı doğalgaz depolama yatırımları,
- > Karbon elyaf üretimine veya karbon elyaf üretimi ile birlikte olmak kaydıyla karbon elyaftan mamul kompozit malzeme üretimine yönelik yatırımlar,
- > Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) teknoloji yoğunluk tanımına göre yüksek teknolojlili sanayi sınıfında yer alan ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar,
- > Maden Kanunu'na istinaden düzenlenmiş geçerli Arama Ruhsatı veya Sertifikasına sahip yatırımcıların ruhsatlı sahalarında yapacağı maden arama yatırımları,
- > Yenilenebilir enerji üretimine yönelik türbin ve jeneratör imalatı ile rüzgâr enerjisi üretiminde kullanılan kanat imalatı yatırımları,
- > Direkt soğutmalı slab döküm ve sıcak haddeleme yöntemi ile alüminyum yassı mamul üretimine yönelik entegre yatırımlar,
- > Lisanslı depoculuk yatırımları,
- > Nükleer enerji santrali yatırımları.

Bu yatırım konularının 5. Bölge destekleri ile desteklenmesi hedeflenmektedir. Ancak öncelikli yatırımlar VI. Bölgede gerçekleştirilirse bu bölgede geçerli olan desteklerden yararlandırılır.

KDV İstisnası		✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	40*
	Vergi İndirim (%)	80*
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği		7 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi		✓
Faiz Desteği**	İç Kredi	5 puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi	2 puan

* İmalat sanayiine yönelik (US-97 Kodu:15-37) düzenlenen yatırım teşvik belgeleri kapsamında, 1/1/2017 ile 31/12/2018 tarihleri arasında gerçekleştirilecek yatırım harcamaları için yatırıma katkı oranı geçerli olan yatırıma katkı oranına 15 puan ilave edilmek suretiyle, vergi indirimi oranı %100 oranında ve yatırıma katkı tutarının yatırım döneminde kullanılabilirlik oranı %100 olarak uygulanır.

** 6. Bölgede azami faiz desteği tutarı 900 bin TL'dir.

c. Stratejik Yatırımlar Kapsamında VI. Bölge'de Destek Unsurları, Oranları ve Süreleri

KDV İstisnası		✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti		✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	50
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği*		10 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi		✓
Faiz Desteği	İç Kredi	5 puan
	Döviz / Döviz Endeksli Kredi	2 puan
Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği		10 yıl
Gelir Vergisi Stopajı Desteği		10
KDV İadesi		Yalnızca 500 Milyon TL üzerindeki yatırımlar için

* 6. Bölgede 10 yıl süreyle uygulanır.

Yatırım Konuları

- > Yüksek Teknolojili ürünlerin üretilmesine yönelik yatırımlar
- > AR-GE projeleri neticesinde elde edilen ürünlerin üretilmesine yönelik yatırımlar
- > Test merkezleri, rüzgâr tüneli vb. yatırımlar
- > Madencilik ve Maden Arama Yatırımları
- > Savunma alanındaki yatırımlar
- > Belirli otomotiv ve motor yatırımları
- > Eğitim yatırımları
- > Enerji verimliliğine yönelik yatırımlar
- > Atık ısıdan geri kazanım yolu ile elektrik üretimi yatırımları
- > Yerli kömüre dayalı termik santraller
- > Sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) ve yer altı doğalgaz depolama yatırımları
- > Karbon elyaf veya entegre kompozit malzeme üretimine yönelik yatırımlar
- > Demiryolu taşımacılığı

- > Denizyolu taşımacılığı
- > Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgelerinde veya termal turizm konusunda yapılacak turizm turizm konaklama yatırımları
- > Uluslararası fuar alanı yatırımları
- > Yenilenebilir Enerji üretimine yönelik türbin ve jeneratör ile rüzgar enerjisi üretiminde kullanılan kanat imalatı yatırımları
- > Direkt soğutmalı slab döküm ve sıcak haddeleme yöntemi ile alüminyum yassı mamul üretimine yönelik entegre yatırımlar.
- > Lisanslı depoculuk yatırımları
- > Nükleer enerji santrali yatırımları
- > Belirli nitelikteki laboratuvar yatırımları.

Stratejik Yatırımlarda Değerlendirme Kriterleri:

- > 4 önemli değerlendirme kriteri bulunmaktadır.
- Asgari sabit yatırımın 50 Milyon Türk Lirasının üzerinde olması,
- Yurtiçi toplam üretim kapasitesinin ithalattan az olması,
- Katma değer in asgari %40 olması,
- Son bir yıl içerisinde gerçekleşen toplam ithalat tutarının 50 Milyon ABD Dolarının üzerinde olması.
- > Bunlara ek olarak, asgari sabit yatırım tutarı 3 Milyar Türk Lirasının üzerinde olan öncelikli yatırımlar stratejik yatırım kabul edilmektedir.

d. Büyük Ölçekli Yatırımlar Kapsamında VI. Bölge'de Destek Unsurları, Oranları ve Süreleri

KDV İstisnası			✓
Gümrük Vergisi Muafiyeti			✓
Vergi İndirimi	Yatırıma Katkı Oranı (%)	OSB ve EB Dışı	60
		OSB ve EB İçi	65
	Kurumlar Vergisi veya Gelir Vergisi İndirim Oranı (%)		90
Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği*		OSB ve EB Dışı	10 yıl
		OSB ve EB İçi	12 yıl
Yatırım Yeri Tahsisi			✓

* 6. Bölgede 10 yıl süreyle uygulanır.

Yatırım Konuları ve Asgari Yatırım Tutarları

Yatırım Konuları	Yatırım Tutarları (Milyon TL)
Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	1000
Kimyasal Madde ve Ürünlerin İmalatı	200
Motorlu Kara Taşıtlarının İmalatı Yatırımları Motorlu Kara Taşıtları Ana Sanayi Yatırımları Motorlu Kara Taşıtları Yan Sanayi Yatırımları	200
Demiryolu ve Tramvay Lokomotifleri ve/veya Vagon İmalatı Yatırımları	50
Transit Boru Hattıyla Taşımacılık Hizmetleri Yatırımları	
Elektronik Sanayi Yatırımları	50
Tıbbi Alet, Hassas ve Optik Aletler İmalatı Yatırımları	
İlaç Üretimi Yatırımları	
Hava ve Uzay Taşıtları ve/veya Parçaları İmalatı Yatırımları	
Makine (Elektrikli Makine ve Cihazlar Dahil) İmalatı Yatırımları	
Metal Üretimine Yönelik Yatırımlar: Maden Kanunu'nda belirtilen IV/c grubu metalik madenlerin cevher ve/veya konsantresinden nihai metal üretimine yönelik yatırımlar (bu tesislere entegre madencilik yatırımları dahil)	

e. Genel Teşvik Uygulamaları

Teşvik edilmeyecek yatırım konuları hariç tüm konuları kapsar. Bu teşvik kapsamında bölge ayrımı yapılmaz. Teşvik edilmeyecek yatırım konuları ile diğer teşvik uygulamaları kapsamında yer almayan ve belirlenen asgari sabit yatırım tutarı şartını sağlayan yatırımlar için kullanılabilir.

Teşvik Edilmeyen ve Teşviki Belli Şartlara Bağlı olan Yatırım Konuları

	TEŞVİK EDİLMEYEN	TEŞVİKİ BELLİ ŞARTLARA BAĞLI OLAN
TARIM VE TARIMSAL SANAYİ	- Un, irmik (makarna imalatı ile entegre irmik yatırımları ve mısır irmiği yatırımları hariç), yem (balık unu, balık yağı, balık yemi ve entegre hayvancılık üretimi içindeki yem üretimi hariç), nişasta ve nişasta bazlı şeker. - Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmeler (hazır yemek). - Küp şeker. 5 dekarın altındaki seracılık yatırımları. - Bitkisel üretim (5 dekar ve üstü seracılık yatırımları, kültür mantarı yetiştiriciliği ve entegre hayvancılık yatırımları içerisindeki yem bitkileri yetiştiriciliği hariç). - Bölgesel uygulamalar kapsamında teşvik edilecek entegre hayvancılık yatırımları ve şartlı desteklenecek hayvancılık yatırımları dışındaki hayvancılık yatırımları. 5 ton/gün ve altında üretim kapasitesine sahip süt işleme yatırımları.	- Süt yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş. - Et yönlü büyükbaş entegre yatırımlarında asgari 150 büyükbaş. - Damızlık büyükbaş entegre hayvan yetiştiriciliğinde (et/süt yönlü) asgari 150 büyükbaş/dönem. - Kanatlı entegre yatırımlarında 100.000 adet/dönem. - Süt ve et yönlü küçükbaş entegre yatırımlarında (damızlık dâhil) 1.000 küçükbaş/dönem şartı aranır.
İMALAT, ENERJİ VE MADENCİLİK YATIRIMLARI	- Tuğla ve kiremit üretimine yönelik modernizasyon cinsi dışındaki yatırımlar. - Kütlü pamuk işleme yatırımları. - İplik ve dokuma (yün ipliği, 15 Milyon Türk Lirasının üzerindeki iplik yatırımları, 5 Milyon Türk Lirasının üzerindeki dokuma yatırımları, akıllı ve çok fonksiyonlu teknik tekstil, halı, tafting, dokunmamış/örülmemiş kumaş ve çuval üretimine yönelik yatırımlar hariç) konularında modernizasyon yatırımları dışındaki yatırımlar. - Doğalgaza dayalı elektrik üretimi yatırımları. - Rödovans sözleşmesine istinaden gerçekleştirilecek madencilik yatırımları (Kamu kurum ve kuruluşları veya bunların doğrudan iştirakleri ile yapılan anlaşmalara istinaden kamuya ait maden sahalarında yapılan madencilik yatırımları bu kapsamda değerlendirilmez). - Kömür istihracına yönelik yatırımlar (Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonunun uluslararası kodifikasyon sistemine göre "düşük C" kategorisinde yer alan kömürler hariç). - Ek-5'de yer alan demir çelik ürünlerinin üretimine yönelik yatırımlar (Ancak, bu üretim konularında aşağıdaki kriterleri birlikte sağlayan işletmeler sadece genel teşvik sisteminden desteklenebilir. - Ortaklık yapısındaki bir veya birden fazla tüzel kişinin veya kamu kurum ve kuruluşunun hisseleri toplamının %25 veya daha fazla olmaması. - Başka bir işletmenin sermayesinin %25 veya daha fazlasına sahip olmaması. - Çalışan sayısı yıllık 250 kişiden az olması. - Yıllık net satış hasılatı 50 Milyon Avro veya mali bilançosu değeri 43 Milyon Avro karşılığı Türk Lirasını aşmaması. Bu kriterler, 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden düzenlenen belgelere de uygulanabilir). - Sentetik elyaf veya sentetik ipliğin ekstrüzyon yöntemiyle üretimine yönelik modernizasyon cinsi dışındaki yatırımlar (Ancak, söz konusu modernizasyon yatırımları ile 7 nci maddede belirtilen kriterleri birlikte sağlayan işletmelerin sentetik elyaf veya sentetik ipliğin ekstrüzyon yöntemiyle üretimine yönelik yatırımları sadece genel teşvik sisteminden desteklenebilir).	- Düz örme konusunda yapılacak yatırımlarda toplam makine sistem sayısının asgari 60 olması şartı aranır. - Hazır beton yatırımlarında asgari 100 m³/saat ve üzerindeki komple yeni yatırımlar için teşvik belgesi düzenlenebilir.

Başvurular için gereken belgeler www.ekonomi.gov.tr sitesinde Destekler sekmesinde yer almaktadır.

	TEŞVİK EDİLMEYEN	TEŞVİKİ BELLİ ŞARTLARA BAĞLI OLAN
HİZMETLER SEKTÖRÜ	1. İlkokul, ortaokul, lise, yüksekokul, üniversite, yükseköğretim ve teknik ve mesleki öğretim dışında kalan eğitim yatırımları ile yetişkinlerin eğitilmesine yönelik (kurslar, dershaneler vb) yatırımlar. 2. Hastane yatırımları, tıp merkezleri, diyaliz merkezleri, tahlil laboratuvarları ve manyetik görüntüleme merkezleri dışında kalan sağlık yatırımları. 3. Turizm yatırım/işletme belgeli oteller, butik oteller, tatil köyleri, özel konaklama tesisleri ve dağ/yayla evleri dışında kalan turizm konaklama tesisleri. 4. Ülke genelinde yayım yapan günlük gazete basım hizmetleri, televizyon/radyo yayıncılığı ve baskı, basım, matbaa ve ambalaj yatırımları dışındaki basın ve yayın yatırımları. 5. Sinema salonu yatırımları. 6. Müteahhitlik hizmetleri ve konut üretimine yönelik yatırımlar. 7. Yolcu ve yük taşımacılığına yönelik otobüs ile çekici ve treyler yatırımları (Belediyelerin yapacakları yatırımlar hariç). 8. Hipermarket, ticaret merkezi, alışveriş merkezi ve otopark yatırımları dâhil toptan ve perakende ticarete yönelik yatırımlar. 9. Kara taşıtları bakım, onarım ve servis istasyonu yatırımları. 10. Petrol ürünleri (LPG dâhil) dağıtım yatırımları, akaryakıt istasyonu yatırımları. 11. Karayolları dinlenme tesisi yatırımları, mola noktaları. 12. Lokantalar, kafeteryalar, eğlence yerleri, günübirlik tesisler, termal kür tesisleri, sağlıklı yaşam tesisleri, yüzme havuzları. 13. Yat ithali yatırımları. 14. Taşıt kiralama yatırımları. 15. Halı yıkama yatırımları. 16. Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri (Yazılım, AR-GE faaliyetleri, veri tabanı faaliyetleri, veri işleme, teknik test ve analiz faaliyetleri, ambalajlama faaliyetleri ile gösteri, sergi ve kongre faaliyetleri hariç). 17. Finansal kiralama faaliyetleri hariç olmak üzere mali aracı kuruluşların yatırımları. 18. Kapalı alanı 500 m2'nin altında olan soğuk hava deposu yatırımları. 19. Komple yeni ve tevsi niteliğindeki tersane yatırımları.	1. Bir veya birkaç yerde gümrükleme ve sigortacılık hizmetlerinin de sunulduğu antrepo, elleçleme-paketleme ve otomasyon hizmetlerini birlikte içeren, asgari toplam kapalı alanı 10.000 m² olan entegre lojistik yatırımları için, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığından alınmış L2 belgesinin yatırım süresi sonuna kadar ibraz edilmesi kaydıyla, teşvik belgesi düzenlenebilir. Söz konusu teşvik belgeleri kapsamına yük taşımacılığına yönelik araçlar dâhil edilmez. 2. Boru hattıyla taşımacılık, petrol ve doğalgaz ürünleri, dolum ve depolama tesisi yatırımlarında dağıtım araçları ve tüpler hariç olmak üzere, sadece sabit tesise yönelik harcamalar için teşvik belgesi düzenlenebilir. 3. Kültür yatırımları için, Kültür ve Turizm Bakanlığından alınacak kültür belgesine istinaden teşvik belgesi düzenlenebilir. Ancak, münhasıran bu amaçla inşa edilenler dışında, yeme-içme, spor, eğlence ve satış üniteleri gibi birimler kapsama dâhil edilmez. 4. Kültür ve Turizm Bakanlığından alınacak turizm belgesini haiz eğlence merkezi ve temalı tesis gibi konaklama içermeyen turizm yatırımları teşvik belgesine bağlanabilir. Ancak, münhasıran bu amaçla inşa edilenler dışında, yeme-içme, spor, eğlence ve satış üniteleri gibi birimler kapsama dâhil edilmez. 5. Kültür ve Turizm Bakanlığından alınacak Kültür veya Turizm Belgesini haiz fuar, kongre, sergi ve gösteri merkezi yatırımları için teşvik belgesi düzenlenebilir. Fuar ve sergi merkezlerinde, otopark hariç asgari kapalı alanın 5000 m², kongre merkezlerinde asgari koltuk sayısının 1000, gösteri merkezlerinde ise asgari koltuk sayısının 2500 olması şartı aranır. 6. Spor tesisi yatırımlarında asgari 10 Milyon TL sabit yatırım şartı aranır. 7. Havaalanı yer hizmeti yatırımlarında teşvik belgesi kapsamına trafiğe çıkmayan ve sadece apronda kullanılan motorlu taşıtlar dâhil edilebilir. Binek otomobilleri proje kapsamına dâhil edilmez. 8. Havayolu işletmeciliği ve kargo taşımacılığı yatırımlarında temin edilecek uçaklarda birim başına asgari kapasitenin 50 koltuk, kargo uçaklarında ise asgari kargo kapasitesinin 30.000 kg olması şartı aranır. Faaliyet konusu bizatihi havayolu işletmeciliği ve/veya kargo taşımacılığı olan yatırımlar dışında genel amaçlı ve hava taksi işletmeciliği amaçlı yatırımlar için teşvik belgesi düzenlenmez. 9. Uydu, telsiz, kablo vb. iletişim ortamlarından gelen haberleşme, radyo, televizyon ve veri sinyallerini birleştirip tek bir paket halinde nihai tüketiciye iletimini sağlayan hizmet yatırımlarında nihai hizmeti alanlar tarafından kullanılan yatırım malları destek unsurlarından faydalandırılmaz. 10. Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler, il özel idareleri, birlik, kooperatif vb. kuruluşların görev alanlarına yönelik olarak yapacakları yatırımlar proje bazında değerlendirilerek teşvik belgesi düzenlenebilir. 11. Sadece vinç hizmetlerine yönelik yatırımlarda her bir vinç için asgari 100 ton kaldırma kapasitesi aranır. 500 ton kaldırma kapasitesinin altında kullanılmış vinç ithaline izin verilmez. 12. Çamaşır yıkama ve kurutma yatırımlarında asgari 2 Milyon TL sabit yatırım şartı aranır. 13. Yat inşa yatırımlarında teşvik belgesi düzenlenebilmesi için yat boyunun asgari 24 metre olması şartı aranır.

f. Cazibe Merkezleri Programı

Amaç:

Ülkemizde diğer illere kıyasla daha az gelişmiş bölgelerdeki istihdam oranları ile üretim ve ihracat kapasitelerini artırmak yoluyla bölgelerarası gelişmişlik farklarını azaltmaktır.

- > 6. Bölge illerinden Batman ve Mardin için asgari yatırım tutarı 5 Milyon TL; Siirt ve Şırnak için 4 Milyon TL olarak belirlenmiştir.
- > Yatırım teşvik belgesi düzenlenen yatırımların tamamlama vizesinin yapılması sonrasında gerçekleşen sabit yatırım tutarının %25'ini aşmamak üzere aylık elektrik enerjisi giderlerinin azami %30'u üç yıl süreyle işletme bazında 10 Milyon Türk Lirasına kadar Bakanlık bütçesinden karşılanabilir.
- > Özel sektöre ait imalat sanayi yatırımları (US-97 Kodu: 15-37) ile çağrı ve veri merkezi yatırımları bu destek kapsamındadır.
- > Cazibe Merkezleri Programı kapsamındaki destek unsurlarından yararlanabilmek için çağrı merkezi yatırımlarının asgari 200 Kişilik istihdam sağlaması, ANTI/TIA-942² veya Uptime Institute Tier-3³ veya üstü seviyede olan veri merkezi yatırımlarının ise asgari 5.000 m² beyaz alan ihtiva etmesi gerekir.
- > Kompleyeni, modernizasyon, tevsi, entegrasyon ve ürün çeşitlendirme niteliğindeki yatırımlar bu destek kapsamında yeni yatırımlar olarak değerlendirilir.

² ANSI/TIA-942: Veri merkezlerinin yer, mimari, güvenlik, hizmet sürekliliği gibi hususlara ilişkin kriterlerini tanımlayan uluslararası standardı niteler.

³ Uptime Institute TiER-3: Veri merkezlerinin yer, mimari, güvenlik, hizmet sürekliliği gibi hususlara ilişkin kriterlerini tanımlayan uluslararası standardı niteler.

C

HİZMET SEKTÖRÜ DESTEKLERİ

Amaç:

İhracatın geliştirilmesi ve yurtdışında rekabet gücünün artırılmasıdır.

Kapsam:

Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticareti Desteği ve Teknik Müşavirlik Hizmetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Desteği olmak üzere ikiye ayrılır.

**DÖVİZ
KAZANDIRICI
HİZMET
TİCARETİ
DESTEĞİ**

**TEKNİK MÜŞAVİRLİK
HİZMETLERİNE
SAĞLANACAK
DEVLET YARDIMLARI
DESTEĞİ**

a. Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticareti Desteği

Amaç:

Türkiye'nin döviz kazandırıcı hizmet sektörlerinin uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesi, hizmet gelirlerinin artırılması, dış pazarlara açılmak ve markalaşmanın sağlanmasıdır.

Kapsam:

Türkiye'de yerleşik şirket ve kuruluşların gerçekleştirdikleri faaliyetlere ilişkin giderlerin Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan (DFİF) karşılanmasıdır.

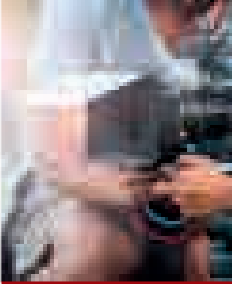
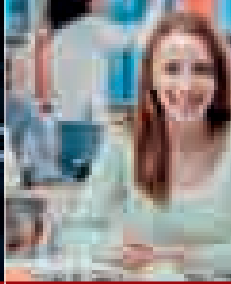
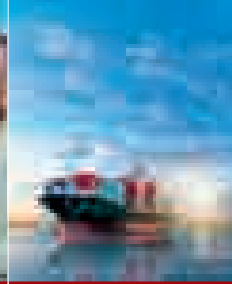
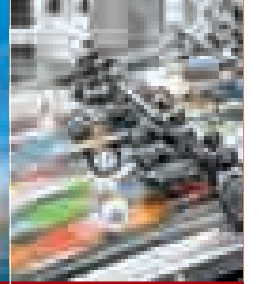

Kimler Başvurabilir?

Türkiye’de yerleşik işbirliği kuruluşları, eğitim kurumları, sağlık kuruluşları, sağlık turizmi, bilişim, film ve yönetim danışmanlığı şirketleri ve ilgili destekler bakımından diğer şirketler ile kurum ve kuruluşlar.

Başvuru yeri: İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri (İMMİB) Genel Sekreterliği , T.C. Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü

6. bölge illerine ilave destek verilmesi kararlaştırılmış Döviz Kazandırıcı Hizmet Desteği kapsamında hedef sektörler ve öncelikli ülkeler belirlenmiştir.

SAĞLIK TURİZMİ SEKTÖRÜ	FİLM SEKTÖRÜ	BİLİŞİM SEKTÖRÜ	EĞİTİM SEKTÖRÜ	LOJİSTİK SEKTÖRÜ	YAYINCILIK SEKTÖRÜ
• Angola • Bahreyn • Cezayir • Gana • Gürcistan • İngiltere • Katar • Kazakistan • Kenya • Kuveyt • Nijerya • Rusya Federasyonu • Senegal • Tunus • Ukrayna	• ABD • Arjantin • Birleşik Arap Emirlikleri • Brezilya • Çin • Endonezya • Fransa • Güney Afrika Cumhuriyeti • Japonya • Kazakistan • Malezya • Meksika • Polonya • Rusya Federasyonu • Şili	• ABD • Almanya • Azerbaycan • Beyaz Rusya • Birleşik Arap Emirlikleri • Cezayir • Hollanda • İngiltere • Japonya • Katar • Kazakistan • Malezya • Mısır • Suudi Arabistan • Türkmenistan	• ABD • Almanya • Azerbaycan • Çin • Endonezya • Fas • Güney Kore • Hindistan • İran • Kazakistan • Nijerya • Pakistan • Rusya Federasyonu • Tunus • Türkmenistan	• ABD • Almanya • Azerbaycan • Birleşik Arap Emirlikleri • Brezilya • ÇHC • Güney Afrika Cumhuriyeti • Hindistan • Irak • İran • İngiltere • Rusya Federasyonu • Japonya • Kazakistan • Kenya	• Almanya • Birleşik Arap Emirlikleri • Bosna Hersek • İngiltere • İran • İtalya • Meksika

Desteklenecek Faaliyetler, Destek Oranları ve Destek Miktarları

- 1- Sağlık Turizmi, Bilişim, Eğitim, Film ve Yönetim Danışmanlığı Sektörlerine Yönelik Destek Unsurları
  - > Tescil ve korunma desteği
  - > Rapor ve yurtdışı şirket alımına yönelik danışmanlık desteği
  - > Belgelendirme desteği
  - > Reklam, tanıtım ve pazarlama desteği
  - > Yurtdışı birim desteği
  - > Danışmanlık desteği
  - > Acente komisyon desteği
- 2- Sağlık Turizmi ve Eğitim Sektörlerine Yönelik İlave Destek Unsurları
  - > Tercümanlık hizmetlerinin desteklenmesi
  - > Hasta yol desteği
  - > Münhasıran yurtdışına yönelik olarak yurtdinde gerçekleştirilen tanıtım ve eğitim faaliyetlerinin desteklenmesi
- 3- Bilişim ve Film Sektörlerine Yönelik İlave Destek Unsurları
  - > Pazara girişin desteklenmesi
  - > Mobil uygulamalar ve bilgisayar oyunlarının komisyon giderlerinin desteklenmesi
  - > Mobil uygulama ve bilgisayar oyunlarının geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi
  - > Film platosu/stüdyosu kullanım giderlerinin desteklenmesi
  - > Film kapsamında yapılan reklam giderlerinin desteklenmesi
- 4- İşbirliği Kuruluşlarına Yönelik Destek Programı
  - > Ticaret ve alım heyeti programlarının desteklenmesi
  - > HİSER Projesi Desteği
- 5- Yurtdış Fuar/Kongre/Konferans/Seminer/Festival/Film Market Katılımlarına Yönelik Destek Programı
  - > Bireysel katılımların desteklenmesi
  - > Milli katılım organizasyonlarının desteklenmesi

Destekler	Destek Oranı ve Tutarı / Sektörler * (Yararlanıcılar)	Destek Tutarı/Sektörler ** (İşbirliği Kuruluşları)
Ürün/Hizmet/Marka Tescil-Korunma Desteği	%50 - 50.000 \$/yıl	-
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı	
Belgelendirme Desteği	%50 - 50.000 \$/belge	-
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim	
Danışmanlık Desteği	%50 - 200.000\$/yıl	-
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim	
Acente Komisyon Desteği	%50 - 100.000\$/yıl	-
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim	
Yurtdışı Birim Desteği	%60 - 120.000\$/birim/yıl	70 - 300.000\$/birim/yıl
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danış., Lojistik ve Yayıncılık
Bireysel Fuar Katılım Desteği	%50 - 15.000\$/Fuar	%50- 15.000\$/Fuar
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık
Rapor ve Yurtdışı Şirket Alımı Danışmanlığı Desteği	%60 - 200.000\$/yıl	%70 - 300.000\$/yıl
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danış., Lojistik ve Yayıncılık
Milli Fuar Tanıtım Desteği		%75 - 120.000\$/Fuar
		Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık Sektörleri, Gayrimenkul
Milli Fuar Katılım Desteği	%50 - 15.000\$/Fuar	%50 - 15.000\$/Fuar
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık
Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği	%60 - 400.000\$/yıl	%70 - 500.000\$/yıl
	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danışmanlığı	Sağlık Turizmi, Bilişim, Film, Eğitim, Yönetim Danış., Lojistik, Yayıncılık

Destekler	Destek Oranı ve Tutarı / Sektörler * (Yararlanıcılar)	Destek Tutarı/Sektörler ** (İşbirliği Kuruluşları)
Bilgisayar Oyun/Mobil Uygulama Komisyon Desteği	%50 - 100.000\$/Oyun-Uygulama	-
	Bilişim (Bilgisayar Oyunu ve Mobil Uygulama Geliştiren Şirketler)	
Bilgisayar Oyun/Mobil Uygulama Pazara Giriş Desteği	%50 - 200.000\$/Oyun-Uygulama	-
	Bilişim (Bilgisayar Oyunu ve Mobil Uygulama Geliştiren Şirketler)	
Bilgisayar Oyun/Mobil Uygulama Geliştirme Desteği	%50 - Lisans: 50.000\$/yıl Personel: 25.000\$/yıl	-
	Bilişim (Bilgisayar Oyunu ve Mobil Uygulama Geliştiren Şirketler)	
Film Yurt Dışı Pazarlama Desteği	%50 - (%70 Belgesel) 100.000\$/ Film- Belgesel	-
	Film	
Film Platosu/Stüdyo Kullanımı Desteği	%20 - 200.000\$/Film	-
	Film	
Film Reklam Desteği	%50-100.000\$/Film	%70 -200.000\$/Film
	Reklam Veren Kuruluş	Reklam Veren Kuruluş
Tercümanlık Desteği	%50 - 25.000\$/yıl (istihdam)	-
	%50 - 50.000\$/ (hizmet alımı)	
Hasta Yol Desteği	Sağlık Turizmi	-
	Tarifesiz Uçak Seferi %100 200\$/Hasta Tarifeli Uçak Seferi %50 1000\$/Hasta	
Yurt İçi Tanıtım Desteği	Sağlık Turizmi (Sağlık Kuruluşları ve Havayolu Şirketi)	-
Yurt İçi Eğitim Desteği	%50 - 50.000\$/Program	%70 -100.000\$/Program
	Sağlık Turizmi, Eğitim	Sağlık Turizmi, Eğitim, Bilişim, Film, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık
Yarışma Etkinlik Desteği	%50 - 100.000\$/Program	%70 - 300.000\$/Program
	Sağlık Turizmi, Eğitim	Sağlık Turizmi, Eğitim, Bilişim, Film, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık
Ticaret ve Alım Heyetleri	Sağlık Turizmi, Eğitim, Bilişim, Film, Yönetim Danışmanlığı, Lojistik ve Yayıncılık	%70 150.000\$/Heyet

* **Yararlanıcı:** Türkiye'de yerleşik olup döviz kazandırıcı hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren sağlık kuruluşları, eğitim kurumları, sağlık turizmi, bilişim, film, yönetim danışmanlığı şirketleri ve ilgili destekler bakımından diğer şirketler ile kurum ve kuruluşları yararlanıcıdır.

** **İşbirliği Kuruluşu:** Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM); Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB); Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK); İhracatçı Birliği; Ticaret ve/veya Sanayi Odası; sektör dernek, birlik, konsey veya kuruluşu; işadamları dernek, birlik 70 veya kuruluşu ya da teknokent ile Ekonomi Bakanlığı tarafından belirlenen hizmet sektörlerindeki diğer kuruluşlar işbirliği kuruluşlarıdır.

1. Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretine Sağlanan Markalaşma Destekleri

Amaç:

Hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların bölgesel ve küresel marka haline gelmesidir.

Kapsam:

Hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren kuruluşların yurt dışında markalaşmak amacıyla yapacakları harcamalar ve Türk markalarının pazara giriş ve tutunmalarına yönelik olarak gerçekleştirilecek faaliyet ve organizasyonlar desteklenir.

Kimler Başvurabilir?

Sağlık Turizmi, Ulaştırma, Perakende, Bilişim, Yazılım, Elektronik Oyunlar, Eğitim, Konaklama, Gastronomi, Film sektörlerinde faaliyet gösteren şirketler ve işbirliği kuruluşları.

Başvuru yeri: TURQUALITY® Sistemi üzerinden elektronik başvuru yapılır.

Destek Türü	Destek Tutarı Üst Limit Marka Destek Programı (4 yıl)	Destek Tutarı Üst Limit Turquality® Destek Programı (5 + 5 Yıl)
Ürün/Hizmet/Marka Tescil- Korunma Desteği	%50 - 50.000 \$/yıl	%50
Belgelendirme Desteği	%50 - 50.000 \$/ belge	%50
Danışmanlık Desteği	%50 - 300.000 \$/yıl	%50 - 600.000 \$/yıl
Yurtdışı Birim Desteği	%50 - 600.000\$/yıl	%50 - (Maks. 50 adet)
Rapor Desteği	%50 - 100.000\$/yıl	%50
Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği	%50 - 400.000\$/yıl	%50
Yurt Dışı Birim Dekorasyon ve Kurulum Desteği	%50 - 300.000\$/yıl	%50 - (Maks. 50 adet) 200.000\$/birim
Yurt Dışı Satış Alanı Kira ve Kurulum Desteği	%50 - 200.000\$/yıl	%50 - 200.000\$/birim
Franchising Desteği	%50 - (Maks. 10 adet/yıl) 50.000\$/birim/yıl (Maks. 2 yıl) ve 50 bin/ birim	%50 - (Maks. 100 adet) 200.000\$/birim/yıl (Maks. 2 yıl) ve 100 bin/birim
İstihdam Desteği (Aşçı/ Şef, Yazılımcı, Mühendis, Tercüman)	%50 - 200.000\$/yıl (Maks. 3 kişi)	%50 - (Maks. 5 kişi)
Gelişim Yol Haritası Çalışması Desteği	%75 - 200.000\$	%75 - 200.000\$

b. Teknik Müşavirlik Hizmetlerine Sağlanacak Devlet Yardımları Desteği

Amaç:

Firmaların; teknik müşavirlik, müteahhitlik ve inşaat malzemeleri sektörlerine yönelik mal ve hizmet ihracatının artırılması amacıyla yurtdışı pazarlarda kalıcı şekilde yer edinmelerini ve bu sektörlerin tanıtımına katkıda bulunmak üzere İşbirliği Kuruluşlarının desteklenmesini sağlamaktır.

Kimler Başvurabilir?

Son iki yıl içerisinde her bir yıla ilişkin gelirlerinin en az %51'inin teknik müşavirlik hizmet gelirlerinden elde eden bütün firmalar.

Başvuru yeri: T.C. Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü

Bu program ile teknik müşavirlik şirketlerinin desteklenecek giderleri şunlardır:

- > Yurtdışındaki ofisleri,
- > Reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri,
- > Yurtdışı fuar, seminer ve konferanslara katılımları,
- > Pazar araştırması seyahatleri,
- > Mesleki sorumluluk sigortası ve yazılım harcamaları,
- > Yurtdışı teknik eğitim programlarına ve uluslararası mesleki yarışmalara katılımları,
- > En az 4 katılımcı firma ile düzenleyecekleri yurtdışı heyetler,
- > Yurtdışında girmiş oldukları ihaleler sonucunda aldıkları teknik müşavirlik işleri.

Ayrıca, teknik müşavirlik, müteahhitlik ve inşaat malzemesi sektör örgütlerinin gerek yurtdışında gerekse yurtiçinde düzenleyecekleri konferans ve seminerler, reklam, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri, yurtdışında düzenleyecekleri fuar organizasyonları ve heyetler Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan desteklenmektedir.

Bunlar dışında çeşitli limitler ve gereklilikler dahilinde proje desteği, yurtdışı ofis desteği, reklam, tanıtım ve pazarlama desteği, pazar araştırması desteği, yurtdışı fuar katılım desteği, seminer ve konferans katılım desteği, teknik müşavirlik ve teknik müşavirlik heyet programı desteği gibi destekler verilir.

Proje Desteği

- > Sözleşme bedeli 2.000.000 ABD Doları'na kadar olan projeler için %20 oranında, en fazla 300.000 ABD Doları,
- > Sözleşme bedeli 2.000.000 ABD Doları'ndan 5.000.000 ABD Doları'na kadar olan projeler için %15 oranında, en fazla 500.000 ABD Doları,
- > Sözleşme bedeli 5.000.000 ABD Doları'ndan 10.000.000 ABD Doları'na kadar olan projeler için %10 oranında, en fazla 750.000 ABD Doları,
- > Sözleşme bedeli 10.000.000 ABD Doları ve üzerinde olan projeler için %7,5 oranında, en fazla 1.000.000 ABD Doları, desteklenmektedir.

Yurtdışı Ofis Desteği	
Kira Desteği	Yıllık 40.000 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla kira bedelinin % 50'si,
İstihdam Desteği	T.C. vatandaşları Yönetici Personel için, yıllık 60.000 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla brüt maaşın % 50'si, Büro Personeli için, yıllık 36.000 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla brüt maaşın % 50'si
Danışmanlık Desteği	Yıllık 30.000 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla harcamaların %50'si, en fazla 6 (altı) yıl süreyle karşılanmaktadır.

Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği	
Yıllık en fazla 100.000 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla reklam, tanıtım, pazarlama ve halkla ilişkiler harcamalarının % 50'si en fazla 6 yıl süreyle karşılanmaktadır.	
Pazar Araştırması Desteği	
Yurt dışı pazar araştırması gezilerine ilişkin giderler yılda en fazla 5 adet olmak üzere, %70 oranında ve yurt dışı pazar araştırması gezisi başına en fazla 5.000 ABD Doları karşılanmaktadır.	
Yurtdışı Fuar Katılım Desteği	
Sektörel nitelikli uluslararası fuar katılımlarında, m2 üzerinden ödenen stant kirası (ilave stand hizmetleri dâhil), tanıtım etkinlikleri, ulaşım (ekonomi sınıfı uçak) ile konaklama giderleri (oda ve kahvaltı) %50 oranında, fuar başına en fazla 15.000 ABD Dolarına kadar karşılanmaktadır.	
Seminer ve Konferans Katılım Desteği	
Yurtdışında düzenlenen sektörel nitelikli uluslararası seminer ve konferanslara katılım halinde, en fazla 2 şirket çalışanının, yol, konaklama (oda ve kahvaltı) ve katılım bedelleri %50 oranında, organizasyon başına en fazla 5.000 ABD Dolarına kadar karşılanmaktadır.	
Teknik Müşavirlik ve Teknik Müşavirlik Heyet Programı Desteği	
Müteahhitlik ve teknik müşavirlik heyeti programları kapsamında; her bir firmadan 2 temsilcinin ulaşım ve konaklama giderleri %50 oranında karşılanmaktadır. Bakanlık tarafından hedef ülkelere yönelik organize edilen teknik müşavirlik heyeti programlarında destek oranı %90 olarak uygulanmaktadır.	

Yurtdışı Eğitim Desteği

Firmaların teknik personelinin yurt dışı teknik eğitim programlarına katılımı halinde, program başına 2 çalışanın yol, konaklama ve katılım giderleri %50 oranında, yıllık en fazla 50.000 ABD Dolarına kadar karşılanmaktadır.

Yazılım Desteği

Bilgisayarlı tasarım kapsamında satın alınan veya kiralanan yazılım ürünlerinin lisanslarına ilişkin harcamalar %50 oranında, yıllık en fazla 50.000 ABD Doları desteklenmektedir.

Mesleki Sorumluluk Sigortası Desteği

Yurtdışında üstlenilen teknik müşavirlik projeleri kapsamındaki mesleki sorumluluk sigortası yükümlülüklerinden kaynaklanan poliçe alım giderleri %50 oranında, yıllık en fazla 50.000 ABD Doları desteklenmektedir.

c. İşbirliği Kuruluşlarına Sağlanan Destekler:

Kapsam:

Reklam, Tanıtım ve Pazarlama Desteği, Yurtdışı Fuar Katılım Desteği, Yurtdışı Fuar Organizasyonu Desteği, Seminer ve Konferans Katılım Desteği, Seminer ve Konferans Organizasyonu Desteği, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Heyet Programı Desteği.

1. Hizmet İhracatçılarının Hususi Pasaport Verilmesi

Kapsam:

Son üç takvim yılı itibarıyla, ilgili her takvim yılında ihracat yapmak şartıyla, firmaların hizmet ihracatı tutarının belirlenmesi ve bu tutarlar oranında firma yetkililerine iki yıl süreyle hususi damgalı pasaport verilmesidir.

Kimler Başvurabilir?

Telekomünikasyon, bilgisayar ve bilgi hizmetleri, yurtdışı müteahhitlik hizmetleri, eğitim hizmetleri, sağlık hizmetleri, turizm ve seyahat ile ilgili hizmetler, eğlence ve kültür hizmetleri, taşımacılık hizmetleri, mali hizmetler, diğer iş hizmetleri sektörlerinde hizmet ihracatı gerçekleştiren gerçek veya tüzel kişiler, son üç takvim yılı itibarıyla yıllık ortalama ihracatı 1 Milyon ABD Dolarının üzerindeyse başvuruda bulunabilirler.

SERBEST BÖLGE TEŞVİKLERİ

Ülkemizde serbest bölgeler; ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınai ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler olarak tanımlanmaktadır.

- > **Ülkemizde 18 adet serbest bölge bulunmaktadır. Serbest bölgelerin kurulmasıyla;**
  - ihracata yönelik yatırım ve üretimin teşvik edilmesi,
  - doğrudan yabancı yatırımları ve teknoloji girişinin hızlandırılması,
  - işletmelerin ihracata yönlendirilmesi ve uluslararası ticaretin geliştirilmesi amaçlanır.
- > Serbest bölge ilan edilen yerlerde ihtiyaç duyulacak arazi ve tesisler Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre sağlanabilmektedir.
- > Bu bölgelerde gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümleri uygulanmamaktadır.
- > Bu Kanun kapsamında kazançları gelir veya kurumlar vergisinden istisna tutulan kullanıcılar ve işleticiler, yatırım ve üretim safhalarında Bakanlar Kurulunca belirlenecek vergi dışı teşviklerden yararlandırılmaktadır.
- > Serbest bölgenin diğer iki avantajı ise malların herhangi bir süre sınırlaması olmaksızın serbest bölgelerde tutulabilmesi ve şirketlerin, serbest bölgelerden elde edilen karı hiçbir sınırlama olmaksızın yurt dışına ya da Türkiye'ye serbestçe aktarabilmeleridir.

Kısaca, serbest bölgeler, Türkiye'nin siyasi sınırları içinde yer almalarına rağmen, gümrük bölgelerinin kapsamı dışında konumlandırılan özel alanlardır.

Kimler Başvurabilir?

3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu'nun 5 inci maddesi uyarınca, yerli veya yabancı gerçek veya tüzel kişiler Ekonomi Bakanlığından faaliyet ruhsatı almak üzere başvuruda bulunabilir.

Başvuru Yeri: Ekonomi Bakanlığı Serbest Bölgeler Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler Genel Müdürlüğü (Başvurular, Serbest Bölge Müdürlükleri vasıtasıyla Değerlendirme, Uygulama ve Tanıtım Daire Başkanlıklarına iletilir).

Destek Unsurları

Münhasıran Üretici Kullanıcılara Sağlanan Destekler

- Üretim konulu faaliyet ruhsatı kapsamında faaliyet gösteren serbest bölge kullanıcılarının,
- Serbest bölgede imal ettikleri ürünlerin satışından elde ettikleri kazançları, Gelir veya Kurumlar Vergisi'nden müstesnadır.
- Serbest bölgelerde imal ettikleri ürünlerin FOB bedelinin en az %85'ini yurtdışına ihraç etmeleri kaydıyla personele ödedikleri ücretler, Gelir Vergisi'nden müstesnadır.

Bütün Kullanıcılara Sağlanan Destekler

- Serbest bölgelerde emlak vergisi istisnası bulunmaktadır.
- Serbest bölgelere veya bu bölgelerden yapılan ihraç amaçlı yük taşıma işleri KDV'den muaftır.
- Serbest bölge faaliyetleriyle ilgili olarak yapılan işlemler ve düzenlenen kağıtlar damga vergisi, resim ve harç istisnasına tabidir.
- Serbest bölgelerden, tamamı yurtdışına olmak kaydıyla verilecek bazı lojistik hizmetler gelir ve kurumlar vergisinden istisnadır.
- Stratejik, öncelikli veya büyük ölçekli yatırımlar ile konusu, sektörü ve niteliği itibarıyla proje bazında desteklenmesine karar verilen yatırımlara özel hesap ücretleri ve stopaj istisnası oranında esneklik sağlanmıştır.
- Yapı denetim şirketlerine ödenecek hizmet bedellerinde uygulanan %75 indirim imkânından serbest bölgeler de yararlanabilmektedir.

E

YURT DIŞINA YATIRIM

Yurtdışında yatırım yapmak isteyen girişimciler, yatırım yapmak istedikleri ülkelere dair bilgilere Ticaret Müşavirlikleri kanalı ile rahatça ulaşabilirler.

Ayrıca, şirketler ve İşbirliği Kuruluşların yurt dışına yönelik pazara giriş stratejileri ile eylem planlarının oluşturulabilmesi amacıyla;

- a) Uluslararası kuruluşlara yaptırılan ve satın alınan sektör, ülke, yabancı şirket veya marka odaklı raporlara (mali ve hukuki raporlar dahil) ilişkin giderler,
- b) Sadece yabancı şirket alımlarına yönelik olarak uluslararası kuruluşlardan alınacak danışmanlık hizmetlerine (mali ve hukuki danışmanlık dahil) ilişkin giderler,

şirketler için %60, İşbirliği Kuruluşları için %75 oranında ve yıllık en fazla 200.000 ABD Dolarına kadar desteklenir.

Konuyla ilgili detaylı bilgilere aşağıdaki internet adresinden ulaşılabilir:

www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/yatirim/yurtdisinaYatirim

Ekonomi Bakanlığı desteklerine ilişkin bilgiler Bakanlık resmi internet sitesinden ve ilgili yönetmeliklerden edinilmiştir. Ekonomi Bakanlığı'nın sunduğu tüm desteklere ilişkin daha detaylı bilgiye Bakanlık internet adresindeki, www.ekonomi.gov.tr, Destekler menüsünden ulaşılabilir.

TÜRKİYE'YE YAPILAN ULUSLARARASI DOĞRUDAN YATIRIMLAR

Uluslararası doğrudan yatırım, bir yatırımcının yerleşik olarak yatırımlarını sürdürdüğü ekonomi dışındaki bir ekonomide uzun vadeli ve kalıcı olarak yatırım yapmasını ifade eder. Uluslararası doğrudan yatırımlar döviz girişi sağlanması, rekabet gücüne katkıda bulunarak ekonomiyi canlandırması ve işsizliği azaltması açısından oldukça önemlidir.

1900'lü yılların ikinci yarısı ile birlikte doğrudan yatırımların ekonomik büyümedeki rolü oldukça önem kazanmıştır. Günümüz küresel dünyasında ise ülkelerin büyümeleri konusunda önemli bir itici güç olarak gösterilmektedir.

Bir ülkeye yapılan ve yapılması planlanan uluslararası yatırımlar ülkede yürütülen istikrarlı ve öngörülebilir politikalar ile doğru orantılıdır. Ülkemizde özellikle 2000'li yıllarda artan istikrar ortamı ile doğrudan yatırımlar da büyük bir artış göstermiştir. Örneğin, UNCTAD raporuna göre, Türkiye dünyada 2015 yılında en fazla uluslararası doğrudan yatırım çeken ülkeler arasında 2014 yılına göre 2 basamak yükselerek 20. sırada yer almıştır. Son yıllarda gerçekleşen uluslararası yatırımların sektörel dağılımı incelendiğinde ağırlığın finans-sigorta, imalat ve ulaştırma-depolama sektörlerinde olduğu görülür.

17 Haziran 2003 tarihinde yürürlüğe girmiş 4875 sayılı yeni Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nda,

1. Yabancı yatırımcılar tarafından Türkiye'de doğrudan yabancı yatırım yapılmasının serbest olduğu,
2. Yabancı yatırımcıların yerli yatırımcılarla eşit muameleye tabi oldukları belirtilmiştir.

Bu Kanun kapsamında kurulan şirket, şube ve kuruluşlarda istihdam edilecek yabancı uyruklu personele, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çalışma izni verilir.

Türkiye'de yapılan uluslararası doğrudan yatırım rejiminin temel unsurları, "Yatırım Serbestisi ve Milli Muamele" olarak karşımıza çıkmaktadır. Doğrudan yabancı yatırımcılar, sınırlı sayıdaki sektörel sınırlamalar hariç olmak üzere, yerli yatırımcılarla eşit haklar ve yükümlülükler çerçevesinde faaliyet göstermektedirler.

Konuyla ilgili detaylı bilgiye ulaşmak için;

www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/yatirim/uluslararasiYatirim

Ekonomi Bakanlığı desteklerine ilişkin bilgiler Bakanlık resmi internet sitesinden ve ilgili yönetmeliklerden edinilmiştir. Ekonomi Bakanlığının sunduğu tüm desteklere ilişkin daha detaylı bilgiye Bakanlık internet adresindeki, www.ekonomi.gov.tr, Destekler menüsünden ulaşılabilir.

7

KOSGEB DESTEKLERİ

KOSGEB Nedir?

Ülkenin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanmasında küçük ve orta ölçekli işletmelerin payını ve etkinliğini artırmak, rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek, sanayide entegrasyonu ekonomik gelişmelere uygun biçimde gerçekleştirmek amacıyla kurulan ve uzun adı olan Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı kurulmuştur.

Özel İşletmecilik-KOBİ Nedir?

KOBİ, küçük ve orta boyutlu işletmeleri ifade etmektedir.

KOBİ, iki yüz elli kişiden az yıllık çalışan istihdam eden ve yıllık net satış hasılatı veya mali bilançosundan herhangi biri 40 Milyon Türk Lirasını aşmayan ve bu Yönetmelikte mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ekonomik birikimleri veya girişimleri” olarak tanımlanmaktadır.

KOBİ ÖZELLİKLERİ

- > Teknolojik yeniliklere daha yatkındırlar.
- > Yatırım maliyetleri daha düşüktür.
- > Düşük maliyetle daha fazla üretim ve çeşitlilik sağlayabilir.
- > Bölgeler arası kalkınmanın dengeli hale gelmesine katkı sağlarlar.
- > Büyük işletmelerin destekleyicisi niteliğinde kurulmuşlardır.
- > İşletmeye gelen taleplere daha kısa sürede uyum sağlarlar.
- > Ekonomik kriz dönemlerinde büyük işletmelere göre daha olumsuz etkilenirler.

KOBİ'ler aşağıdaki şekilde sınıflandırılır;

Kriter	Mikro Ölçekli KOBİ	Küçük Ölçekli KOBİ	Orta Ölçekli KOBİ
Çalışan Personel Sayısı	<10	<10	<250
Yıllık Net Satış Hâsılatı	≤1 Milyon TL	≤8 Milyon TL	≤40 Milyon TL
Yıllık Mali Bilanço Toplamı	≤1 Milyon TL	≤8 Milyon TL	≤ 40 Milyon TL

- > Yukarıdaki kriterleri taşıyan işletmeler KOBİ'lere yönelik desteklerden faydalanabilmek için KOSGEB veritabanına kayıt olmalıdır.
- > KOBİ vasfının taşınıp taşınmadığının öğrenilebilmesi için KOBİ Beyannamesinin doldurulması gerekmektedir.
- > KOBİ Beyannamesi'nin KOSGEB uzmanlarınca uygunluğunun tespitinin ardından desteklerden faydalanmak mümkündür.

Kobi'lere ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. KOBİ'lerin kayıt işlemleri hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden **Kayıt İşlemleri** menüsünden ulaşılabilir.

KOSGEB DESTEKLERİ

1. GİRİŞİMCİLİK DESTEK PROGRAMI

2. GENEL DESTEK PROGRAMI

3. İŞ BİRLİĞİ GÜÇ BİRLİĞİ DESTEK PROGRAMI

4. KOBİ GELİŞİM DESTEK PROGRAMI - KOBİGEL

5. AR-GE, İNOVASYON VE ENDÜSTRİYEL UYGULAMA DESTEK PROGRAMI

6. KOBİ TEKNOYATIRIM - KOBİ TEKNOLOJİK ÜRÜN YATIRIM DESTEK PROGRAMI

7. GELİŞEN İŞLETMELER PİYASASI KOBİ DESTEK PROGRAMI

8. ULUSLARARASI KULUÇKA MERKEZİ VE HIZLANDIRICI DESTEK PROGRAMI

9. TEKNOPAZAR- TEKNOLOJİK ÜRÜN TANITIM VE PAZARLAMA DESTEK PROGRAMI

10. STRATEJİK ÜRÜN DESTEK PROGRAMI

11. KREDİ FAİZ DESTEĞİ

12. LABORATUVAR HİZMETLERİ

1. Girişimcilik Destek Programı

Amaç

Girişimcilik Destek Programının amacı, girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamaktır.

Bu program,

- Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi,
- Yeni Girişimci Desteği,
- İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Desteği,
- İş Planı Ödülünden oluşur.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi

Amaç

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, girişimcilerin işletmelerini, planlı bir iş planına dayalı olarak başarılı bir şekilde kurmalarını sağlamaktır.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri,

- KOSGEB Birimleri tarafından düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri,
- Ulusal veya uluslararası projeler kapsamında, KOSGEB tarafından yürütülen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri,
- Kurum/kuruluşlar tarafından düzenlenen ve KOSGEB tarafından onaylanan Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri/Girişimcilik Programları,
- Yükseköğretim veya Ortaöğretim Kurumları tarafından örgün eğitim kapsamında verilen ve KOSGEB tarafından onaylanan girişimcilik dersleridir.

Katılım ve Belgelendirme

KOSGEB Girişimcilik Destek Programı tarafından belirlenen ve en az 32 saat sürecek eğitimlerin kapsam ve süreleri şu şekildedir.

KOSGEB Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Modülleri

MODÜL 1	Girişimcilik özelliklerinin sınanması, iş fikri geliştirme ve yaratıcılık egzersizleri ile sorumlu girişimcilik kavramı ve tecrübe paylaşım
MODÜL 2	İşletme kavramı, işletme fonksiyonları, türleri, kuruluş şekilleri, mali ve hukuki sorumluluklar
MODÜL 3	İş planı kavramı ve öğeleri (pazar araştırma, pazarlama planı, üretim planı, yönetim planı, finansal plan)
MODÜL 4	İş modeli ve iş planına yönelik atölye çalışmaları

- > Nitelikli eğitimler tarafından verilen bu eğitim hizmeti için girişimciden herhangi bir ücret talep edilmemektedir.
- > Katılımcının bu eğitimlerde başarılı olabilmesi için eğitim ana modüllerine %80 oranında devam zorunluluğu vardır.
- > Bu süreç sonunda katılımcı Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Katılım Belgesi almaya hak kazanmaktadır.

a. Yeni Girişimci Desteği

Amaç

Girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulmasıdır.

Gereklilikler

- > Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi tamamlayan ya da İŞGEM'de yer alan Girişimciler bu destekten yararlanmak üzere başvurabilmektedir.
- > Girişimcilerin kurmuş oldukları işletmelerdeki kurucu ortak olarak payları en az % 30 olmalıdır.
- > İşletmenin başvurusunu sistem üzerinden ilk onayladığı tarih itibari ile son 2 yıl içinde kurulmuş olması ve girişimcinin daha önce bu destekten faydalanmamış olması gerekir.
- > Girişimcinin başvuru tarihi itibariyle son 1 yıl içerisinde aynı faaliyet konusunda (Güncel NACE-Ekonomik Faaliyet Sınıflamasında yer alan 4'lü koda göre) şahıs işletmesinin bulunmaması gerekir.
- > Girişimcinin tüzel kişi statüsünde kurulmuş herhangi bir işletmede %50'den fazla ortaklığının olmaması gerekir.
- > Destek süresi taahhünamenin kayda alındığı gün başlamak suretiyle 2 yıldır.

Başvuru

KOSGEB Veri Tabanına kaydolduktan sonra Yeni Girişimci Desteği Başvuru Formu ile elektronik ortamda başvuru yapılması gerekir.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

- > Girişimcilerin başvuruları mevzuata uygunluk açısından ön değerlendirmeye tutulduktan sonra Yeni Girişimci Desteği Başvuru Değerlendirme Kriterleri kapsamında değerlendirilir.
- > Başvuru uygun bulunduğu takdirde girişimcinin Kurul Kararının bildirim tarihinden itibaren 180 gün içinde işletmesini kurması, KOSGEB Veri Tabanına kayıt olması ve her sayfası imzalanan ve kaşelenen Yeni Girişimci Desteği Başvuru Formu ve eki belgeleri ile birlikte Yeni Girişimci Desteği Taahhünamesi vermesi istenmektedir.

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİT (TL)	DESTEK ORANI (%) 6. Bölge
İşletme Kuruluş Desteği	Geri Ödemesiz	2.000	-
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği		18.000	70 Kadın Girişimci, Gazi, Birinci derecede şehit yakını veya Engelli Girişimciye %90 uygulanır.
İşletme Giderleri Desteği		30.000	
Geri Ödemesiz Destekler Toplamı		50.000	
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	100.000	

6. Bölge illeri erkek girişimcilerde %70, Kadın Girişimci, Gazi, Birinci derecede şehit yakını veya Engelli girişimcilerde ise %90 destek almaktadır.

Geri ödemeli desteklerde destek başlangıç tarihi itibariyle 30 ay boyunca geri ödeme beklenmez. Geri ödemeler 30 ay sonrasında 3'er aylık dönemler halinde 8 eşit taksitte yapılmaktadır.

b. İş Geliştirme Merkezi (İŞGEM) Desteği

Amaç

İş Geliştirme Merkezleri, bünyesinde açılan işletmelere işletme geliştirme koçluğu, finans kaynaklarına erişim imkânı, uygun koşullarda iş yeri mekânı, ortak ofis ekipmanı gibi hizmetler sunarak işletmelerin ilk yıllarını sorunsuz bir şekilde aşmalarını ve büyümelerini sağlamak amacıyla kurulan ve işletilen merkezlerdir.

Gereklilikler

- > İŞGEM nitelikleri ve İŞGEM adını taşıyabilme uygunluk kriterleri ile bu programın yayınlanmasından önce İş Geliştirme Merkezi adıyla kurulmuş olanların muaf tutulacağı kriterler Başkanlıkça belirlenmektedir.
- > İŞGEM Kuruluş Desteği süresi en fazla 18 aydır.
- > İŞGEM İşletme Desteği süresi en fazla 36 aydır.

Başvuru

- > KOSGEB
- > İŞGEM başvuruları; belediyeler, yükseköğretim kurumları, özel idareler, meslek kuruluşları, inkübatörler tarafından münferiden veya birlikte yapılabilir.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

- > Başvuru, KOSGEB Birimi tarafından ön değerlendirmeye tabi tutulduktan sonra değerlendirilmek üzere Kurula sunulmaktadır.
- > Kurul tarafından yapılan değerlendirme sonucunda başvuru kabul edilebilir, reddedilebilir veya düzeltilmesi istenebilmektedir. Kurulun verdiği kararlar nihaidir.
- > Değerlendirme sonucu başvuru sahibine bildirilmektedir. Değerlendirme sonucu olumlu ise ve işletici kuruluş mevcut değilse işletici kuruluş kurulması istenmektedir.

DESTEK UNSURU	ÜST LİMİT (TL)	DESTEK ORANI (%) 6. Bölge
İŞGEM Kuruluş Desteği	650.000	70
Bina Tadilatı	500.000	
Mobilya Donanım	100.000	
Personel Gideri	50.000	
İŞGEM İşletme Desteği	200.000	70
Personel	100.000	
Eğitim, Danışmanlık	50.000	
Küçük Tadilat	20.000	
İŞGEM tanıtım/ organizasyon giderleri, işbirliği ağlarına erişim giderleri için	30.000	

6. Bölge illerindeki girişimciler %70 destek almaktadır.

c. İş Planı Ödülü

Yükseköğretim kurumlarınca örgün eğitim sistemi içinde "Girişimcilik" dersi alan öğrencilerin, KOSGEB ve ilgili üniversite işbirliği ile düzenlenen ödüllü yarışmalar sonucunda, hazırladıkları iş planlarını

sunmaları ve en geç 24 ay içerisinde işletmesini kurmuş olmaları kaydı ile en başarılı iş planı sahibine 15.000 TL, ikinciye 10.000 TL, üçüncüye 5.000 TL ödül verilmektedir.

Ayrıca; KOSGEB tarafından uygun bulunan, Yurtiçi veya yurtdışında faaliyet gösteren kurum/kuruluşlar tarafından düzenlenecek ödüllü/ ödüksüz yarışmalar sonucunda sundukları iş fikirleri/iş modelleri/ iş planları, ilk üç dereceye girmiş olan yarışmacılara, Türkiye’de kuracakları işletmeleri ve ya mevcut işletmeleri için, 100.000 (yüzbin) TL’ye kadar ödül verilebilir.

Girişimcilik Destek Programı hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet sitesinden ulaşılabilir.

2. Genel Destek Programı

Amaç

- > Proje hazırlama kapasitesi düşük KOBİ’lerin kaliteli ve verimli mal/ hizmet üretmelerinin sağlanması,
- > KOBİ’lerin rekabet güçlerini ve düzeylerini yükseltmek,
- > İşletmelerin ekonomik gelişmelere entegrasyonun sağlanması,
- > KOBİ’lerin yurt içi ve yurt dışı pazar paylarını artırmak amacıyla işletmelerin desteklenmesidir.

Gereklilikler

- > Programdan yararlanmak isteyen işletmenin, Türk Ticaret Kanunu’nda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olması, KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı ve aktif durumda olması esas gerekliliktir.
- > İşletmenin desteklerden faydalanabilmesi için KOBİ Bilgi Beyannamesi’nin güncel olması gerekmektedir.
- > Programın süresi 3 yıldır. 3 yıl bitmeden program tamamlanmış sayılmayacaktır.

Başvuru

- > KOSGEB Veri Tabanında yer alan ve programdan yararlanmak isteyen işletme, Genel Destek Programı Başvuru Formunu www.kosgeb.gov.tr internet adresinden elektronik ortamda doldurup çıktısını alarak ilgili KOSGEB Hizmet Müdürlüğü’ne başvurusunu yapması gerekir.
- > Destekten yararlanmak isteyen işletme, ilgili desteğe ilişkin “Destek Unsurları” başlığı altında yer alan koşullara uygun olarak www.kosgeb.gov.tr internet adresinden çevrimiçi (online) olarak başvurusunu yapar.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

KOSGEB Hizmet Müdürlüğü başvuruyu değerlendirdikten sonra sonucu işletmeye KOBİ Bilgi Sistemi üzerinden bildirmektedir.

GENEL DESTEK PROGRAMI DESTEKLERİ	DESTEK ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%) 6. BÖLGE
Yurt İçi Fuar Desteği	45.000	%70
Yurt Dışı İş Gezisi Desteği	20.000	
Tanıtım Desteği	25.000	
Eşleştirme Desteği	30.000	
Nitelikli Eleman İstihdam Desteği	50.000	
Danışmanlık Desteği	22.500	
Eğitim Desteği	20.000	
Enerji Verimliliği Desteği	75.000	
Tasarım Desteği	22.500	
Sınai Mülkiyet Hakları Desteği	30.000**	
Belgelendirme Desteği	30.000**	
Test, Analiz ve Kalibrasyon Desteği	30.000	
Bağımsız Denetim Desteği	15.000	
Gönüllü Uzmanlık Desteği	15.000	
Lojistik Desteği	40.000	

(**) TSE ve TPE’den alınacak belgeler, bölge farkı aranmaksızın % 100 (yüz) oranında desteklenir.

Genel Destek Programı kapsamında verilen 15 farklı destek detayları şöyledir.

1. Yurt İçi Fuar Desteği

Kapsam

Yurt içi fuar desteği kapsamında boş alan (yer) kirası, stant konstrüksiyonu ve dekorasyonu, fuar katılımcı kataloğu, fuar alanının genel düzenlenmesi ile ilgili hostes, genel tanıtım, genel güvenlik, genel temizlik ile gerekli olabilecek diğer hizmet giderleri desteklenir.

- > Her bir katılım için işletme başına azami destek alanı 50 m²'dir.
- > Destek üst limiti;
- Yurt İçi Uluslararası İhtisas Fuarlarında m² başına 150 TL,
- Yurt İçi İhtisas Fuarları ve İzmir Enternasyonal Fuarı'nda m² başına 100 TL olarak uygulanır.
- > Destekten yararlanmak isteyen işletmenin, fuar başlama tarihinden en geç 3 iş günü öncesine kadar başvuru yapması gerekir.

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 45.000 TL destek alınabilmektedir.

2. Yurt Dışı İş Gezisi Desteği

Kapsam

KOSGEB Birimleri ve Meslek Kuruluşları tarafından düzenlenen yurtdışı iş gezisi programlarında;

- > Konaklama giderleri,
- > Ulaşım giderleri,
- > Program ile ilgili diğer giderler desteklenir.

Destek kapsamında Yurt Dışı İş Gezileri Programı meslek kuruluşları ile toplantı, sanayi bölgesi, fabrika, teknopark gezileri, finans grupları vb. ile görüşmeler, yurt dışı fuar ziyaretlerinden en az birisini içermelidir.

Her bir Yurt Dışı İş Gezisi için işletme başına sağlanacak azami destek miktarı;

Kuzey Amerika, Güney Amerika ve Avustralya kıtası ile Asya Pasifik Ülkeleri (Bağımsız Samoa Devleti, Brunei Darussalam, Cook Adaları, Doğu Timor, Endonezya, Fiji Cumhuriyeti, Filipinler, Güney Kore, Japonya, Kamboçya, Kiribati, Kuzey Kore, Laos, Malezya, Marshall Adaları, Myanmar, Nauru, Singapur, Solomon Adaları, Palau, Papua Yeni Gine, Tayland) için	5.000 TL
Çin Halk Cumhuriyeti dahil diğer ülkeler için	3.000 TL

- > Destekten yararlanmak isteyen işletmenin, Yurt Dışı İş Gezisi programı başlama tarihinden en geç 2 (iki) iş günü öncesine kadar başvuru yapması gerekir.

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 20.000 TL destek alınabilmektedir.

3. Tanıtım Desteği

Kapsam

İşletmelerini, ürün ve/veya hizmetlerini hem ulusal hem de uluslararası pazarlarda tanıtımları için gerçekleştirecekleri faaliyetlere destek verilir.

Destek Unsurları

- > Ürün kataloğu giderleri,
- > Yurtdışında yayınlanan/dağıtılan basılı yayınlara reklam verme giderleri,
- > Web/mobil tabanlı tanıtım giderleri.
- > **Bu destekten yararlanmak suretiyle hazırlatılan/bastırılan ürün kataloglarında ve mobil tabanlı uygulamalarda KOSGEB logosunun ve internet bağlantısının yer alması gerekir.**

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 25.000 TL destek alınabilmektedir.

4. Eşleştirme Desteği

İşletmelerin Eşleştirme Merkezlerinden alacağı;

- > **Danışmanlık hizmetlerine destek verilir.**

Her bir danışmanlık hizmeti için destek üst limiti 7.500 TL'yi, Program süresince danışmanlık hizmetleri için verilecek toplam destek üst limiti ise 15.000 (onbeşbin) TL'yi geçemez.

- > **Organizasyonel hizmetlere destek verilir.**

Organizasyonel Hizmetler kapsamında düzenlenecek her bir organizasyonda verilen hizmetler için işletmeye sağlanacak desteğin üst limiti 7.500 (yedibinbeşyüz) TL'yi, Program süresince organizasyonel hizmetler için verilecek toplam destek üst limiti ise 15.000 TL'yi geçemez.

- > **Daimi sergi alanı hizmetlerine destek verilir.**

Program süresince işletmenin en az 6 aylık daimi sergi alanı kiralaması için verilecek toplam destek üst limiti 10.000 TL'dir.

- > **İşletme birden fazla EŞMER'den hizmet alabilir.**

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 30.000 TL destek alınabilmektedir.

5. Nitelikli Eleman İstihdam Desteği

Bu destek yükseköğretim kurumundan mezun son bir ay içerisinde işe giren veya yeni istihdam edilecek eleman için verilmektedir. İşletmeler belirtilen limitler dahilinde işin gereği olarak birden fazla nitelikli eleman çalıştırılabilmektedir, desteğin üst limiti tamamlandığı tarihte KOSGEB desteği sona ermektedir.

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 50.000 TL destek alınabilmektedir.

6. Danışmanlık Desteği

Kapsam

- > Türk Standartları Enstitüsü (TSE) Hizmet Yeterlilik Belgesine sahip danışmanlık kuruluşlarından,
- > Vakıf ve dernekler ile üniversitelerden,
- > Üniversitelerin işletmelere yönelik danışmanlık hizmeti vermek amacıyla kurulmuş birimlerinden,
- > Kuruluş kanunlarında danışmanlık hizmeti verme görevi olan kamu kurum ve kuruluşlarından,
- > KOBİ Danışmanlarından alınacak hizmetler desteklenmektedir.
- > **Danışmanlık Desteği, yalnızca danışmanlık bedelini kapsar. İaşe, konaklama ve ulaşım giderlerini kapsamaz.**

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 22.500 TL destek alınabilmektedir.

7. Eğitim Desteği

DESTEKLENECEK EĞİTİM KONU BAŞLIKLARI

Genel Yönetim
Pazarlama Yönetimi
Üretim Yönetimi
İnsan Kaynakları Yönetimi
Mali İşler ve Finansman Yönetimi
Dış Ticaret ve Uluslararası Mevzuat
Bilgisayar ve Bilgi Teknolojileri
Enerji Teknolojileri
Yeni Teknik ve Teknolojiler
Yenilik
Mesleki ve Teknik Eğitim
CE İşareti
Ürün Belgelendirme
Çevre

- > **Eğitim Desteği, yalnızca eğitim bedelini kapsar. İaşe, konaklama ve ulaşım giderlerini kapsamaz.**

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 20.000 TL destek alınabilmektedir.

8. Enerji Verimliliği Desteği

Kapsam

İşletmelerin enerji verimliliği kapsamında alacakları etüt, danışmanlık, eğitim hizmetleri ile uygulama giderleri desteklenmektedir.

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 75.000 TL destek alınabilmektedir.

9. Tasarım Desteği

Kapsam

İşletmelerin ürün tasarımı için satın alacakları tasarım hizmetlerine ilişkin giderlerine destek verilmektedir.

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 22.500 TL destek alınabilmektedir.

10. Sınai Mülkiyet Hakları Desteği

Kapsam

İşletmelerin;

- > Türk Patent Enstitüsü (TPE) veya muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan; patent, faydalı model belgesi, endüstriyel tasarım tescilli belgesi ve entegre devre topografyaları tescil belgesi için yaptığı giderler ile patent vekili giderlerine,
- > Türk Patent Enstitüsü (TPE) muadili yurt dışı kurum/kuruluşlardan

alacakları marka tescil belgeleri için yaptığı giderlere destek verilmektedir.

- > 6. Bölge illerine %70 destek ile azami 30.000 TL destek alınabilmektedir. TSE ve TPE'den alınacak belgeler, bölge farkı aranmaksızın % 100 oranında desteklenmektedir.

11. Belgelendirme Desteği

Kapsam

İşletmelerin; Türk Standartları Enstitüsü (TSE), Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) ve TÜRKAK tarafından akredite edilmiş kurum/kuruluşlardan alacakları ürün, sistem, personel, laboratuvar akreditasyon belgeleri desteklenir.

TÜRKAK tarafından herhangi bir konuda akredite edilen belgelendirme kuruluşlarından alacakları İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi (OHSAS) belgesine ilişkin giderler desteklenir.

- > **Daha önce herhangi bir konuda sistem belgesi almış olan işletmelere aynı sistem belgesi konusunda destek sağlanmaz. Ayrıca belge yenilemeye destek verilmez.**

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 30.000 TL destek alınabilmektedir. TSE ve TPE'den alınacak belgeler, bölge farkı aranmaksızın % 100 oranında desteklenir.

12. Test, Analiz ve Kalibrasyon Desteği

Kapsam

İşletmelerin, kamu kuruluşları ve üniversitelerce kurulmuş laboratuvarlardan alacakları test, analiz, kontrol-muayene ve kalibrasyon hizmetleri ile yurt içi ve yurt dışı laboratuvarlarda akredite olunan test, analiz, kontrol-muayene ve kalibrasyon konularında alacakları hizmet giderlerine destek verilir.

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 30.000 TL destek alınabilmektedir.

13. Bağımsız Denetim Desteği

Kapsam

İşletmelerin; Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız denetim kuruluşları ve bağımsız denetim yapan Yeminli Mali Müşavirlerden aldıkları bağımsız denetim hizmetlerine destek verilir.

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 15.000 TL destek alınabilmektedir.

14. Gönüllü Uzmanlık Desteği

Kapsam

İşletmelerin, ihtiyaç duydukları konularda Gönüllü Uzmanlardan alacakları hizmetlerde Gönüllü Uzmanların konaklama ve ulaşım giderleri için destek verilmektedir.

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 15.000 TL destek alınabilmektedir.

15. Lojistik Desteği

Kapsam

Program başlangıç tarihi itibarıyla, son mali yıl içinde ihracat yapmamış işletmelere uluslararası ticarette lojistik desteği verilir. İthalat işlemleri ve serbest bölgelerden yapılacak ihracatlar destek kapsamı dışındadır.

6. Bölge illerine %70 destek ile azami 40.000 TL destek alınabilmektedir.

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların **Genel Destek Programı Uygulama Esaslarını** dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

3. İşbirliği-Güçbirliği Destek Programı

Amaç

Küçük ve orta ölçekli işletmelerin, işbirliği ile bir araya gelerek; ortak tedarik, tasarım, pazarlama, laboratuvar ve makine-teçhizat kullanımı ile orta-yüksek ve ileri teknoloji alanlarında hazırlayacakları işbirliği-güç birliği projelerine destek vermektir.

Gereklilikler

- > Proje başvurusunda, işbirliği-güçbirliği amacı ile en az 5 işletmenin bir araya gelmesi şartı aranmaktadır.
- > Projenin, Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji alanlarında gerçekleştirilecek olması durumunda ise en az 3 işletmenin bir araya gelmesi yeterli olur.
- > İşletmelerin ve İşletici Kuruluşun, Program kapsamındaki desteklerden yararlanabilmesi için KOBİ Bilgi beyannamesinin güncel olması gerekmektedir.
- > İşletici kuruluşun ortaklarından herhangi birinin hisse oranı, proje süresince % 30'dan fazla olamaz. Ancak projenin, Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji Alanlarında gerçekleştirilecek olması durumunda bu oran % 40 olarak uygulanmaktadır.

Başvuru

İşbirliği-Güçbirliği Destek Programı Proje Başvuru Formu sistem üzerinden doldurulmalı, başvuruya esas ek belgeleri Sisteme yüklenmeli ve başvuru onaylanmalıdır.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

- > Ön değerlendirme sonucu Proje ve eklerinde hata ve/veya eksiklik bulunan başvurular Sistem üzerinden değişikliğe açılmaktadır. İşletmeye gerekli düzeltmeleri yapması için Sistem üzerinden bilgi verilir.
- > İşbirliği-Güçbirliği Destek Programında proje süresi en az 6 ay, en çok 24 aydır. Kurul kararı ile proje süresinin % 50'sini geçmeyecek şekilde ek süre verilebilir.

PROJE SÜRESİ	6-24 ay (+ 12 ay)
DESTEK ÜST LİMİTİ	1.000.000 TL 300.000 TL (Geri Ödemesiz), 700.000 TL (Geri Ödemeli) Orta-Yüksek ve Yüksek Teknoloji Alanlarındaki Ortak İmalata Yönelik Projeler İçin: 1.500.000 TL 300.000 TL (Geri Ödemesiz), 1.200.000 TL (Geri Ödemeli)
PROJE DESTEK ORANI	5. ve 6. Bölgelerde %70*

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların İşbirliği Güçbirliği Destek Programı Uygulama Esasları'nı dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

4. KOBİGEL- KOBİ Gelişim Destek Programı

Amaç

Temel amaç, ülkenin ulusal ve uluslararası hedefleri doğrultusunda, küçük ve orta ölçekli işletmelerin, ekonomideki paylarının ve etkinliklerinin artırılması, rekabet güçlerinin ve sağladıkları katma değerın yükseltilmesi amacıyla hazırlayacakları projeleri desteklemektir.

Gereklikler

- > Programdan yararlanmak isteyen işletmenin, Türk Ticaret Kanununda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olması, KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı ve aktif durumda olması esas gerekliliktir.
- > İşletmenin desteklerden faydalanabilmesi için KOBİ Bilgi Beyannamesinin güncel olması gerekmektedir.

Başvuru

- > KOBİGEL Destek Programı Proje Başvuru Formu Sistem üzerinden doldurulmalı, başvuruya esas ek belgeleri Sisteme yüklenmeli ve başvuru onaylanmalıdır.
- > Başvurular Proje Teklif Çağrısında yer alan başvuru koşullarına uygun olmalıdır. (Proje Teklif Çağrısı KOSGEB web sitesinde duyurulur.)

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

- > Değerlendirme süreci iki aşamadan oluşmaktadır. İlk aşamada KOBİGEL-KOBİ Gelişim Destek Programı Kurul Değerlendirme Kriterleri Tablosuna göre incelenen projelerden 40 puan ve üzerinde alan projeler ikinci aşamaya geçer.
- > İkinci aşamada başvuru sahibi projesini sunmak üzere Kurula davet edilebilmektedir. Katılım sağlamaması durumunda proje ekleri üzerinden değerlendirilir.

- > İki aşamanın sonucunda toplam puanı 60 ve üzeri olan projeler başarılı sayılır.
- > Değerlendirme sonucu işletmeye bildirilmekte ve/veya KOSGEB'in www.kosgeb.gov.tr internet adresinde ilan edilir.

PROJE SÜRESİ

En az 6 - En fazla 36 Ay (+6) Ay

DESTEK ÜST LİMİTİ

Geri Ödemesiz Destek - En fazla 300.000 TL
Geri Ödemeli Destek - En fazla 700.000 TL

PROJE DESTEK ORANI

%60

Geri ödemeli destek ödemesinin yapılabilmesi için, destek ödemesinden önce işletmeden destek tutarı kadar teminat alınmaktadır.

Önemli Notlar

Destek unsurları ve başvuru kriterleri proje teklif çağrılarına göre değişiklik gösterebilmektedir.

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların **KOBİ Gelişim Destek Programı Uygulama Esasları'nı** dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

5. AR-GE, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı

a. AR-GE ve İnovasyon Programı

Amaç

Bilim ve teknolojiye dayalı yeni fikirlerle ve buluşlara sahip küçük ve orta ölçekli işletmeler ile girişimcilerin geliştirilmesi, yeni ürün, yeni süreç, bilgi ve/veya hizmet üretilmesi konularında projelere destek sağlamaktır.

Gereklikler

- > Programdan yararlanmak isteyen işletmenin, Türk Ticaret Kanununda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olması, KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı ve aktif durumda olması esas gerekliliktir.
- > İşletmenin desteklerden faydalanabilmesi için KOBİ Bilgi Beyannamesinin güncel olması gerekmektedir.
- > **Proje süresi en çok 24 aydır.**

Başvuru

KOSGEB Veri Tabanında yer alan ve Programdan yararlanmak isteyen işletme, AR-GE İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı Başvuru Formunu www.kosgeb.gov.tr internet adresinden elektronik ortamda doldurup çıktısını alarak ilgili KOSGEB Hizmet Müdürlüğü'ne başvurusunu yapması gerekir.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

- > Projeler, Kurul tarafından
- Proje sahibinin/girişimcinin ve projede çalışacak personelinin yeterliliği
- Projenin AR-GE/inovasyon yönü -Projenin pazar araştırması ve ticarileşebilirliği,

- Projenin sağlayacağı katma değer -Proje bütçesi, iş zaman/destek kullanım planı vb.
- OECD tarafından hazırlanan Oslo ve Frascati Kılavuzları dikkate alınarak değerlendirilmektedir.
- > Kurul tarafından onaylanan projeler, imza sürecinin ardından başvuru sahiplerine 15 gün içerisinde bildirilmektedir.

AR-GE VE İNOVASYON PROGRAMI	DESTEK ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%)
İşlik Desteği	İşliklerden bedel alınmaz	
Kira Desteği (Teknopark dışı aylık azami 1.000 TL) (Teknopark içi aylık azami 1.250 TL)	30.000 24.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği	150.000	75*
Makine-Teçhizat, Donanım, Hammadde, Yazılım ve Hizmet Alımı Giderleri Desteği (Geri Ödemeli)	300.000	75*
Personel Gideri Desteği Lisans mezunu 2.000 TL, Ön lisans mezunu 1.500 TL, Yüksek lisans mezunu 2.750 TL, Doktora mezunu 3.500 TL	150.000	75
Başlangıç Sermayesi Desteği	20.000	100
Proje Geliştirme Desteği	Proje Danışmanlık Desteği	25.000
	Eğitim Desteği	10.000
	Sınai ve Fikri Mülkiyet Hakları Desteği	20.000
	Proje Tanıtım Desteği	5.000
	Yurtiçi - Yurtdışı Kongre/ Konferans/Fuar Ziyareti/ Teknolojik İşbirliği Ziyareti Desteği	15.000
	Test, Analiz, Belgelendirme Desteği	25.000
		75

* Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 13/09/2014 tarih ve 29118 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan SGM 2014/35 sayılı Yerli Malı Tebliği'ne uygun olarak alınmış yerli malı belgesi ile tefrik edilmesi durumunda, destek oranlarına %15 ilave edilir.

b. Endüstriyel Uygulama Programı

Amaç

Yeni bir ürün/hizmetin; üretilmesi, kalitesinin artırılması, maliyet düşürücü nitelikte yeni tekniklerin uygulamaya alınması, ürün veya süreçlerinin pazara uygun biçimde ticarileştirilmesi.

Gereklikler

- > Bu programa,
  - AR-GE ve/veya inovasyon projesi kamu kaynakları ile desteklenerek başarıyla tamamlanmış projelerin,
  - Doktora çalışması neticesinde ortaya çıkan projelerin,
  - Patent belgesi ile koruma altına alınmış ve prototip aşaması tamamlanmış buluş ve fikirlerin sahipleri ile,
  - Kullanım hakkını sözleşme ile hak sahibinden devralmış işletmeler veya Türk Patent ve Marka Kurumu (TÜRKPATENT) tarafından devri yapılmış patent sahibi işletmeler başvuru yapabilir.
- > Proje süresi en çok 18 aydır.

Başvuru

Bu programdan yararlanmak isteyen işletmeci/girişimci Endüstriyel Uygulama Programı Proje Başvuru Formunu www.kosgeb.gov.tr internet adresinden elektronik ortamda doldurup çıktısını alarak ilgili KOSGEB Hizmet Müdürlüğü'ne başvurusunu yapması gerekir.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

- > Proje başvuru sahibi, projesini sunmak üzere Kurul'a davet edilmektedir.
- > Kurul tarafından onaylanan projeler imza sürecinin ardından başvuru sahiplerine 15 gün içerisinde bildirilmektedir.

ENDÜSTRİYEL UYGULAMA PROGRAMI	DESTEK ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%)
Kira Desteği	18.000	75
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Giderleri Desteği	150.000	75*
Makine-Teçhizat, Donanım, Sarf Malzemesi, Yazılım ve Tasarım Gid. Desteği (Geri Ödemeli)	500.000	75*
Personel Gideri Desteği	150.000	75

* Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 13/09/2014 tarih ve 29118 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan SGM 2014/35 sayılı Yerli Malı Tebliği'ne uygun olarak alınmış yerli malı belgesi ile tefrik edilmesi durumunda, destek oranlarına %15 ilave edilir.

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların AR-GE, İnovasyon ve Endüstriyel Uygulama Destek Programı Uygulama Esasları'nı dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

6. KOBİ TEKNOYATIRIM - KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı

Amaç

- > AR-GE ve yenilik faaliyetleri sonucu ortaya çıkan yeni ürün/ürünleri ticarileştirmek,
- > Ülke ekonomisine katma değer oluşturmak,
- > Uluslararası pazarlarda yer alarak teknolojik ürün ihracatını artırmak için işletmelerin yapacakları teknolojik ürün yatırımları desteklemektir.

Kimler Başvurabilir?

- > Teknoloji Alanları Tablosunda belirlenen alanlarda yer alan;
- 1. KOSGEB ve diğer kamu kurum ve kuruluşları, kanunla kurulan vakıflar veya uluslararası fonlar tarafından desteklenen AR-GE ve yenilik projeleri sonucunda ortaya çıkan,
- 2. Yurtdışı teknoloji bölgeleri/araştırma merkezleri/enstitüler/bilim parkları/kuluçka merkezleri/hızlandırıclarda AR-GE ve yenilik projeleri sonucunda ortaya çıkan,
- 3. Yurt içi teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan işletmelerin, bölgede sonuçlandırdıkları AR-GE ve yenilik projeleri sonucunda ortaya çıkan,
- 4. Kamu araştırma enstitülerinde/merkezlerinde AR-GE faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan,
- 5. Patent belgesi ile koruma altına alınan,
- 6. Doktora çalışması neticesinde ortaya çıkan,
- 7. Teknolojik Ürün (TÜR) Deneyim belgesi alan,

prototip çalışması tamamlanmış teknolojik ürün sahipleri veya kullanım hakkını sözleşme ile hak sahibinden devralmış işletmeler yararlanabilir.

Gereklilikler

- > AR-GE ve yenilik projeleri sonucunda başarı ile sonuçlandırıldığına dair belgeye sahip ve sonuçlandırıldığı tarihten itibaren 5 yıl içerisinde başvurusu yapılan teknolojik ürüne destek sağlanır.
- > Patent belgesi ile koruma altına alınan teknolojik ürüne ait başvurular için; başvuru tarihinden itibaren en fazla 5 yıl önce patent belgesinin alınmış olması gerekir.
- > İşletme sahibi veya ortağına ait doktora çalışması neticesinde ortaya çıkan teknolojik ürün için doktora mezuniyet tarihinden itibaren 5 yıl içinde Programa başvuru yapılması gerekir.
- > Programdan yararlanmak isteyen işletmenin, Türk Ticaret Kanununda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olması, KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı ve aktif durumda olması esas gerekliliktir.
- > İşletmenin desteklerden faydalanabilmesi için KOBİ Bilgi Beyannamesinin güncel olması gerekmektedir.
- > Başvuruda bulunacak işletmelerin, program başvurusundan en az 1 yıl önce kurulmuş olması gerekir.

- > **Desteklenecek yatırım proje süresi azami 36 aydır.**

Başvuru

KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı Proje Başvuru Formu Sistem üzerinden doldurulmalı, başvuruya esas ek belgeleri Sisteme yüklenmeli ve başvuru onaylanmalıdır.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

- > KOSGEB Hizmet Müdürlüğü, başvuruyu değerlendirdikten sonra sonucu işletmeye KOBİ Bilgi Sistemi üzerinden bildirir.
- > KOBİ Tekno-Yatırım Destek Programı Ödeme Talep Formu'nun doldurulması sonrasında uygun bulunan ödemeler işletmenin banka hesabına aktarılır.

DESTEK SÜRESİ	Yatırım Projesi Süresi: Azami 36 Ay	
	İşletme Giderleri Desteği süresi 1 yıldır	
Destek Üst Limiti (geri ödemeli ve/veya geri ödemesiz)	5.000.000 TL	
DESTEK ORANLARI		
İşletme Ölçeği	Destek Oranı (Geri Ödemesiz)	Makine-Tec̢hizat ve Yazılım için Destek Oranları (Geri Ödemesiz + Geri Ödemeli)
Mikro İşletmeler	%70 Yüksek Teknoloji: +%5	%100*
Orta ve Küçük İşletmeler	%60 Yüksek Teknoloji: +%5	*Yerli malı belgesi kapsamında alınması durumunda geri ödemesiz destek oranına %15 ilave edilir ve kalan destek oranı kadar geri ödemeli destek verilir.
Geri ödemeli destek kapsamında talep edilen teminatlar için %100 Teminat Giderleri Desteği		

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların **KOBİ Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı Uygulama Esasları**nı dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

7. Gelişen İşletmeler Piyasası KOBİ Destek Programı

Amaç

KOBİ'lerin Borsa İstanbul(BIST) Gelişen İşletmeler Piyasası'nda işlem görmesi ve sermaye piyasalarından fon temin edilmesine imkan sağlamaktır.

Gereklikler

- > Programdan yararlanmak isteyen işletmenin, Türk Ticaret Kanununda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olması, KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı ve aktif durumda olması esas gerekliliktir.
- > İşletmenin desteklerden faydalanabilmesi için KOBİ Bilgi Beyannamesini her yıl Hizmet Merkezine teslim etmesi gerekir.

Başvuru

Gelişen İşletmeler Piyasası KOBİ Programı Proje Başvuru Formu Sistem üzerinden doldurulmalı, başvuruya esas ek belgeleri Sisteme yüklenmeli ve başvuru onaylanmalıdır.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

- > KOSGEB Hizmet Müdürlüğü, başvuruyu değerlendirir ve sonucu işletmeye yazılı olarak bildirir.
- > **Aşağıda oranları ve limitleri yer alan ödemeler, tek seferde ya da üç aşamalı olarak yapılır.**

DESTEK UNSURLARI (Destek toplam üst limiti 100.000 TL'dir)	DESTEK ÖDEMESİ ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%)
Piyasa danışmanı danışmanlık hizmet bedeli (azami 2 yıl)	60.000	75
Bağımsız denetim hizmeti bedeli	20.000	75
SPK kurul kaydına alma ücreti	10.000	100
Borsa İstanbul (BIST) Listesine kabul ücreti		
Merkezi Kayıt Kuruluşu masrafı		
Aracı kuruluşa ödenecek aracılık komisyonu	10.000	100

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların **Gelişen İşletmeler Piyasası KOBİ Destek Programı Uygulama Esasları'nı** dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

8. Uluslararası Kuluçka Merkezi ve Hızlandırıcı Destek Programı

Amaç

KOSGEB,

- > AR-GE ve inovasyon faaliyetleri ülkemizde gerçekleştirilen teknolojik ürünlerin;
- > Uluslararası pazarlarda yer alması,
- > İhracatın artırılması,
- > Yerli teknoloji yoğun başlangıç işletmelerinin gelişmiş girişimcilik ekosistemleri içerisinde yer alması için, uluslararası kuluçka merkezi kurulmasını ve işletmelerin hızlandırma programlarına katılmasını desteklemektir.

Bu amaçların gerçekleştirilmesi adına destek sunan iki farklı program vardır.

a. Uluslararası Kuluçka Merkezi Kurma Programı

Kimler Başvurabilir?

- > Üniversiteler,
- > Üniversitelerin bu amaçla kurulmuş iştirakleri
- > Teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketleri tek başına ya da konsorsiyum olarak başvuru yapmaları halinde programdan faydalanabilir.
- > **Program kapsamında işletici kuruluş 5 yıl boyunca desteklenmektedir.**

Başvuru

Uluslararası Kuluçka Merkezi Kurma Programından yararlanmak isteyen başvuru sahipleri, KOSGEB Veri Tabanına Kayıt Sürecine ilişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde, www.kosgeb.gov.tr internet adresinden KOSGEB Veri Tabanına kaydını yapmalı ve Uluslararası Kuluçka Merkezi Kurma Programı Başvuru Formu ve ekleri ile ilgili Başkanlık birimine başvuruyu teslim etmelidir.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

KOSGEB Hizmet Müdürlüğü, başvuruyu değerlendirdikten sonra sonucu başvuru sahiplerine yazılı olarak bildirmektedir.

PROGRAM SÜRESİ	5 Yıl
DESTEK ÜST LİMİTİ	Kuruluş ve Donanım Desteği kapsamında 100.000 ABD Doları Operasyonel Giderler Desteği kapsamında 3.750.000 ABD Doları
DESTEK ORANI	1. ve 2. yıl %80, 3., 4. ve 5. yıl %60

b. Uluslararası Hızlandırıcı Programı

Kimler Başvurabilir?

Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler;

- > Katılımcının KPDS/ÜDS/YÖKDİL/YDS'den Uluslararası Hızlandırıcı Programının düzenlendiği dil kapsamında en az 60 puan almış olması veya bunlara denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan sınavlardan eş değer puan almış olması gerekir.

Başvuru

- > Her yıl Ocak, Mart, Mayıs, Temmuz, Eylül ve Kasım aylarında başvurular alınmaktadır.
- > Bu dönemlerde Organizasyonel Uluslararası Hızlandırıcı Programı Başvuru Formu ve Taahhütnamesi ile ilgili Başkanlık birimine başvuru dönemlerinde başvuruların yapılması gerekir.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

KOSGEB Hizmet Müdürlüğü, başvuruyu değerlendirdikten sonra sonucu başvuru sahiplerine yazılı olarak veya sistem üzerinden bildirir.

Destek Unsurları

Uluslararası Hızlandırıcı Programı kapsamında;

- > Hızlandırıcı ofis kirası (ofis, masa, toplantı salonu vb. kirası),
- > Eğitim,
- > Danışmanlık,
- > Mentörlük,
- > İş yönetimi, hukuk, fikri ve sınai mülkiyet hakları,
- > Ulaşım,
- > Konaklama,
- > Yeminli mali müşavirlik hizmetleri (KOSGEB tarafından ödemeye esas belgelerin yeminli mali müşavir tarafından hazırlanması/ incelenmesi talep edildiği durumlarda)
- > Organizasyonla ilgili genel giderlere geri ödemesiz destek verilmektedir.

PROGRAM SÜRESİ	3 Yıl
DESTEK ÜST LİMİTİ	60.000 ABD Doları
DESTEK ORANI	%80

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların **Uluslararası Kuluçka Merkezi ve Hızlandırıcı Destek Programı Uygulama Esasları'nı** dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

9. TEKNOPAZAR- Teknolojik Ürün Tanıtım ve Pazarlama Destek Programı

Amaç

KOBİ'lerin uluslararası pazarlarda rekabet güçlerini artırmaktır.

Kimler Başvurabilir?

- > Programdan;
- AR-GE, yenilik veya tasarım projesi kamu kaynakları ile desteklenerek başarıyla tamamlanan projelerin sonucunda ortaya çıkmış,
- Patent belgesi ile koruma altına alınmış,
- Teknolojik Ürün (TÜR) Deneyim belgesi almış teknolojik ürün veya prototipe sahip işletmeler yararlanabilir.
- > Programın süresi 12 aydır. 12 ay bitmeden program tamamlanmış sayılmayacaktır.

Başvuru

Uluslararası Kuluçka Merkezi Kurma Programından yararlanmak isteyen başvuru sahipleri, KOSGEB Veri Tabanına Kayıt Sürecine ilişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde, www.kosgeb.gov.tr internet adresinden KOSGEB Veri Tabanına kaydını yapmalı ve Uluslararası Kuluçka Merkezi Kurma Programı Başvuru Formu ve ekleri ile ilgili Başkanlık birimine başvuruyu teslim etmelidir.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

KOSGEB Hizmet Müdürlüğü başvuruyu değerlendirdikten sonra sonucu işletmeye KOBİ Bilgi Sistemi üzerinden bildirir.

Destek Unsurları

- Basılı veya elektronik tanıtım materyalleri,
- Fuarlara katılım,
- Yurt dışı fuarlarda Gümrük işlem giderleri,
- Elektronik ticaret (e-ticaret) sitelerine üyelik giderleri,
- Yazılı medyada teknolojik ürün ya da prototipin tanıtımına ilişkin giderler,
- Tanıtım ve pazarlama faaliyetleri ile ilgili seyahatlerde işletmenin en fazla iki çalışanının konaklama ve ulaşım giderleri.

Destek Limitleri ve Oranı

- > Programın geri ödemesiz destek üst limiti 150.000 TL'dir.
- > Yurt dışındaki tanıtım ve pazarlama faaliyetleri için 100.000 TL,
- > Yurt içindeki tanıtım ve pazarlama faaliyetleri için 50.000 TL,
- > Program kapsamında uygulanacak desteklerin oranı tüm bölgelerde %100'dür.

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların **TEKNOPAZAR Destek Programı Uygulama Esasları'nı** dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

10. Stratejik Ürün Destek Programı

Amaç

- > İthalatı yüksek olan stratejik ürünlerin yerleştirilmesi ve millileştirilmesi,
- > Üretimde daha yüksek oranda yerli girdi kullanımının sağlanması,
- > KOBİ'lerin teknolojik üretim yeteneklerinin geliştirilmesi ve teknolojinin tabana yayılması,
- > KOBİ ile büyük işletmelerin birlikte hareket edebilme yeteneklerinin geliştirilmesi,
- > Cari açığın azaltılmasına katkıda bulunacak yatırımların desteklenmesidir.

Gereklikler

- > Programdan yararlanmak isteyen işletmenin, Türk Ticaret Kanununda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olması, KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı ve aktif durumda olması esas gerekliliktir.
- > İşletmenin desteklerden faydalanabilmesi için KOBİ Bilgi Beyannamesinin güncel olması gerekmektedir.
- > İşletmelerin proje başvuru tarihinden en az 1 yıl önce kurulmuş olması gerekmektedir.

Başvuru

Stratejik Ürün Destek Programı Proje Başvuru Formu Sistem üzerinden doldurulmalı, başvuruya esas ek belgeleri Sisteme yüklenmeli ve başvuru onaylanmalıdır.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

KOSGEB Hizmet Müdürlüğü başvuruyu değerlendirdikten sonra sonucu işletmeye KOBİ Bilgi Sistemi üzerinden bildirir.

Destek Süresi	36 Ay (Kurul kararı ile 6 aya kadar ek süre verilebilir)	
Destek Üst Limiti (geri ödemesiz ve/veya geri ödemesiz)	5.000.000 TL	
DESTEK ORANLARI		
Destek Başlıkları	Geri Ödemesiz	Geri Ödemeli
Makine-Teçhizat Destek Oranları	%70	%70 +%30
• Yazılım giderleri desteği • Personel gideri desteği • Bilgi transferi desteği • Test-analiz, kalibrasyon ve referans numune desteği • Hizmet alımı desteği	%70	-

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların **Stratejik Ürün Destek Programı Uygulama Esasları**'nı dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

11. Kredi Faiz Desteği

Amaç

KOBİ'lere uygun koşullarda finansal destek temin ederek;

- Üretim, kalite ve standartlarını artırmaları,
- Finansman sorunlarının çözümü,
- İstihdam yaratmaları,
- İhracata yönelmeleri,
- Uluslararası düzeyde rekabet etmelerini sağlamaktır.

Gerekliklikler

KOSGEB Veri Tabanı'nda kaydı onaylanmış ve KOSGEB Desteklerinden yasaklı olmayan işletmeler KOSGEB Kredi Faiz Desteği programlarından yararlanabilir.

Başvuru

Bu destekten faydalanmak için başvurular, KOSGEB ile protokolü olan bankaların web tabanlı özel Yazılım Sistemleri aracılığıyla yapılmalıdır.

Değerlendirme ve Sonuç Bildirimi

- > Bankanın kredi başvurusunu uygun bulmasıyla başlayan süreç, KOSGEB ön onayının ardından banka mevzuatı ve kredi politikaları doğrultusunda değerlendirilmektedir.
- > Başvurunun nihai onayı, KOSGEB tarafından elektronik sistem üzerinden yapılmaktadır.

Destek Unsurları

- > Protokollerde belirlenen ilgili taahhütler ve süreler kapsamında kullanılmaktadır.
- > Yatırım, işletme sermayesi ve ihracat kredilerinin faizi için kredi faiz desteğinin üst limiti, 300.000 TL'dir. Vadesi ise azami 48 aydır.

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların **Kredi Faiz Desteği Uygulama Esasları**'nı dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

12. Laboratuvar Hizmetleri

Amaç

İşletmelerin ürün kalitesinin artırılması, uluslararası firmalarla rekabetin sağlanması ve birçok ürünün yurtiçinde üretilmesi için teknik anlamda destek vermek ve bilgilendirmektir.

> **Toplam 9 ilde 11 adet laboratuvar hizmeti verilmektedir.**

Gereklikler

- > Programdan yararlanmak isteyen işletmenin, Türk Ticaret Kanununda tanımlı gerçek veya tüzel kişi statüsünde olması, KOSGEB Veri Tabanında kayıtlı ve aktif durumda olması esas gerekliliktir.
- > İşletmenin desteklerden faydalanabilmesi için KOBİ Bilgi Beyannamesinin güncel olması gerekmektedir.
- > İlgili şartları sağlayan işletmeler laboratuvar hizmetlerinden %50 indirimli olarak yararlanmaktadır.

Başvuru

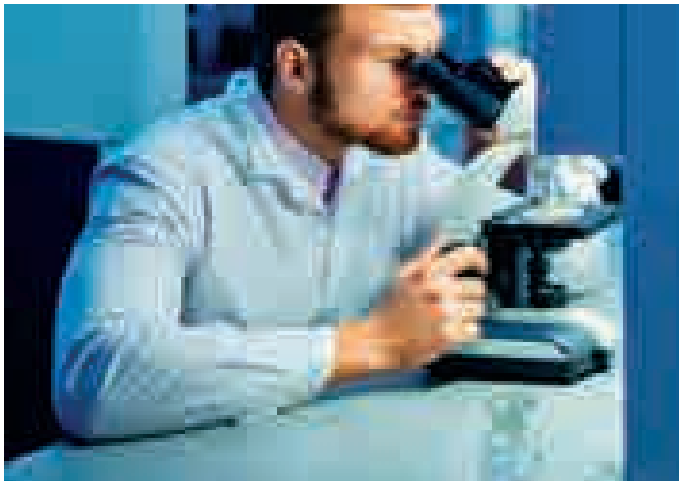
- > İlgili faaliyete ilişkin Laboratuvar Hizmetleri Başvuru Formu doldurularak başvuru yapılır.
- > Onaylanan talebe ilişkin laboratuvar hizmeti ücretinin, ilgili Uygulama Biriminin hesabına yatırılmasıyla sürecin devamı sağlanmaktadır.

Hizmetin Verilmesi

- > Gerçekleştirilen laboratuvar hizmetlerine ilişkin 1 nüshası başvurana verilmek, 1 nüshası da Uygulama Biriminde muhafaza edilmek üzere 2 nüsha olarak rapor tanzim edilir.
- > Laboratuvar hizmetinin herhangi bir gerekçe ile yapılamaması durumunda Uygulama Birimi tarafından hizmete ilişkin ücret iade edilir.

Programa ilişkin bilgiler KOSGEB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Program hakkında daha detaylı bilgiye ve başvuru formlarına www.kosgeb.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir. Yararlanıcıların **Laboratuvar Hizmetleri Uygulama Esasları**nı dikkatlice incelemeleri tavsiye edilir.

8

TOPLU KONUT İDARESİ BAŞKANLIĞI (TOKİ)

T.C. BAŞBAKANLIK
TOKİ
TOPLU KONUT İDARESİ BAŞKANLIĞI

Devletin imar ve yapı sektörüne sağladığı desteğin bir göstergesi olarak görülebilecek TOKİ 1984 yılından beri varlığını sürdürmektedir. TOKİ tarafından sağlanan restorasyon kredileri yatırımcılar için önemli fırsatlar sunar.

Başvuru

Başvurular her yıl belirli dönemlerde açılmakta olup TOKİ'nin resmi web sitesinde duyurulmaktadır.

Oranlar

Kullanılacak kredilerin üst limiti her yıl idare tarafından yeniden belirlenmektedir. Örneğin, 2018 yılı için bu tutar 170.000 TL olarak belirlenmiştir.

> **Kredi verilen projelerin uygulama aşamasındaki denetimleri TOKİ uzmanları ve Bakanlık görevlilerince yerine getirilmektedir.**

Desteklere ilişkin bilgiler TOKİ resmi internet sitesinden edinilmiştir. TOKİ tarafından sağlanan desteklere www.toki.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir.

9

**KALKINMA
BANKASI**

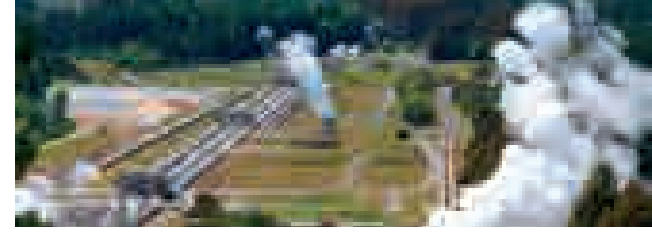

Kalkınma
Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş.

Yurtdışında çalışan işçilerimizin birikimlerini ülkemizde doğru yatırımlarda değerlendirmek amacıyla 1975 yılında DESİYAB adıyla kurulmuştur. 1990'dan bu yana ülkemizin kalkınması ve sürdürülebilir büyüme hedefleriyle Türkiye Kalkınma Bankası olarak varlığını sürdürmektedir.

Kapsam

Sanayi, turizm, enerji, eğitim ve sağlık sektörlerindeki projelere destekler sunmaktadır. Bunun dışında yatırım kredisi, işletme kredisi ve kısa ve orta vadeli TL kredisi olarak üç başlıkta toplanmış kredi imkanları sunar.

Oranlar

- > Kalkınma yatırım kredileri ve kalkınma işletme kredileri için kredilendirme limitleri, oranları ve vadeleri kredi değerlendirme çalışması sonrasında belirlenir.
- > Kalkınma kısa ve orta vadeli TL kredileri için 1-3 yıl vade ve 3.000.000 TL üst limit bulunur.

Desteklere ilişkin bilgiler Kalkınma Bankası resmi internet sitesinden edinilmiştir. Türkiye Kalkınma Bankası tarafından sağlanan güncel desteklere ilişkin daha detaylı bilgiye www.kalkinma.com.tr internet adresinden Krediler ulaşılabilir.

10

TÜRKİYE SINAI KALKINMA BANKASI

TSKB

1950 yılında Türkiye'nin ilk özel kalkınma ve yatırım bankası olarak İstanbul'da kurulan TSKB'nin temel amacı ülkemizin sürdürülebilir kalkınma ve büyümesine destek olmaktır. Kurulduğu günden bu yana bilgi birikimini müşterileriyle paylaşmakta olan TSKB çeşitli finansman olanaklarıyla yatırımları destekler. Projenin detaylı analizi ile kredilendirme sürecine dair değerlendirme yapan TSKB, yatırımlara özel finansman modelleri sunmaktadır.

Kapsam

- > Başlıca kurumsal kredi alanları sanayi yatırımları, çevre yatırımları, sürdürülebilir turizm, yenilenebilir enerji, iş sağlığı ve güvenliği, kaynak verimliliği, enerji verimliliği, eğitim ve sağlık yatırımları ile kadın istihdamıdır. Örneğin, cinsiyet ve fırsat eşitliği gözeterek belirli kriterleri karşılayan ve kadın istihdamı yaratan yatırımlara destek olur.
- > Birleşme ve satın alım alanında enerji, akaryakıt, ambalaj, ilaç projeleri; enerji alanında elektrik üretim santralleri (hidroelektrik, rüzgar, jeotermal, güneş, biyokütle, kömür, doğalgaz çevrim), elektrik dağıtım projeleri, doğalgaz dağıtım projeleri, çevre, kaynak ve enerji verimliliğine yönelik projeler; altyapı / ulaştırma alanında lojistik, ulaşım projeleri (liman ve havaalanları), telekomünikasyon projeleri; kamu-özel sektör ortaklığı projeleri olarak Entegre Sağlık Kampüsü projeleri; gayrimenkul projeleri olarak turizm-otel yatırımları, ticari gayrimenkul ve alışveriş merkezi yatırımları (AVM) desteklenir.
- > 2017 verilerine göre TSKB'nin toplam proje finansman büyüklüğü 6,9 Milyar ABD Doları tutarına ulaşmıştır.

Desteklere ilişkin bilgiler TSKB resmi internet sitesinden edinilmiştir. TSKB tarafından sağlanan güncel desteklere ilişkin daha detaylı bilgiye www.tskb.com.tr internet adresinden ulaşılabilir.

11

TÜRKİYE SINAI KALKINMA BANKASI

Amaçları arasında ihracatın geliştirilmesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması, ihracatçıların uluslararası ticarete paylarının arttırılması, girişimlerinde gerekli desteğin sağlanması, ihracatçıları ve yurt dışında faaliyet gösteren müteahhitler ve yatırımcılara uluslararası piyasalarda rekabet gücü ve güvence sağlanması ve yurt dışında yapılacak yatırımlar ile ihracat veya döviz kazandırma maksadına yönelik yatırım malları üretim ve satışının desteklenerek teşvik edilmesi bulunan Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş. / Türk Eximbank, bu hedeflerini gerçekleştirmek için yatırımcılara çeşitli olanaklar sağlar.

Türk Eximbank amaçlarını hayata geçirmek üzere,

- > İhtiyaca yönelik rekabet gücünü destekleyici kredi desteği sağlamak,
- > Yurt içi ve yurt dışı finansman kurumlarının, ülkemiz ihracatına yönelik faaliyetlerin finansmanına katılımlarını artırmak ve bu kurumların finansmanında aktif rol oynamalarını sağlayabilmek için garantiler vermek,
- > Mal ve hizmet ihracından doğan alacakları ticari ve politik risklere karşı sigorta etmek gibi hizmetler sunmaktır.

KISA VADELİ İHRACAT KREDİLERİ

- > Reeskont Kredisi
- > KOBİ İhracata Hazırlık Kredisi
- > İhracata Hazırlık Kredisi
- > Sevk Öncesi İhracat Kredisi
- > Sevk Sonrası Reeskont Kredisi
- > Dış Ticaret Şirketleri İhracat Kredisi

ORTA-UZUN VADELİ İHRACAT KREDİLERİ

- > İhracata Yönelik Yatırım Kredisi
- > İhracata Yönelik İşletme Sermayesi Kredisi
- > Marka Kredisi
- > Avrupa Yatırım Bankası (AYB) Kredisi
- > Gemi İnşa ve İhracatı Finansman Programı
- > Yurt Dışı Mağazalar Yatırım Kredisi
- > Özellikli İhracat Kredisi

DÖVİZ KAZANDIRICI HİZMETLER KAPSAMINDAKİ KREDİLER

- > Turizm Kredisi
- > Uluslararası Nakliyat Pazarlama Kredisi
- > Döviz Kazandırıcı Hizmetler Kredisi
- > Yurt Dışı Fuar Katılım Kredisi
- > Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Köprü Kredisi
- > Yurtdışı Müteahhitlik Hizmetleri Teminat Mektubu Programı

ALACAK KREDİLERİ

- > Uluslararası Proje Kredileri
- > Yurtiçi Bankalar Alıcı Kredileri
- > Yurtdışı Bankalar Alıcı Kredileri
- > İhracat Alacakları İskonto Programı
- > Devlet Garantili Alıcı Kredileri

ALACAK SİGORTASI

- > Kısa Vadeli Alacak Sigortası
- > Spesifik İhracat Kredi Sigortası Sevk Sonrası Risk Programı
- > Sevk Öncesi İhracat Kredi Sigortası
- > Teminat Mektuplarının Haksız Nakde Çevirilme Sigortası

Başvuru

Desteklere ilişkin bilgiler Türk Eximbank resmi internet sitesinden edinilmiştir. Her bir ürün ve hizmet için gerekli başvuru belgeleri ve formları farklılık göstermektedir.

Türk Eximbank tarafından sağlanan ihracat odaklı hizmetler hakkında daha detaylı bilgiye www.eximbank.gov.tr internet adresinin "Ürün ve Hizmetler" sekmesinden ulaşılabilir.

12

AVRUPA YATIRIM BANKASI

Avrupa
Yatırım
Bankası

Avrupa Birliği'nin finansman kuruluşu olan Avrupa Yatırım Bankası (AYB), AB politikalarına uygunluk kapsamında planlanan kamu ve özel sektör yatırımlarını desteklemektedir.

AYB'nin Türkiye'de belirlenen çeşitli finansal kurumlar aracılığıyla verdiği destekler, doğrudan krediler ve global krediler/KOBİ'ler için AYB kredileri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

> Doğrudan Krediler

- Projenin toplam yatırım maliyetinin 25 Milyon Avro üzerinde olması gerekir.
- Finansman desteği proje maliyetinin %50'si ile sınırlıdır.
- Belediyeleri de içeren kamu kuruluşları, özel amaçla bir araya gelen gruplar, kamu ve özel sektör şirketleri başvurabilmektedir.
- Altyapı, enerji, çevre, sağlık, eğitim, AR-GE, sanayi ve hizmet sektörlerine yönelik projeler desteklenmektedir.
- Krediler Euro, ABD Doları, İsviçre Frangı, Japon Yeni, Türk Lirası ve AB aday ülke para birimlerinde kullanılmaktadır.
- Vadeler destek verilecek sektöre göre değişmekle birlikte altyapı ve enerji projeleri için 12 ila 25 yıl, diğer sektörler için 5-12 yıl arasında değişmektedir.
- Özel sektöre verilecek krediler için teminat gerekir.
- Başvurular doğrudan AYB'nin Lüksemburg'taki genel merkezine veya ülkedeki AYB ofisine yapılmalıdır.
- Finanse edilen projeler düzenli olarak izlenmektedir.

> Global Krediler/KOBİ'ler için AYB Kredileri

- Projenin toplam yatırım maliyetinin 25 Milyon Avro altında olması gerekir.
- AYB Kaynaklı kredi tahsis tutarı 5 Milyon Avro 'yu geçemeyecektir.
- KOBİ'lere ek olarak yerel yönetimler ve diğer kamu kuruluşları başvurabilmektedir.
- Teknoloji yatırımları ve AR-GE projeleri öncelikli destek alanlarıdır. Bunlara ilave olarak sağlık ve eğitim hizmetlerine, altyapı, su tedarik ve sağlığına, çevre koruma ve enerjinin rasyonel kullanımına yönelik projeler desteklenmektedir.
- Kredi faiz ve vade oranları AYB'nin ülkedeki aracı kuruluşları tarafından belirlenmektedir.
- Başvurular AYB'nin ülkedeki aracı kurumlarına yapılmalıdır.
- Finanse edilen projeler düzenli olarak izlenmektedir.

> Desteklere ilişkin bilgiler Avrupa Yatırım Bankası resmi internet sitesinden edinilmiştir. Krediler hakkında detaylı bilgi AYB'nin Türkiye'deki finansal aracı kurumlarından edinilebilir.

Bu kurumlar şunlardır:

- > Türkiye Sınai
- > Kalkınma Bankası
- > Türkiye Vakıflar Bankası
- > Türkiye Kalkınma Bankası
- > Türkiye Halk Bankası
- > Türkiye İş Bankası
- > Türk Eximbank
- > Denizbank AŞ.
- > Deniz Leasing
- > Akbank
- > Finansbank
- > Fortis Bank A.Ş.
- > Yapı ve Kredi Bankası
- > Garanti Bank
- > Garanti Leasing

13

**DÜNYA
BANKASI**

WORLD BANK GROUP

Dünya genelinde kalkınmanın en önemli destekçisi olan Dünya Bankası, ülkemizdeki KOBİ'lerin verimliliklerini artırmalarına destek olmak amacıyla 'KOBİ Enerji Verimliliği Projesi' ve **Jeotermal Enerji Geliştirme Kredisi** kapsamında kredi imkanı sunar.

> KOBİ Enerji Verimliliği Projesi:

Kimler Başvurabilir?

Çalışan sayısı 250' den az olan ve 40 Milyon TL' den az cirosu bulunan KOBİ veya çalışan sayısı 1500'den az olan ve 150 Milyon TL' den az cirosu bulunan ticari işletmelerin projeleri bu destek kapsamında değerlendirilebilir.

Kapsam:

Bu kredi ile anapara ödemesiz dönemli olarak, sekiz yıl vadeye kadar ulaşan, 3 ay, 6 ay ve yılda bir geri ödeme seçenekleri ile karşılanabilir.

Enerji maliyetlerinde %50 tasarruf sağlayan veya çıktı başına enerji miktarında %20 sağlayan yatırımlar proje kapsamında uygun bulunulacak olup bu değerlendirme teknik danışman tarafından ücretsiz olarak yapılacaktır.

Başvuru

Başvurular, ilgili bankaların şubeleri aracılığıyla yapılır.

> Jeotermal Enerji Geliştirme Projesi:

Amaç

Özel Sektör tarafından gerçekleştirilecek jeotermal projelerinin kapasite geliştirme/üretim sondaj aşaması, buhar toplama ve güç tesisi kapsamındaki mal, ekipman ve inşaat işlerine ilişkin yatırımlarının finansmanı ile danışmanlık hizmetlerinin finansmanını sağlamak.

Kapsam

- > Kredi limiti 60 Milyon ABD Dolarıdır.
- > İstenilecek **minimum** öz kaynak oranı %15'tir.
- > Kredilendirme oranı ve vade kredi değerlendirme çalışması sonrasında belirlenir.

Desteklere ilişkin bilgiler Dünya Bankası resmi internet sitesinden edinilmiştir. Krediler hakkında detaylı bilgi Dünya Bankası'nın Türkiye'deki finansal aracı kurumlarından edinilebilir.

14

AVRUPA KONSEYİ KALKINMA BANKASI

Avrupa Konseyi Kalkınma Bankası, ülkemizdeki KOBİ'lerin yatırımlarını finanse etmek, istihdam yaratmak ve mevcut istihdamı korumak amaçlarıyla ülkemizdeki anlaşmalı bankaları aracılığıyla kredi imkanları sunar.

Özellikler ve Başvuru

- > Bu kredilerden, Türkiye'de imalat ve hizmet sektörüne dönük istihdam imkanları yaratılmasını sağlayacak olan, ihracat ya da döviz kazandırıcı potansiyeli bulunan, küçük ve orta ölçekli özel sektör proje sahipleri faydalanabilmektedir.
- > Başvurular, ilgili bankaların şubeleri aracılığıyla yapılmaktadır.

Desteklere ilişkin bilgiler Avrupa Konseyi Yatırım Bankası resmi internet sitesinden edinilmiştir. Krediler hakkında detaylı bilgi Avrupa Konseyi Yatırım Bankası'nın Türkiye'deki finansal aracı kurumlarından edinilebilir.

15

YATIRIM KREDİSİ VEREN DİĞER BANKALAR

> **İslam Kalkınma Bankası
Kaynaklı Yenilenebilir
Enerji/Enerji Verimliliği Kredisi:**

Özel sektörün yenilenebilir kaynaklara dayalı enerji üretim tesisleri ve enerji verimliliği yatırımlarına finansman sağlamak amaçlıdır. Kredi limiti, kredi oranı ve vadesi kredi değerlendirme çalışması sonucunda belirlenir.

> **Alman Kalkınma Bankası (KfW)
Kaynaklı Yenilenebilir
Enerji/Enerji Verimliliği Kredisi:**

Özel sektörün yenilenebilir kaynaklara dayalı enerji üretim tesisleri ve enerji verimliliği yatırımlarına finansman sağlamak amaçlıdır. Kredi limiti en fazla 15 Milyon Avro'dur. Kredi vadesi kredilendirme çalışması sonucunda belirlenirken, kredilendirme oranı toplam yatırım tutarının en fazla %80'i olabilir.

> **Alman Kalkınma Bankası (KFW)
Kaynaklı Alt Yapı Yatırımları
Kredisi**

Belediye altyapı hizmetleri projelerine finansman sağlamak amaçlıdır. Belediye ve özel sektör yatırımcılarının Türkiye Çevre Mevzuatı ile uyumlu altyapı projelerinde kullanılabilir. Kredi limiti en fazla 15 Milyon Avro'dur. Kredi vadesi kredilendirme çalışması sonucunda belirlenirken, kredilendirme oranı toplam yatırım tutarının en fazla %80'i olabilir.

> **Japon Uluslararası İşbirliği Bankası Kaynaklı
Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Kredisi**

Özel sektörün yenilenebilir kaynaklara dayalı enerji üretim tesisleri ve enerji verimliliği yatırımlarına finansman sağlamak amaçlıdır. Kredi limiti, kredi oranı ve vadesi kredi değerlendirme çalışması sonucunda belirlenir.

Desteklere ilişkin bilgiler Kalkınma Bankası resmi internet sitesinden edinilmiştir. Türkiye Kalkınma Bankası tarafından sağlanan güncel desteklere ilişkin daha detaylı bilgiye www.kalkinma.com.tr internet adresindeki **Krediler** sekmesinden ulaşılabilir.

16

KREDİ GARANTİ FONU

Ortak hedeflerden olan büyüme ve kalkınmaya işletmelerin finansman ihtiyacını karşılamak yoluyla destek sağlamak amacıyla 1991'den bu yana faaliyet göstermektedir.

Destekler

- > KOSGEB'den destek ödemesi almaya hak kazanan başvuru sahiplerine, 1.500.000 TL'ye kadar doğrudan kefalet desteği sağlanır.
- > TÜBİTAK tarafından yapılan transfer ödemelerinin teminatlandırılması adına 1.250.000 TL'ye kadar destek sağlanır.
- > Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Teknolojik Ürün Yatırım Destek Programı kapsamında verilen Geri Ödemesiz Destek ön ödemelerinin KGF kefaleti ile teminatlandırılmasını sağlar.
- > Türk Eximbank tarafından uygun bulunan kredi başvurusu için, kredinin anapara, faiz ve taahhüt riskleri toplamının (kredi riski) %100'ü oranında ve 3.000.000 TL'ye kadar kefalet desteği sağlanır.
- > TTGV tarafından verilen desteklerde 1.000.000 TL'ye kadar kefalet desteği sağlanır.
- > Bankalar tarafından verilen kredilerde ise değişen üst limitlerle kadın girişimcilere, genç girişimciler ve seyahat acentelerine kefalet desteği sağlanır.

Desteklere ilişkin bilgiler Kredi Garanti Fonu resmi internet sitesinden edinilmiştir. Verilen destekler hakkında detaylı bilgiye www.kgf.com.tr internet adresinden **Ürünlerimiz** menüsünden ulaşılabilir.

17

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI DESTEKLERİ

Ekonomik büyüme ve rekabet edebilirliği desteklemek amacıyla politikalarını belirleyen Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, üreticileri korumak adına destekler sunar.

Destekler

- > Esnaf ve sanatkarların yararlanabileceği sıfır faizli kredi imkanları sunar.
- > El dokumacılığı, bakır işletmeciliği, çini ve çömlek yapımı, sedef kakma ve ahşap oyma işleri, kaşıkcılık, bastonculuk, semercilik, yazmacılık, yorgancılık, keçecilik, lüle ve oltu taşı işçiliği, çarıkçılık, yemenicilik oyacılık ve bu işlere benzerlik gösteren alanlarda talep edilen desteklere pozitif ayrımcılık yapılmaktadır.

Desteklere ilişkin bilgiler
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
resmi internet sitesinden
edinilmiştir. Verilen destekler
hakkında detaylı bilgiye
www.gtb.gov.tr internet
adresinden ulaşılabilir.

18

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI DESTEKLERİ

T.C.
ENERJİ VE
TABİİ KAYNAKLAR
BAKANLIĞI

T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı enerji verimliliğini artırmak amacıyla iki çeşit proje desteği sunar.

> Verimlilik Artırıcı Proje (VAP) Destepleri

Programın Amaçları

Enerji verimliliğini artırmak, gereksiz enerji kullanımını azaltmak, enerji kaybı ve kaçaklarının azalmasını sağlamak amaçlı verilen desteklerdir.

Gereklilikler

Elektrik üretim faaliyeti gösteren lisans sahibi tüzel kişiler dışındaki yıllık toplam enerji tüketimleri 1.000 TEP ve üzeri olan ticaret ve sanayi odası, ticaret odası veya sanayi odasına bağlı olarak faaliyet gösteren ve her türlü mal üretimi yapan işletmelerin başvurularına açıktır.

Başvuru ve Destek

- > Verimlilik Artırıcı Proje (VAP) destek başvuruları her yıl Ocak ayında Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'ne yapılır.
- > KDV hariç toplam bedeli en fazla 1 Milyon TL olan ve geri ödeme süresi 5 yıldan az olan projelere, proje bedelinin en fazla %30'u hibe olacak şekilde verilir.

Desteklere ilişkin bilgiler Enerji Bakanlığı resmi internet sitesinden edinilmiştir. Verilen destekler hakkında detaylı bilgiye www.enerji.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir.

> Gönüllü Anlaşma (GA) Destepleri

Programın Amaçları

İşletmelerin geçtiğimiz 5 yıllık enerji yoğunluklarının ortalaması olan referans enerji yoğunluğuna dikkate alınarak, önceden taahhüt ederek üç yıllık izleme dönemi sonunda ortalama en az %10 oranında enerji yoğunluğunu azaltan işletmelere bu destek kapsamında hibe verilir.

Gereklilikler

Elektrik üretim faaliyeti gösteren lisans sahibi tüzel kişiler dışındaki yıllık toplam enerji tüketimleri 1.000 TEP ve üzeri olan ticaret ve sanayi odası, ticaret odası veya sanayi odasına bağlı olarak faaliyet gösteren ve her türlü mal üretimi yapan işletmelerin başvurularına açıktır.

Başvuru ve Destek

- > Gönüllü Anlaşma destek başvuruları her yıl Ocak ayında Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü'ne yapılır.
- > Gönüllü anlaşma yapan ve taahhüdünü yerine getiren bir işletmenin anlaşmanın yapıldığı yıla ait enerji giderinin %20'sini 200.000 TL'yi geçmemek kaydıyla destek mahiyetinde nakdi olarak karşılanır.

19

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI DESTEKLERİ- İŞKUR DESTEKLERİ

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE
SOSYAL GÜVENLİK
BAKANLIĞI

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı altında işgücü piyasası ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak istihdamı destekleyici politikalar belirleyen İŞKUR bu amaçla çeşitli destekler sunar.

İŞKUR Desteklerinin Ayrıntıları

> İşbaşı Eğitim Programları Kapsamında İşverenlere Sunulan Teşvikler:

- > Bu teşvikten faydalanabilmek için 31.12.2016 tarihine kadar başlayan işbaşı eğitim programını tamamlamış, 18 yaşından büyük, 29 yaşından küçük ve program bitişi itibarıyla 2 ay içinde işe alınmış olması gerekir.
- > Bu şartlar sağlandığında, işletme imalat sanayi sektöründe faaliyet gösteriyorsa 42 ay, diğer sektörlerde faaliyet gösteriyorsa 30 ay süre ile SGK işveren primi İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanmaktadır.
- > 30 yaşından büyüklerin istihdam edilmesi durumunda, katılımcının cinsiyetine göre 6 aydan 30 aya kadar işveren sigorta primi İŞKUR tarafından karşılanmaktadır.

> İşverenlere Sunulan Genç ve Kadın İstihdamı Teşviki:

- > Belirlenmiş şartlar sağlandığında, çalışanların sigorta primlerinin işveren hisseleri ödenmektedir.
- > 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük erkekler ile 18 yaşından büyük kadınlardan; mesleki yeterlik belgesine sahip olanların 48 ay, mesleki ve teknik eğitimi tamamlayanlar veya mesleki eğitim kurslarını bitirenlerin 36 ay, hiçbir belge veya niteliğe sahip olmayanların 24 ay boyunca SGK işveren primi ödenmektedir.
- > 29 yaşından büyük erkeklerden; mesleki belge veya niteliğe sahip olanların 24 ay; 18 yaşından büyüklerden, hiçbir mesleki belge veya niteliğe sahip olmayanların İŞKUR'a kayıtlı işsizler arasından işe alınmaları halinde ise 6 ay boyunca SGK işveren primleri ödenmektedir.

Gereklilikler ve Başvuru

- > İşe alınan kişinin son 6 ay içinde SGK'ya bildirilmemiş olması ve işe girdiği işyerindeki son 6 aylık personel ortalamasına ilave olarak işe alınması gerekmektedir.
- > Başvurular, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri ile hizmet merkezlerine yapılmaktadır.

Desteklere ilişkin bilgiler İŞKUR resmi internet sitesinden edinilmiştir. Verilen destekler hakkında detaylı bilgiye www.iskur.gov.tr internet adresinden **İşveren** menüsünde yer alan **Teşvikler** sekmesinden ulaşılabilir.

20

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI DESTEKLERİ

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

DESTEK ADI	DESTEK AMACI	BAŞVURU ŞARTLARI	DEĞERLENDİRME SÜRECİ	DESTEK İÇERİĞİ
Teknik Yardım Desteği	Katı atık bertaraf tesisi, atıksu arıtma tesisi sistemleri, kanalizasyon- kolektör hattı veya şebekesi, içme suyu tesis ve istemleri, trafo ve aydınlatma sistemleri, kış sporları mekanik tesisleri ve altyapı uygulamaları, WC ve fosseptik, çevre, meydan, park ve yol düzenlemeleri gibi konularda Mahalli İdareler'e bütçe desteği sağlamak amaçlıdır.	• İl Özel İdareleri, Yatırımı İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları Belediyeler, Köylere Hizmet Götürme Birlikleri ve Altyapı Birlikleri vb. başvurabilir. • Köylere ilişkin talepler ise İl Özel İdareler ya da Köylere Hizmet Götürme Birlikleri kanalıyla iletilmelidir.	Değerlendirme süreci 1 yıl sürmektedir.	
Kültür Yatırımları Desteği	Kamu Kurum ve Kuruluşlarının kültür ve turizm yatırımlarını desteklemek amaçlıdır.	Bakanlık onayı gerekir.	Bakanlık onayının ardından protokol imza süreci başlamaktadır.	Sözleşme veya maliyet bedelinin %50'si oranındadır.
Turizm Teşvikleri	Turizm yatırım belgesine veya turizm işletmesi belgesine sahip olan yatırımcıların turizm faaliyetlerini desteklemek amaçlıdır.	• Turizm yatırım belgesine veya turizm işletmesi belgesine sahip olmak. • Taşınmaz malların turizm amaçlı kullanımı için tahsis kolaylığı, ormanlarda yer alacak turizm yatırımları tesislerin tahsisi ödemesinde vade ve taksit kolaylığı, yabancı personel ve sanatkar istihdamına destek ve yurtdışı turizm fuarlarına katılım desteği sağlanmaktadır.	İlgili tebliğlerde belirlenen yollarla başvuruların iletilmesi gerekmektedir.	Destek miktarları yıllara göre değişkenlik göstermektedir.
Uçak Turizm Desteği	Havayolu ile ülkemize turist getiren seyahat acente faaliyetlerini desteklemek amaçlıdır.	• En az 100 yolcusu bulunan bir uçak ile turist getirmek esastır. • Hac, umre ve benzeri organizasyonlarla gerçekleştirilen uçak seferleri bu destek kapsamı dışında kalmaktadır. • Başvuru tarihleri gerçekleşen uçuşlara göre farklılık göstermektedir.	Bakanlığa teslim edilen başvurulara ilişkin karar 30 gün içerisinde verilir ve başvuru sahiplerine bildirilir.	2017 yılında uçuş başına 6.000 ABD Doları destek sağlanmıştır.
Kruvaziyer Turizm Desteği	Ülkemize kruvaziyer gemi ile turist getiren (A) grubu seyahat acentalarına destek sağlanmasıyla ülkemiz turizminin rekabet gücünü korumaktır.	• 750 ve daha fazla yolcu kapasitesine sahip kruvaziyer gemi ile ülkemize yabancı turist getiren (A) grubu seyahat acentalarından olmak. • Başvurular ilgili çağrı döneminde belirtilen sürelerde yapılmalıdır.	• Bakanlığa teslim edilen dosyalar, 30 günlük incelemenin ardından gerekli hallerde değişiklik talebiyle acentalara geri gönderilir. Sonuçlar yazılı olarak bildirilir.	• 2017 için belirlenen destek miktarı, getirilen turist başına 30 ABD Dolarıdır. Ödemeler, ABD Doları karşılığı TL cinsinden yapılır.

Desteklere ilişkin bilgiler Kültür ve Turizm Bakanlığı resmi internet sitesinden edinilmiştir. Verilen destekler hakkında detaylı www.kultur.gov.tr internet adresinden ulaşılabilir.

21

TÜBİTAK DESTEKLERİ

TÜBİTAK

Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu, TÜBİTAK, mevcut bilimsel araştırmaları desteklemekle birlikte günümüzde bilimsel destekler dışında teknolojik ilerlemeyi desteklemek amacıyla AR-GE destekleri de sunar.

1512 - Teknogirişim Sermayesi Desteği Programı (BiGG)

Amaç

Girişimcilerin, teknoloji ve yenilik içeren projelerini desteklemek. Nihai olarak ise yenilikçi iş fikirlerinin ticari ürüne/sürece/hizmete dönüştürülmesine destek olmaktır.

Programın önemli bir yanı, program sırasında girişimcilere Girişimcilik Eğitimi verilmesi ve uzmanlarla girişimciye teknik, ticari ve idari konularda destek sağlanmasıdır.

Gereklikler

- > Bu destekten, herhangi bir lisans programından bir yıl içinde mezun olabilecek durumdaki öğrenciler, yüksek lisans veya doktora öğrencisi ya da lisans, yüksek lisans veya doktora derecelerinden birini ön başvuru tarihinden en çok 10 yıl önce almış kişiler faydalanabilmektedir.
- > Personel giderleri, seyahat giderleri, alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri, malzeme ve sarf giderleri ile yurtiçi ve yurtdışı hizmet alım giderleri desteklenmektedir.
- > Bu giderler için hibe desteği üst limiti 150.000 TL olarak belirlenmiştir.
- > Başvurulara ilişkin çağrılar TÜBİTAK internet adresinden takip edilmelidir.

1501 - TÜBİTAK Sanayi AR-GE Projeleri Destekleme Programı

Amaç

Firma düzeyinde katma değer yaratan kuruluşların Araştırma-Geliştirme (AR-GE) çalışmalarını teşvik etmek ve bu yolla Türk sanayisinin AR-GE yeteneğinin yükseltilmesine katkıda bulunmaktadır.

Kimler Başvurabilir?

Katma değer yaratmayı hedefleyen tüm sermaye şirketlerinin başvurusuna açıktır.

Destek Unsurları

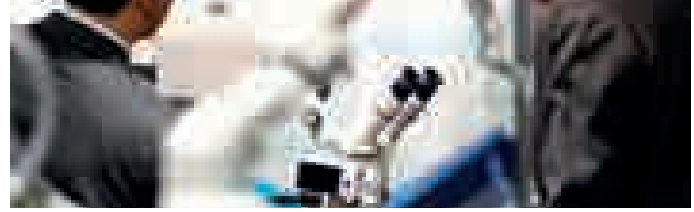
- > İlgili yönetmeliklere uygun AR-GE projeleri %60'a varan oranlarda hibe ile desteklenebilmektedir.
- > Personel giderleri, proje personeline ait proje kapsamındaki seyahat giderleri, alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri, malzeme ve sarf giderleri, yurt içi ve yurt dışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri Türkiye'deki üniversiteler, TÜBİTAK'a bağlı AR-GE birimleri, özel sektör AR-GE kuruluşları ve benzeri AR-GE kurum ve kuruluşlarına yaptırılan AR-GE hizmet giderleri desteklenir.
- > Destek süresi proje bazında en fazla 36 aydır.

Başvuru

Bu destek için başvurular her gün açıktır ve eteydeb.tubitak.gov.tr adresinden online olarak yapılır.

1503 - Proje Pazarları Destekleme Programı

Amaç

Üniversite ve özel sektör kuruluşlarının bilgi paylaşımı ve işbirliğinin önünü açmak amacıyla birbirlerine projelerini tanıtmak suretiyle gerçekleştireceği 'Proje Pazarları' adı verilen etkinliklerini desteklemektedir.

Proje pazarları TÜBİTAK tarafından aşağıdaki şekilde tanımlanır.

- > Proje pazarları, somut AR-GE düşünce ya da proje önerilerine sahip olup, bunları gerçekleştirmek için kendi yetenekleri dışında başka uzmanlık alanlarında katkıya gereksinim duyan, proje öneri veya sonuçlarına ilişkin talep varlığını araştıran, arz edilen proje işbirliği önerilerine teknolojik veya finansal katkıda bulunmak isteyen, üniversite, araştırma ve özel sektör kuruluşlarından temsilcilerin bir araya gelerek aktif katılımları ile projelerini birbirlerine tanıtmaları yoluyla işbirliği olanaklarına ortam oluşturulmasına yönelik düzenlenen ulusal ve/veya uluslararası etkinliklerdir.

Destek Unsurları

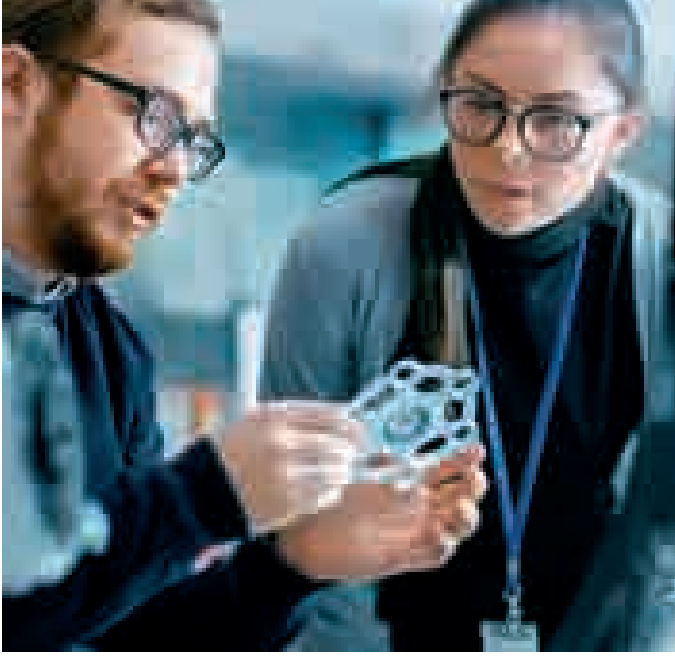
- > Basım ve kırtasiye giderleri, posta ve kurye giderleri, ulaşım ve konaklama giderleri olarak belirlenmiştir.
- > Sağlanacak destek miktarının üst sınırı TÜBİTAK Bilim Kurulu tarafından belirlenmektedir. Örneğin; 2013 yılında bu tutarlar ulusal etkinlikler için 25.000 TL uluslararası etkinlikler için 30.000 TL olarak belirlenmiştir.

Başvuru

Bu destek için başvurular sürekli açıktır ve yılın her günü TÜBİTAK'a yapılır.

1507 - TÜBİTAK KOBİ AR-GE Başlangıç Destek Programı

Amaç

KOBİ'lerin verimliliklerinin, katma değer içindeki paylarının ve uluslararası rekabet güçlerinin artırılmasıdır. Bu destek ile KOBİ'lerin AR-GE faaliyetlerinde daha etkin bir biçimde yer alması istenir.

Gereklilikler

- > Tüm KOBİ'ler başvurabilmektedir.
- > Destek üst limiti 500.000 TL olarak belirlenmiştir.
- > Destek süresi azami 18 aydır.
- > Destek oranı % 75'tir.
- > Bütçe ve azami oranlar Bilim Kurulu tarafından belirlenmektedir.
- > Bu destek için başvurular her gün açıktır ve eteydeb.tubitak.gov.tr adresinden online olarak yapılır.

1511 - TÜBİTAK Öncelikli Alanlar AR-GE Destek Programı

Sürdürülebilirliğin ve teknolojik gelişimin esas hedef olduğu bu destekle,

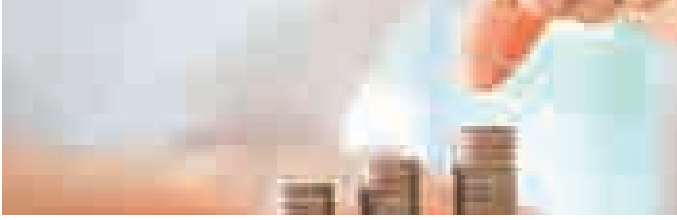
- teknolojik yeterlilik ve bilgi birikiminin artırılması,
- mevcut yeteneklerin farklı alanlarda da değerlendirilmesi,
- özgün teknolojilerin geliştirilmesi,
- teknolojik gelişimde ivme kazanılması amaçlanmaktadır.

Destek Unsurları, Oranları ve Süreleri

- > Destekler Büyük Ölçekli İşletmeler ve KOBİ'ler için değişkenlik göstermektedir. Büyük ölçekli kuruluşlar için %60, KOBİ'ler için %75 oranında geri ödemesiz destek verilmektedir.
- > Kuruluşlara %10 genel gider desteği uygulanmaktadır.
- > Destek süresi ve limitleri her çağrıda ayrıca belirtilir.
- > Destek unsurları olarak personel giderleri, seyahat (yalnızca ulaşım) giderleri, alet, teçhizat, yazılım ve yayın alım giderleri, ülke içindeki üniversiteler, TÜBİTAK'a bağlı AR-GE birimleri, özel sektör AR-GE kuruluşları ve benzeri AR-GE kurum ve kuruluşlarına yaptırılan AR-GE hizmet giderleri, yurtiçi ve yurtdışı danışmanlık hizmeti ve diğer hizmet alım giderleri, malzeme ve sarf giderleri, projenin AR-GE faaliyetlerini yürütmek amacıyla proje kapsamında gerçekleşen; destek personeli, elektrik, su, gaz, bakım-onarım, haberleşme, vb. giderlere karşılık gelen proje genel giderleri belirlenmiştir.

1514 - Girişim Sermayesi Destekleme Programı (GİSDEP)

Amaç

KOBİ'lerin teknoloji ve yenilik odaklı projelerine bu fon aracılığıyla finansman desteği sunmaktır.

Çekirdek Sermaye Desteği ve Başlangıç Sermayesi Desteği olmak üzere iki destek belirlenmiştir.

Çekirdek Sermaye Desteği ile fikir aşamasında olan bir ürün ve yeniliğin oluşturulması desteklenecekken; Başlangıç Sermayesi Desteği ile ürün geliştirme ve sonrasındaki pazarlama ve satış aşamalarındaki finansman ihtiyacı desteklenir.

Kimler Başvurabilir?

Girişim Sermayesi Fonu kurmuş veya kurmayı taahhüt eden Fon Yöneticileri; ve Aday Fon Yöneticileri başvurabilir.

Destek Oranı

Girişim Sermayesi Fonlarının fon büyüklüğünün %20'sine varan oranda hibe desteği verilir.

Başvuru

Başvurulara ilişkin çağrılar TUBITAK internet adresinden takip edilmelidir.

1505 - Üniversite-Sanayi İşbirliği Destek Programı (SANTEZ)

Amaç

Üniversite/kamu araştırma merkez ve enstitülerindeki bilgi birikimi ve teknolojinin, uygun şartları taşıyan kuruluşların üretim süreçlerine ve sanayiye aktarılması yoluyla ticaretleşmenin desteklenmesidir.

Kimler Başvurabilir?

Firma düzeyinde katma değer yaratan, Türkiye'de yerleşik ve proje sonuçlarını Türkiye'de uygulamayı taahhüt eden sermaye şirketleri ile Yükseköğretim Kanunu kapsamında yer alan yükseköğretim kurumları, vakıf üniversiteleri, eğitim ve araştırma hastaneleri ve ilgili mevzuatında AR-GE yapmakla görevlendirilmiş kamu araştırma merkez ve enstitüleri sektör kısıtlaması olmaksızın başvuru yapabilir.

Destek Oranı

- > Azami destek süresi 24 ay olup 1 Milyon TL'ye kadar olan proje bütçeleri desteklenebilmektedir.
- > TUBITAK'ın karşılayacağı bütçe oranı, Müşteri Kuruluş KOBİ ise proje bütçesinin %75'i, Büyük ölçekli ise %60'dır.

Başvuru

Bu destek için başvurular her gün açıktır ve eteydeb.tubitak.gov.tr adresinden online olarak yapılır.

1602 - TÜBİTAK Patent Destek Programı

Amaç

Patent başvurularının artmasını sağlamaktır.

- > Bu program kapsamında Türk Patent Enstitüsü(TPE), Dünya Fikri Haklar Örgütüne(WIPO), Avrupa Patent Ofisine (EPO), Japonya Patent Ofisine(JPO), Amerika Birleşik Devletler Patent ve Marka Ofisine (USPTO) yapılacak olan patent başvuruları desteklenmektedir.
- > Her başvuru yapılacak kurum adına ayrı şartlar belirlenmiştir.

1) Türk Patent Enstitüsü'ne(TPE) yapılacak olan Ulusal Patent Başvurularında;

- Araştırma Raporu Desteği,
- İnceleme Raporu Desteği,
- Vekil kullanılan başvurulara vekil desteği,
- Patent alınması durumunda ise Patent Sahibine ve başvuru süreçlerin patent vekillerine Patent Tescil ödülü verilmektedir.

Bu tip ulusal başvurularda;

- Uluslararası Patent Başvurusu Araştırma Raporu Desteği ve Uluslararası Patent Başvurusu İnceleme Raporu Desteği,
  - Türkiye'de düzenlenecek araştırma raporu için: 300 TL,
  - Rusya'da düzenlenecek araştırma raporu için: 354 \$,
  - Diğer ülkelerde (Avusturya, İsveç, Danimarka) düzenlenecek araştırma raporu için: 400 € olarak belirlenmiştir.
- Ulusal Patent Başvurusu Vekil Desteği başvuru yapılan her bir patent için 250 TL'dir.
- Ulusal Patent Tescil Ödülü tescil olan her bir patent için 3000 TL'dir.
- Ulusal Patent Tescil Vekil Ödülü tescil olan her bir patent için 2000 TL'dir.

2) WIPO, EPO, USPTO ve JPO'ya yapılan patent başvurularında;

- Başvuru veya Araştırma Raporu Desteği,
- İnceleme Raporu Desteği,
- EPO, USPTO veya JPO'dan Patent alınması durumunda patent ödülü verilmektedir.

EPO, USPTO veya JPO'ya yapılacak başvurularda;

- Uluslararası Patent Başvurusu Araştırma Raporu Desteği 4.000 TL'dir.
- Uluslararası Patent Başvurusu İnceleme Raporu Desteği EPO, USPTO ve diğer ülkeler için 5.000 TL olup JPO için 10.000 TL'dir.
- Uluslararası Patent Tescil Ödülü 10.000 TL'dir.

1515 - Öncül AR-GE Laboratuvarları Destekleme Programı

Amaç

Bilim insanlarını destekleyerek ülkemizin bilim ve teknoloji alanında küresel çekim merkezi olmasını sağlamaktır.

Kimler Başvurabilir?

- > Son 3 yıldaki ortalama AR-GE yoğunluğu en az %1 ve son 3 yıldaki net satış ortalaması en az 2 Milyar TL olan kuruluşlar, TEYDEB'e niyet beyanında bulunarak süreci başlatmaktadırlar.
- > TEYDEB Yürütme Komitesi'nin niyet beyanını uygun bulması halinde bu programa başvuru yapılabilir.
- > Makine-İmalat, Otomotiv, Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Savunma, Uzay, Enerji, Su, Gıda ve Sağlık bu destek kapsamında öncelikle alanlar olarak belirlenmiştir.

Destek Unsurları, Süreleri ve Oranları

- > Desteğin süresi 5 yıl olmakla birlikte Yürütme Komitesi kararı ve Başkanlık onayı ile en fazla 5 yıl daha uzatılabilir.
- > Bu program kapsamında ulusal/uluslararası kuruluşların Türkiye'de kuracağı AR-GE Laboratuvarlarının çağrılarda belirlenen giderleri geri ödemesiz olarak desteklenir.
- > Destek kapsamında Personel Giderleri, Danışmanlık ve Eğitim Giderleri ve Genel Giderler başlıkları altında belirtilen giderler desteklenebilir.
- > Destek oranı, onaylanan ve destek kapsamına alınan AR-GE Laboratuvarı bütçesinin %75'idir ve bir takvim yılındaki destek tutarı 10 Milyon TL'yi geçemez.

Başvuru

Başvurular yılın herhangi bir iş gününde yapılabilir.

1007 - Kamu Kurumları Araştırma ve Geliştirme Projelerini Destekleme Programı

Amaç

Kamuda AR-GE'nin geliştirilmesi, yurtdışından tedarik edilen ürünlerin ulusal kaynaklardan elde edilmesini ve teknolojik nitelikli ürün/sistem ithalatı için yurtdışına aktarılan kaynakların daha az maliyetle yurtiçinde üretime aktarılmasını sağlamaktır.

Bu amaç kapsamında kamu kurumlarının, özel kuruluşlar ve üniversitelerle işbirliği içerisinde bulunarak ihtiyaçlarını gidermesi ve ülkemiz AR-GE personeli istihdamı ile teknolojiye dayalı sanayi üretimine katkıda bulunması beklenir.

Gereklikler

- > Projelerde müşteri kurum ve proje yürütücüsü kuruluş olarak görev alınabilmektedir.
- > Cumhurbaşkanlığı, TBMM Başkanlığı, Başbakanlık ve Bakanlıklar ile bağlı, ilgili ve ilişkili kurum/kuruluşları müşteri kuruluş olabilmektedir.
- > Üniversiteler, kamu AR-GE birimleri, özel kuruluşlar veya bunların oluşturduğu konsorsiyumların proje yürütücüsü kuruluş olarak görev alması gerekmektedir.

Destek Unsurları

- > Projelerin AR-GE süresi azami 48 ay olarak belirlenmiştir.
- > Personel (yürütücü, araştırmacı, danışman, bursiyer), makine-teçhizat, sarf malzemesi, hizmet alımı ve seyahat giderleri %100 oranında desteklenmektedir.
- > Özel kuruluşların seri üretim amacıyla da kullanılabilecek makine-teçhizat talepleri en fazla %40 oranında desteklenir.
- > Proje bütçesinin %10'u oranında kurum hissesi ve %20'sini geçmemek üzere Bilgi ve Kazanımların Sürekliliği Bütçesi verilir.

Başvuru

Başvurulara ilişkin çağrılar TÜBİTAK internet adresinden takip edilmelidir.

1601 - Yenilik Girişimcilik Alanlarında Kapasite Artırılmasına Yönelik Destek Programı

Kimler Başvurabilir?

Türkiye’de yerleşik sermaye şirketlerinin, Yükseköğretim Kanunu kapsamında yer alan yükseköğretim kurumları ile vakıf üniversitelerinin, kamu araştırma merkez ve enstitülerinin, sanayi odalarının, ticaret odalarının, organize sanayi bölgelerinin ve ihracatçı birlikleri.

Başvuru yapabilecek kuruluşlar ilgili çağrı dönemlerine göre kısıtlanabilir.

Bu programın sunduğu destek ile girişimcilerin iş fikirlerini nitelikli iş planlarına dönüştürecekleri özgün, etkili ve uygulanabilir sistemler geliştirmeleri beklenir.

Destek Oranı

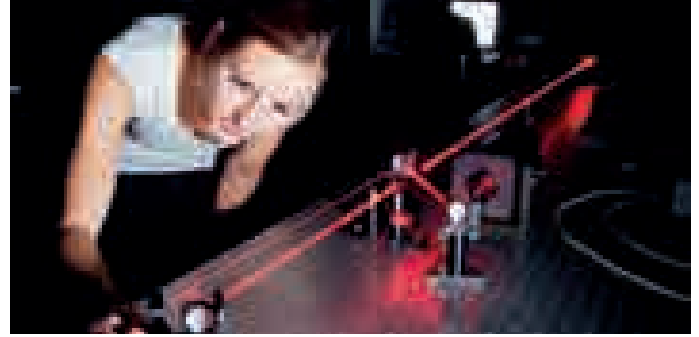
Destek kapsamında belirlenen ölçütlere göre %90 veya %100 oranında hibe almaya hak kazanabilmektedir. Destek limitleri ve oranları çağrı metinlerinde belirtilir.

Başvuru

Başvurulara ilişkin çağrılar TÜBİTAK internet adresinden takip edilmelidir.

1513 - Teknoloji Transfer Ofisleri Destekleme Programı

Amaç

Üniversite ve özel sektör kuruluşları arasında işbirliği oluşturulması yoluyla üniversite ve sanayi arasında bilgi ve teknoloji paylaşımına ve sanayi gelişimi için gerekli olan bilgi ve teknolojinin üniversitede üretilmesine zemin hazırlamaktır.

Kimler Başvurabilir?

Üniversiteler, üniversitelerin ortak olduğu şirketler, teknopark yönetici şirketleri, teknopark yönetici şirketinin ortak olduğu şirketlerden başvuruları uygun olan kuruluşlar çağrı metinlerinde belirtilir.

Oranlar ve Süre

- > Destek süresi 5 yıl olarak belirlenmiş olup destek limiti yıllık 1.000.000 TL’dir.
- > İlk 5 yılın sonunda 5 yıl daha talep edilebilir.
- > Destek üst limiti ilave 5 yılda değişmeyecek olup destek oranı %80’den %60’a düşürülür.

Başvuru

Başvurulara ilişkin çağrılar TÜBİTAK internet adresinden takip edilmelidir.

1509 - TÜBİTAK Uluslararası Sanayi AR-GE Projeleri Destekleme Programı

Amaç

AR-GE ve yenilik projeleri yapan Türkiye'de yerleşik kuruluşlara, EUREKA, EUROSTARS, Avrupa Birliği Çerçeve Programları gibi uluslararası destek programlarında destek sağlamaktır.

Bu destek ile yeni teknolojilere ve yeni pazarlara erişim imkanı artar ve daha yenilikçi ürünleri daha kısa sürede geliştirme imkanı doğar.

Kimler Başvurabilir?

Katma değer yaratan, Türkiye'de yerleşik tüm sermaye şirketleri başvuru yapabilir.

Destek Oranı

- > Programın destek oranı her dönem için sabit olup büyük ölçekli kuruluşlar için %60, KOBİ'ler için %75'tir.
- > Destek süresine ve proje bütçesine ilişkin herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.

Başvuru

Bu destek için başvurular her gün açıktır ve eteydeb.tubitak.gov.tr adresinden online olarak yapılır.

T.C. Maliye Bakanlığı AR-GE İndirimi

Amaç

AR-GE'ye, yeniliğe ve tasarıma yönelik faaliyetlere destek sağlamaktır.

Destek Oranı

2008 yılında yürürlüğe giren 5746 sayılı bu Kanun ile AR-GE indirim oranı %100'e yükseltilmiştir.

Bu destek kapsamında belirli kısıtlamalar getirilmiştir.

- > 5746 sayılı Kanun kapsamında Ar-Ge indiriminden yararlananlar, Gelir Vergisi Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yer alan AR-GE indiriminden ayrıca yararlanamazlar.
- > Diğer bir deyişle mükellefler, aynı anda hem 5746 sayılı kanundaki AR-GE indiriminden hem de 193 sayılı Gelir Vergisi veya 5520

sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'ndaki AR-GE indiriminden faydalanamazlar.

- > Gelir Vergisi mükellefleri, ya 5746 sayılı Kanun kapsamında AR-GE indiriminden yararlanacaklar, ya da Gelir Vergisi Kanunu'nun 89 uncu maddesinin 9 numaralı bendindeki AR-GE indiriminden yararlanacaklardır.
- > Kurumlar Vergisi mükellefleri ise, ya 5746 sayılı Kanun kapsamında AR-GE indiriminden yararlanacaklar, ya da Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının a) bendindeki AR-GE indiriminden yararlanacaklardır.

Başvuru

AR-GE indiriminden yararlanmak için başvurular, Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'na yapılır.

2238 - Girişimcilik ve Yenilikçilik Yarışmaları Programı

Girişimcilik ve yenilikçilik alanlarında iş fikrine ve iş planına sahip olan ön lisans, lisans ve lisansüstü öğrencilerine yönelik hazırlanmış önemli bir fırsattır. Genç girişimciler bu program sayesinde fikirlerini hayata geçirme şansı yakalayabilir.

Bu program sayesinde girişimcilik ve yenilikçilik konularına yönelik farkındalık artacak ve bilinçli ve nitelikli işgücünün yetişmesine ortam sağlanmış olacaktır.

2239 - Girişimcilik ve Yenilikçilik Eğitimi ve Araştırma Faaliyetlerini Destekleme Programı

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından Teknogirişim Sermaye Desteğini kazananlar arasından yapılacak elemeyi geçerek önerilmiş olanların başvurabileceği bu program kapsamında girişimcilik ve yenilikçilik alanlarında yurt dışında düzenlenen eğitimlere katılım destekleri verilmektedir.

Başvuru

Başvurulara ilişkin çağrılar TÜBİTAK internet adresinden takip edilmelidir.

Desteklere ilişkin bilgiler TÜBİTAK resmi internet sitesinden edinilmiştir. TÜBİTAK'ın sunduğu tüm desteklere ilişkin daha detaylı bilgiye resmi internet adresindeki www.tubitak.gov.tr Destekler menüsünden ulaşılabilir.

22

TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI DESTEKLERİ

TÜRKİYE TEKNOLOJİ GELİŞTİRME VAKFI

Özel sektör ve kamu işbirliği ile 1991 yılında kurulmuş vakfın temel amacı özel sektörün teknoloji ve yenilikçilik odaklı faaliyetlerini destekleyerek teknolojinin günlük hayatta yer bulmasını sağlamaktır.

- > Teknoloji odaklı, katma değeri yüksek süreç ve ürün geliştirmek adına kapasite oluşturma faaliyetleri tasarlanmakta ve uygulanmaktadır.

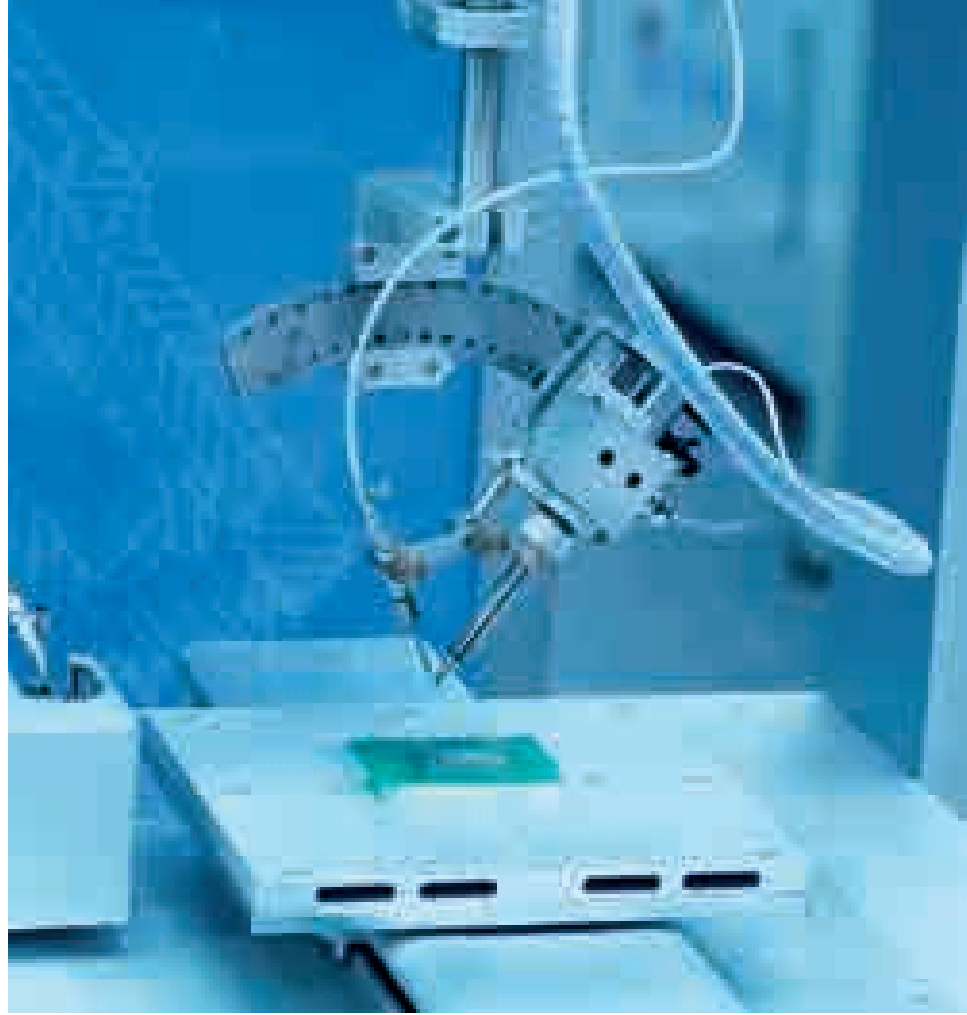
Destek Unsurları

- > Yenilikçi orta büyüklükteki sanayi işletmelerine ve araştırma kurumlarından çıkan teknoloji girişimcilere, yüksek katma değerli ürün ve hizmet üretimi hususunda destek olur.
- > Endüstriyel rekabet gücünün artması adına endüstriyel yaratıcılık faaliyetleri, dijital ve fiziksel arayüzler aracılığıyla sunulan sosyal sermaye ile desteklenir.
- > Bölgesel, sektörel, ulusal ve uluslararası rekabet gücünün artması adına proje danışmanlık faaliyetleri sunulur.

Başvuru

- > Belirli dönemlerde, tematik olarak destek çağrıları kurumun internet adresinde ilan edilir.
- > Başvurulara ilişkin çağrılar www.ttgvg.org.tr/tr internet adresinden takip edilmelidir.

Desteklere ilişkin bilgiler Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı resmi internet sitesinden edinilmiştir. TTGV'nin sunduğu tüm desteklere ilişkin daha detaylı bilgiye resmi internet adresinden www.ttgvg.org.tr/tr ulaşılabilir.

23

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ

Özel yatırım bölgelerinden biri olan Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, AR-GE çalışmalarını desteklemek ve ileri teknoloji alanındaki yatırımları çekmek amacıyla oluşturulmaktadır. Yeni veya ileri teknolojiye mal ve hizmet üretmek isteyen girişimciler/işletmeler, teknoloji geliştirme bölgelerinde yer almalarıyla faaliyetlerini üniversitelerin yanında veya yakınında sürdürerek üniversitelerin sunduğu teknolojik imkanlardan faydalanabilir.

- > Ülkemizde 50'si faaliyet halinde, 13'ü ise yapım aşamasında olan 63 TGB bulunur.
- > Teknoloji geliştirme bölgelerinde bulunan işletmeler aşağıda belirtilen çeşitli avantajlara sahiptir.

TGB Avantajları

- > 31 Aralık 2023 tarihine kadar SGK primi işveren payının % 50'si devlet tarafından karşılanacaktır.
- > Yazılım geliştirme, AR-GE ve tasarım faaliyetlerinden elde edilen kazançlar 31 Aralık 2023 tarihine kadar gelir ve kurumlar vergisinden muaf.
- > TGB içinde üretilen uygulama yazılımlarının satışı 31 Aralık 2023 tarihine kadar KDV'den muaf.
- > Bölgede çalışan AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31 Aralık 2023 tarihine kadar her türlü vergiden muaf.
- > AR-GE, tasarım ve yazılım geliştirme projeleri kapsamında ithal edilecek ürünler gümrük vergisinden, düzenlenecek evraklar ise damga vergisinden muaf.

Teknoloji geliştirme bölgelerine ilişkin bilgiler Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği'nden ve Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı resmi internet sitesinden edinilmiştir. Detaylı bilgi 10 Ağustos 2016 tarihli ve 29797 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Uygulama Yönetmeliği'nden edinilebilir.

24

BAŞBAKANLIK YATIRIM DESTEK VE TANITIM AJANSI

T.C. BAŞBAKANLIK
YATIRIM
DESTEK VE TANITIM
AJANSI

T.C. Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı (TYDTA), Türkiye'nin sunduğu yatırım fırsatlarını iş dünyasına tanıtmaya ve yatırımcılara destek verme görevini üstlenmiş tek resmi kuruluştur. TYDTA, Türkiye'nin ekonomik kalkınması için gereksinim duyulan yatırımları teşvik etmekle görevlidir. Bu amaçla TYDTA; ileri teknolojili, katma değeri yüksek ve istihdam yaratan yatırımları destekleyerek, tüm süreçleri yatırımcı adına takip ederek hızlandırır.

Dünya genelinde pek çok ülkede faaliyet gösteren TYDTA; ABD, Almanya, Birleşik Arap Emirlikleri, Çin, Fransa, İspanya, Japonya, Kanada ve Suudi Arabistan gibi ülkelerde yerleşik yerel danışman ağıyla yatırımcılara hizmet sunar. TYDTA'nın uzman kadrosu yatırımcılara İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Çince, Japonca, İtalyanca ve İspanyolca dahil pek çok dilde hizmet sunumu gerçekleştirir.

• Danışmanlık Hizmetleri:

TYDTA, yatırımcıların yurt içi pazarı ve yatırım ortamını tanımlarına yardımcı olmak için yürürlüğe giren güncel mevzuat hakkında bilgi sunmanın yanı sıra şirket kuruluşu, devlet destekleri, işletme maliyetleri ve vergilendirme gibi konulardaki bilgileri yatırımcılara temin etmekte, yatırımcılara yönelik detaylı analizler ve raporlar yayımlamaktadır.

• Koordinasyon Hizmetleri

- > TYDTA, yatırımcılar ile kamu kurumları, yerel yönetimler, iş dernekleri ve üniversiteler, hizmet sağlayıcıları ile sivil toplum kuruluşları gibi diğer paydaşlarla olan ilişkilerin koordinasyonunu sağlamaktadır.
- > Kamu kurumları, özel sektör ve yatırımcı arasında gerekli toplantıların düzenlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır.
- > Yatırımcıların Türkiye'ye girişlerinde sorun yaşamamaları için ilgili yatırım projesi ve yatırımcının ihtiyaçları doğrultusunda potansiyel

tedarikçiler, müşteriler ve hizmet sağlayıcılarıyla bağlantı için destek vermektedir.

• Yatırım Destek Hizmetleri

Şirket kuruluşu, çalışma ve oturma izinlerinin alınması, teşvik başvuruları, çevresel etki değerlendirme (ÇED) süreçleri ve yatırımla ilgili diğer izin ve ruhsatlara ilişkin başvurular TYDTA tarafından kamu kurumları nezdinde takip edilir. Tüm bu süreçlerde yatırımcı için bürokratik prosedürlerin kolaylaştırılması ve hızlandırılması hedeflenmekte, sonuç odaklı bir yaklaşımla yatırımcıya destek olunmaktadır.

• Arazi Bulma Desteği

TYDTA' nın arazi ekibi, yatırıma uygun sahaların araştırılmasının yanı sıra arazi edinimi, elektrik bağlantısı, doğal gaz, su temini ve diğer altyapı hizmetine ilişkin maliyetler hakkında gerekli bilgileri yatırımcıya sunmaktadır.

• Yatırım Heyeti Ziyaretleri

TYDTA, yalnızca iş dünyası ve resmi kurumlar ile toplantılar düzenlemekle kalmayıp aynı zamanda yatırımcıların ülkemize yapacakları seyahatleri organize ederek bu ziyaretlerin sorunsuz bir şekilde gerçekleştirilmesini sağlamaktadır.

• Proje Lansman Hizmetleri

Proje Lansman hizmetleri arasında, ilgili yatırıma ilişkin basın bültenlerinin hazırlanması ve dağıtılması, temel atma ve açılış törenlerinin organize edilmesi ve yatırımın lansmanı için ilgili diğer halkla ilişkiler faaliyetlerinin yürütülmesi yer almaktadır.

• Ortak Bulma Desteği

Uluslararası doğrudan yatırımlar söz konusu olduğunda, çok uluslu şirketlere ve Türk şirketlere olası ortak girişimler, birleşme-satın almalar ve Türkiye'de gerçekleştirilecek projeler için uygun ortaklar bulunması konularında destek olmaktadır.

• Yatırım Sonrası Hizmetler

TYDTA, projeleri tamamlandıktan sonra yatırımcılarla iletişimde kalmaya devam etmektedir. Proje sonrasında da yatırım ile ilgili her türlü destek, yatırım ortamıyla ilgili çalıştay ve araştırmaların gerçekleştirilmesi ve yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik yeni öneriler geliştirilmesi gibi hizmetler sunmaktadır.

Hizmetlere ve desteklere ilişkin bilgiler T.C. Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı resmi internet sitesinden edinilmiştir. Hizmetlere ve desteklere ilişkin daha detaylı bilgiye www.invest.gov.tr internet sitesinden erişilebilir.

25

GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI DESTEKLERİ

Sürdürülebilir tarımsal üretimi, yeterli ve güvenilir gıdaya erişimi, kırsal kalkınmayı ve rekabet edilebilirliği sağlamak amacıyla yenilikçi politikalar belirlemeyi görev edinmiş Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı çeşitli faaliyet alanlarına yönelik olarak destekler sunar.

FAALİYET ALANLARI

Gıda Güvenilirliği

Bitkisel Üretim

Hayvansal Üretim

Balıkçılık ve Su Ürünleri

Tarımsal Altyapı ve Kırsal Kalkınma

Tarımsal Araştırma ve Politika Oluşturma

Avrupa Birliği ve Uluslararası İlişkiler

Eğitim, Yayın ve Yayın

Düzenleme ve Denetim

- > Bu desteklerin kapsam ve unsurları Bakanlıkça yayımlanan tebliğlerde ilan edilir.

1. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı

Amaç

KOBİ'leri destekleyerek tarımsal gelişimi hızlandırmak ve kırsal kalkınmayı sağlamaktır.

- > Başlıca yatırım konuları ve alanları:
  - Tarımsal ürünlerin işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik yeni tesislerin yapımı ve teknoloji geliştirmesi gibi ekonomik yatırımlar,
  - Kırsal turizm, katma değerli ürün üretimi, bilişim sistemi gibi alanlarda kırsal ekonomik altyapıya yönelik yatırımlar olarak belirlenmiştir.
- > Kırsal turizm ve el sanatları ve katma değerli ürünler hariç başvuru sahiplerinin Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olmaları gerekir.
- > Yatırım maliyetleri üst limitleri, yeni tesis başvurularında 2.000.000 TL; kapasite artırımı/ teknoloji yenileme projelerinde 1.500.000 TL; tamamlama amaçlı projeler 1.750.000 TL olarak belirlenmiştir.
- > Proje maliyeti 30.000 TL'den az olan projeler desteklenir.
- > Proje maliyetinin % 50'sine hibe verilirken, kalan % 50'lik kısmın başvuru sahibi tarafından karşılanması beklenir.
- > Başvurular, ilgili çağrı rehberlerinde belirtilen süreler içerisinde www.tarim.gov.tr internet adresinden yapılabilir.
- > Desteklenen projeler www.tarim.gov.tr internet adresinde ilan edilir.

2. Genç Çiftçi Projesi

Amaç

Kırsal alanın kalkındırılmasıdır.

Hedef

18-41 yaş aralığındaki girişimciler hedef gruptur.

- > Desteğin şartlarından en önemlileri, girişimcisinin kırsal alanda ikamet etmesi ve kırsal alanda ikamet edeceğinin taahhüdünü vermesidir.
- > Bu proje kapsamında hayvansal üretim, bitkisel üretim, yöresel ürünler ile tıbbi ve aromatik bitki üretimi, işlenmesi, depolanması ve paketlenmesine yönelik projeler desteklenmektedir.
- > Şartların gerçekleşmesi durumunda genç çiftçiye en fazla 30.000 TL'ye kadar destek verilebilir.
- > Süresi içerisinde hibe sözleşmesi imzalamayan proje sahipleri hibe desteğinden yararlandırılmazlar ve sözleşme imzalama hakları sona erer.
- > Hibe sözleşmesinin imzalanmasının ardından süresi içerisinde gerçekleştirilen traktör ve bahçe traktörü haricindeki, makine, ekipman, donanım, malzeme, fide, fidan, tohum, misel, torf, yumurta, arılı kovan ve canlı hayvan alımı giderleri hibe desteği kapsamında değerlendirilir.
- > **Bu destekle ilgili detaylı bilgiye www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.**

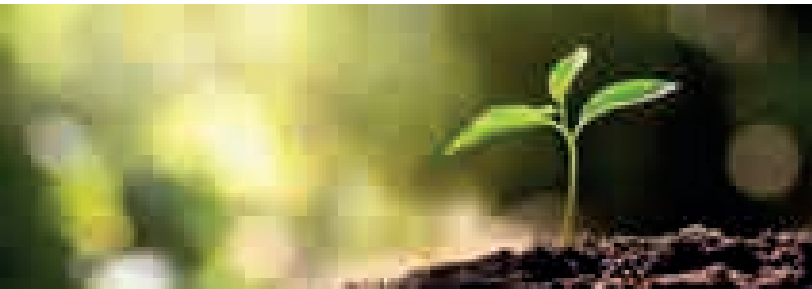
3. İyi Tarım Uygulamaları Desteklemeleri

Amaç

Üretimin artırılmasına katkıda bulunmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, sürdürülebilirliği sağlamak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesini sağlamaktır.

- > 2017 yılında destek kapsamında meyve-sebze üreticilerine 50 TL/dekar, örtü altında iyi tarım yapan çiftçilere 150 TL/dekar ve süs bitkileri ile tıbbi aromatik bitki üreticilerine 100 TL/dekar destek yapılması uygun görülmüştür.
- > 2018 yılında ise İyi tarım uygulamaları desteklemesi kapsamında meyve, sebze, süs bitkileri, tıbbi aromatik bitkiler, örtü altı ve çeltik için dekar başına 10 ila 150 lira arasında destek verileceği belirtilmiştir.

Başvuru

- > Başvuruların Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın yayınladığı Destekleme Uygulama Takvimine göre belge teslim tarihi tarihinden önce tamamlanarak ve İl/İlçe Müdürlüklerine yapılması gerekmektedir.
- > İyi Tarım Uygulamaları Desteklerine başvuru için, Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Başvuru Dilekçesi doldurulacaktır.
- > Destekleme talep formunda istenilen belgeler (Sertifika, sertifika eki, örtü altı alanlarda iyi tarım uygulamalarına ait kayıt sistemi belgesi) üretici tarafından tamamlanarak İl/ilçe müdürlüklerine teslim edilir.
- > Sertifika eki sertifikasyon kuruluşu tarafından düzenlenecektir.
- > Örtü altı üretimde ÖKS belgesi İl/İlçe Müdürlüklerinden alınacaktır.
- > Tüm belgeler (Başvuru dilekçesi, sertifika, sertifika eki ve örtü altı alanlarda iyi tarım uygulamalarına ait kayıt sistemi belgesi) tamamlanarak İl/ilçe müdürlüğüne teslim edilmesi gerekmektedir.
- > **Bu destekle ilgili detaylı bilgiye www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.**

4. Mazot ve Gübre Desteği

Amaç

Tarımsal faaliyetleri desteklemektir.

- > Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olan çiftçilerce yapılabilecek başvuruların adresi ilgili ildeki Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl/İlçe Müdürlükleridir.
- > Yağlık ayçiçeği, kütlü pamuk, soya fasulyesi, kanola (kolza), aspir, dane mısır, buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, çeltik, kuru fasulye, mercimek, nohut, çay, fındık, yem bitkileri, patates ve kuru soğan ürünlerinin dışında kalan diğer bütün ürünlere, "Diğer Ürünler" kategorisinde belirtilen miktar kadar mazot ve gübre destekleme ödemesi planlanmıştır.
- > Bir üretim yılı içerisinde arazinin birden fazla çiftçi tarafından kullanılması durumunda yalnızca bir üretime ödeme yapılabilir.

- > Öncelik ilk üretimi yapan çiftçiye verilecek olup, ilk üretim yapan çiftçinin talep etmemesi durumunda müracaat eden sonraki çiftçiye destek verilir.
- > **Bu destekle ilgili detaylı bilgiye www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.**

5. Organik Tarım Desteği

Amaç

Organik tarım yapan çiftçilere destek sağlamaktır.

- > Çiftçi Kayıt Sistemine ve Organik Tarım Bilgi Sistemine kayıtlı çiftçiler başvuru yapabilir.
- > Kategorilere ayrılmış üretilere yönelik olarak 100 TL ile 10 TL arasında değişen birim başı destek sunulur.
- > Başvurular, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olunan İl/ilçe müdürlükleri aracılığıyla yapılmaktadır.
- > **Bu destekle ilgili detaylı bilgiye www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.**

6. Biyolojik ve/veya Biyoteknik Mücadele Desteği (Açık Alanda ve Örtü Altı)

Amaç

Alternatif mücadele tekniklerinin geliştirilmesine yardımcı olmak, alternatif mücadelenin desteklenmesiyle kimyasal yöntemlerin kullanımını azaltmak ve doğrudan etkilenen insan sağlığı ile doğal dengenin korunmasına katkıda bulunmaktır.

- > Resmi Gazetede yayınlanacak Bitkisel Üretimde Biyolojik ve/veya Biyoteknik Mücadele Destekleme Ödemesi Uygulama Tebliği takip edilerek başvuru tarihleri ve koşullarına ulaşılabilir.

7. Çevre Amaçlı Tarım Arazilerini Koruma (ÇATAK) Desteği

Hedef

ÇATAK Programı'nın üç ana hedefi bulunmaktadır. Bunlar,

- toprak ve su kalitesinin korunması,
- doğal kaynakların sürdürülebilirliği,
- erozyonun önlenmesi ve tarımın olumsuz etkilerinin azaltılmasına yönelik alanların korunmasıdır.

Bu hedefler dikkate alınarak destek kategorileri ve hassas bölgeler belirlenmektedir.

Kapsam

- > Programın amaçlarını dikkate alınarak destek kategorileri ve hassas bölgeler belirlenmektedir. Bu kapsamda 2017 yılı için;
  - Tek yıllık bitkilerin üretildiği alanda minimum işlemeli tarımın yapılması durumunda 30 TL/da,
  - Toprak ve su yapısının korunması ve erozyonun engellenmesi amacıyla setleme, canlı veya cansız perdeleme, taş toplama,

drenaj, jips uygulaması, malçlama, ahır veya çiftlik gübresi, yeşil gübreleme uygulaması, aşırı otlatmanın engellenmesi, çok yıllık buğdaygiller veya yonca hariç baklagiller ile alanı kaplama gibi tedbirlerden en az ikisinin birlikte yapılması veya bu tedbirlerin en az biriyle birlikte arazinin boş bırakılması durumunda 60 TL/da,

- Çevre dostu tarım teknikleri ve kültürel uygulamalarına uyum sağlamak amacıyla su kullanımını asgariye indirecek uygun basınçlı sulama sistemlerinden birinin kullanılması, çevreye duyarlı bir şekilde kontrollü ilaç ve gübre kullanımı, organik tarım veya iyi tarım uygulamaları yapılması durumunda 135 TL/da ödeme yapılmaktadır.

Program kapsamında desteklenecek iller:

Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Ankara, Amasya, Aksaray, Aydın, Balıkesir, Bayburt, Bilecik, Bingöl, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Edirne, Elazığ, Eskişehir, Giresun, Hatay, Isparta, İzmir, Kahramanmaraş, Karaman, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kırıkkale, Kırşehir, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mersin, Muğla, Nevşehir, Niğde, Osmaniye, Sakarya, Samsun, Sinop, Sivas, Tekirdağ, Tokat, Trabzon, Uşak, Yozgat ve Zonguldak

- > Bu destekle ilgili detaylı bilgiye www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.

8. Yurtiçi Sertifikalı Fidan/Fide Kullanım Desteği

Amaç

Nihai ürünün kalitesini ve üretim verimliliğini artırmaktır.

Başvuru ve Gereklilikler

- > Destek verilecek ürün çeşitleri ve miktarları senelere göre çeşitlilik göstermektedir.
- > Kullanılacak sertifikalı fidan/fide ile standart fidanın; yurt içinde üretilmiş ve yetkili fidan/fide üreticisi veya tohumluk bayisinden temin edilmiş olması gerekir.
- > Bu destekle ilgili detaylı bilgiye www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.

9. Yurtiçi Sertifikalı Tohum Kullanım Desteği

Amaç

Nihai ürünlerin kalitesini arttırarak, ürünlerin yurt dışı pazarlarında rekabet gücünü artırmak ve sürdürülebilirliklerine katkı sağlamaktır.

Başvuru ve Gereklilikler

- > Başvurular, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olunan il/ilçe müdürlükleri aracılığıyla yapılmaktadır.
- > Bu destekle ilgili detaylı bilgiye www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.

10. Yurtiçi Sertifikalı Tohum Üretim Desteği

Amaç

Yurtiçi sertifikalı tohum üretimini desteklemektir.

Kapsam

Bakanlıkça yayımlanan tebliğde destekleneceği belirtilen her bir ürün için değişen miktarlarda yurtiçi sertifikalı tohum üretim desteği yapılmaktadır.

Başvuru ve Gereklikler

- > Bakanlık tarafından Yetkilendirilmiş Tohumculuk Kuruluşu (YTK) olmak, ÇKS'ye kayıtlı olmak ve üretilecek tohumun sertifikasına sahip olmak gerekmektedir.
- > Başvurular, Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı olunan İl/İlçe müdürlükleri aracılığıyla yapılmaktadır.
- > Bu destekle ilgili detaylı bilgiye www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.

11. Fark Ödemesi Destekleri

Bakanlıkça yayımlanan tebliğde destekleneceği belirtilen her bir ürün için değişen miktarlarda fark ödemesi yapılmaktadır.

Başvuru ve Gereklikler

- > Desteğe konu olan ürünleri adına fark ödemesi almak isteyen çiftçiler için başvuru sırasında üç önemli adım bulunmaktadır.
  - 1) Çiftçi Kayıt Sistemi'nde kayıtlı olmak.
  - 2) Çiftçi Kayıt Sistemi kaydı ve destek başvuruları için arazilerinin bulunduğu Tarım İl veya İlçe Müdürlükleri'ne; birden fazla yerde arazisi olan çiftçiler ise ikamet ettiği yerdeki Tarım İl veya İlçe Müdürlüklerine başvuru süresi içinde başvuru yapmak.
  - 3) Sözleşmeli üretim desteği için sözleşmeleri Tarım İl veya İlçe Müdürlükleri'ne teslim etmek.
- > Bu destekler desteğe konu olan ürünler adına kilogram başına her yıl yeniden belirlenmektedir.
- > Bu destekle ilgili detaylı bilgiye www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.

12. Hayvancılık Desteklemeleri

Amaç

Yerli besi hayvancılığı yapan kapasitesi düşük işletmelerin kapasite geliştirmelerini sağlayarak yerli üreticinin ithalat karşısında kırılganlığını azaltmaktır.

- > Her yıl için destek oranları farklılık gösterebilmektedir. Örneğin, 2017 yılı için koyun/keçi için 25 TL/baş, arılı kovan için 10 TL/adet, 4 ay ve üzeri buzağı-malak için 350 TL/baş vb. destekler belirlenmiştir.
- > Bu destekle ilgili detaylı bilgiye ve güncel verilere www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.

13. Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri Destekleri

Amaç

2009 yılından beri verilen bu desteğin amacı tarımsal yayım ve danışmanlık sistemlerinin daha etkin bir biçimde kullanılmasına katkıda bulunmaktır.

Örneğin, 2016 yılında bu destek kapsamında bir tarım danışmanı için 30.000 TL tarımsal yayım ve danışmanlık desteği ödemesi yapılmasına karar verilmiştir. Mevcut durumda ise bu destek 35.000 TL olarak belirlenmiştir.

- > Bu destekle ilgili detaylı bilgiye www.tarim.gov.tr internet adresinden ve Resmi Gazetede yayınlanan ilgili tebliğlerden ulaşılabilir.

26

TESKOMB KREDİ DESTEĞİ

Ülkemizde esnaf ve sanatkarları desteklemek amacıyla 1970 yılından beri faaliyet gösteren Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkezi Birliği tarafından verilen 9 farklı kredi desteği bulunmaktadır.

İŞLETME KREDİSİ	• Kredi Limiti: 150.000TL • Kredi Vadesi: 1-5 Yıl
AYLIK EŞİT TAKSİTLİ İŞLETME KREDİSİ	• Kredi Limiti: 150.000TL • Kredi Vadesi: 12-24 Yıl
TESİS KREDİSİ	• Kredi Limiti: 150.000TL • Kredi Vadesi: 2-5 Yıl
İSTİHDAMI DESTEKLEME KREDİSİ	• Kredi Limiti: 150.000TL • Kredi Vadesi: 1Yıl Ödemesiz 3 Yıl
KOOPERATİF İHRACAT-TESİS KREDİSİ	• Kredi Limiti: 150.000TL • Kredi Vadesi: 1.yılı faiz ve anapara ödemesiz 4 yıl
İSKONTO KREDİSİ	• Kredi Limiti: 150.000TL • Kredi Vadesi: 1-9 Ay
ŞOFÖR TAŞIT EDİNDİRME KREDİSİ	• Kredi Limiti: 150.000TL • Kredi Vadesi: 2-5 Yıl
ŞOFÖR ESNAFINA TAŞIT ONARIM KREDİSİ	• Kredi Limiti: 150.000TL • Kredi Vadesi: 1- 4 Yıl
SERVİS ARACI KAMYONET YENİLEME KREDİSİ	• Kredi Limiti: 150.000TL • Kredi Vadesi: 3 Yıl

Gereklilikler

- > Kredilerden yararlanmanın ana koşulu Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerine ortak olmaktır.

ORTAKLIK ŞARTLARI

- Esnaf ve sanatkar olmak,
- Esnaf ve sanatkar siciline kayıtlı bulunmak,
- İş veya ikamet yeri kooperatifin çalışma bölgesi içinde bulunmak,
- Aynı zamanda başka bir Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi ortağı olmamak.

- > Kredilerden faydalanırken kooperatif kefaleti ve şahıs kefaleti, ipotek, ticari işletme rehini gibi teminatlar gösterilmesi gerekir.
- > Kredi faiz oranları 1 yıla kadar kullanılan kredilerde yıllık % 4, 1 yıldan uzun kullanılan kredilerde yıllık % 5'tir.

Değerlendirme ve Sonuç

Kredilere ilişkin kabul veya ret kararları başvurudan itibaren 15 gün içerisinde yazılı olarak iletilir.

TESKOMB kredileri, faiz oranları ve vadeleri hakkında bilgiler TSKOMB resmi internet sitesinden edinilmiştir. Daha detaylı bilgiye TSKOMB internet adresinden www.teskomb.org.tr Krediler menüsünden ulaşılabilir.

27

ZİRAAT BANKASI DESTEKLERİ

Ziraat Bankası

Bir bankadan daha fazlası

Ziraat Bankası ülkemiz yatırımcılarına destek olmak amacıyla çeşitli krediler vermektedir.

Bu krediler yatırımı desteklemek adına düşük faizle verilmektedir. Tarımsal üretim, bitkisel üretim ve hayvansal üretim yapan işletme sahiplerinin belirli konulardaki finansman ihtiyacını karşılamaya yönelik olan krediler konularına göre çeşitlilik göstermektedir. Tüm kredilere başvurular şubeler aracılığıyla yapılır.

KREDİ TÜRLERİ

İşletme Edindirme Kredileri

Arazi Alım Kredileri

Hasat ve Pazarlama Kredileri

Üretim Destek Kredileri

Nakliye Aracı Kredileri

TMO Makbuz Senedi Karşılığı Krediler

Genç Çiftçi Kredileri

Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) Karşılığı Kredi

Lisans Depoculuk Yatırımları

Sözleşmeli Üretim Kredileri

Organik Tarım Kredileri

IPARD Kapsamındaki Krediler

İyi Tarım Uygulamaları Kredileri

• İşletme Edindirme Kredileri

Bitkisel üretim, hayvansal üretim ve su ürünleri yetiştiriciliği / avcılığı konularında mevcut kurulu bir işletmenin (meyve bahçesi, bağ, çiftlik, ahır, ağıl, kümes, sera vb.) satın alınması amacıyla gerçek / tüzel kişi üreticilere sunulan Ziraat kredileridir.

• Arazi Alım Kredileri

Tarım arazilerinin üretime kazandırılması ve işletme ölçeklerinin büyütülerek rantabl hâle getirilmesi için üzerinde tarımsal üretim yapılan / yapılacak olan, tarla vasfına sahip arazilerin alımına yönelik olarak gerçek / tüzel kişi üreticilere sunulan kredilerdir.

• Hasat ve Pazarlama Kredileri

Hasat / ürün elde etme dönemi öncesi ve/veya hasat dönemi sonrası hasat ve pazarlama faaliyetlerine yönelik kısa süreli nakit ihtiyaçlarının finansmanı amacıyla işletme kredisi kullanmak mümkündür.

- **Üretim Destek Kredileri**

Tarımsal üretim yapan müşterilerimizin, tarımsal üretim dışındaki kısa vadeli finansal ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla sunulan kredilerdir.

- **Nakliye Aracı Kredileri**

Tarımsal üretim yapan gerçek ya da tüzel kişi müşterilerimizin, tarımsal girdileri, ürünleri, canlı hayvanları, makine / ekipmanları vb. varlıklarının nakliyesi amacıyla ihtiyaç duyacakları taşıtların alınmasının finansmanına yönelik olarak sunulan kredilerdir.

- **TMO Makbuz Senedi Karşılığı Krediler**

Tarımsal ürünlerini TMO'ya satan gerçek ve tüzel kişi müşterilerimizin kısa süreli nakit ihtiyaçlarının finansmanı için olan kredilerdir.

- **Genç Çiftçi Kredisi**

16.02.2016 tarih ve 2016/8540 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında hibe almaya hak kazanan genç üreticilere, Bakanlık tarafından onaylanan hibe tutarının 3 (üç) katına kadar Proje Kredisi ile Hibe Tutarı ve Proje Kredisi toplamıyla oluşturulan kapasiteye göre belirlenecek tutarda İşletme Kredisi verilmektedir.

- **Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) Karşılığı Kredi**

Ürünü lisanslı depolara teslim eden çiftçilere özel sunulan kredidir. Ziraat Bankası'nın anlaşmalı olduğu lisanslı depolara teslim edilen ürünler karşılığında alınan ELÜS tutarının %75'ine kadar kredi kullanılabilir.

• Lisanslı Depoculuk Yatırımları

"Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli"nde öngörülen havzalarda yetiştirilen ürünler ile uyumlu depolama yatırımı yapacak / yapan lisanslı depo işletmelerine sunulan kredilerdir.

• Sözleşmeli Üretim Kredileri

Sözleşmeli Üretim ile İlgili Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (2008/26858) kapsamında sözleşmeli üretim modeliyle tarımsal üretim yapan ve/veya yaptıran müşterilerimizin, sözleşme konusu tarımsal üretimle ilgili işletme ve yatırım giderlerinin / harcamalarının finansmanına yönelik olarak sunulan kredilerdir.

• Organik Tarım Kredileri

"Organik Tarım Kanunu" ile "Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" esasları dâhilinde, organik tarımsal ürün ve/veya organik tarımsal girdi üretimi yapan; bunun yanında ürünü toplayan, işleyen, ambalajlayan, pazarlayan ve/veya bu faaliyetleri yapacak olan gerçek / tüzel kişi üreticilere, sadece kendi faaliyetleri ile ilgili olarak sunulan kredilerdir.

Organik tarım metoduyla üretim yapmak ve/veya organik girdi üretimi konusunda faaliyet göstermek isteyen üreticilerin; yetkilendirilmiş kuruluşlarla yaptıkları sözleşmeleri, kredi talepleri sırasında Ziraat Bankası şubelerine ibraz etmeleri gerekmektedir.

• IPARD Kapsamındaki Krediler

Avrupa Birliği "Katılım Öncesi Yardım Aracı-Kırsal Kalkınma Bileşeni" (IPARD) Programı kapsamındaki yatırımlar için kredi kullanılabilir.

• İyi Tarım Uygulamaları Kredileri

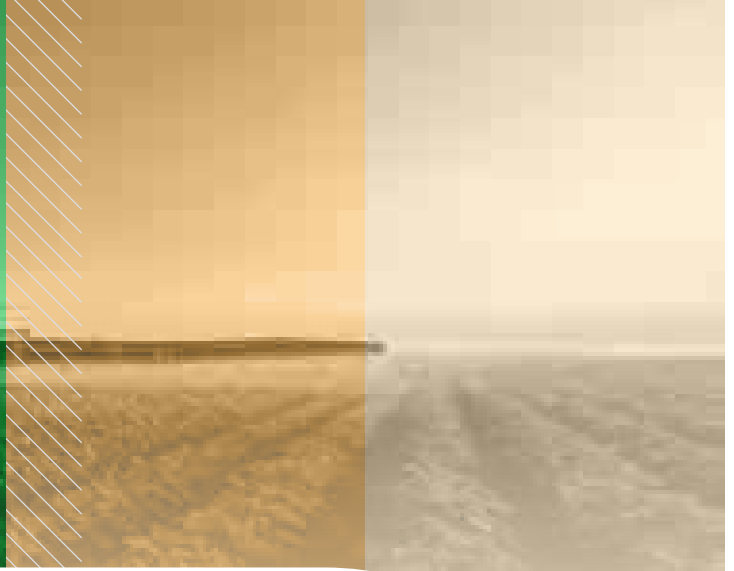
16.02.2016 tarih ve 2016/8540 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında hibe almaya hak kazanan genç üreticilere, Bakanlık tarafından onaylanan hibe tutarının 3 katına kadar Proje Kredisi ile Hibe Tutarı ve Proje Kredisi toplamıyla oluşturulan kapasiteye göre belirlenecek tutarda İşletme Kredisi kullanma imkânı sunulur.

Desteklere ilişkin bilgiler Ziraat Bankası resmi internet sitesinden edinilmiştir. Ziraat Bankası tarafından verilen krediler, destekler ve faiz oranlarına banka şubelerinden veya www.ziraatbank.com.tr internet adresinden Girişimci menüsünden ulaşılabilir.

28

TÜRKİYE TARIM KREDİ KOOPERATİFLERİ KREDİ DESTEKLERİ

Kuruluşu Osmanlı İmparatorluğu dönemine dayanan kooperatif çiftçilerimizin ihtiyaçlarını karşılayarak Türk tarımına katkıda bulunmayı amaç edinmiştir.

Kapsam

Kredi türüne ve vadeye göre değişen faiz oranlarıyla çeşitli krediler sunmaktadır.

Başvuru

Kredi başvuruları, tarımsal işletmenin bulunduğu alanda faaliyet gösteren Tarım Kredi Kooperatifine yapılır.

Oranlar

- > 1 yıla kadar kullanılan krediler için faiz oranı % 8; 1-4 yıl arası kullanılan tarımsal kredilerde %10'dur.
- > 1 yıl vadeli kullanılan tarımsal kredilerde %1 fon, %8 faiz, %7 komisyon olmak üzere toplam %16 maliyet bulunur.
- > 1-4 yıl arası vadeli kullanılan tarımsal kredilerde %1 fon (sadece ilk yıl alınmaktadır), %10 faiz, %8 komisyon olmak üzere toplam %19 maliyet bulunur.
- > Kefilsiz kredi imkanı bulunmaktadır. Tespit edilen kredinin en az 3 katı tutarında arazi, arsa, mesken, işyerlerini ipotek vermeleri ve/veya tespit edilen kredilerinin en az 3 katı değerinde (kasko değerinde) taşıt aracını/traktörü kooperatif lehine vermeleri durumunda gerçekleşir.
- > Maddi teminat vermeden kredi imkanı bulunmaktadır. 20.000 TL'ye kadar olan kredilerde en az 2; 20.001-30.000 TL arasındaki kredilerde en az 3; 30.001-40.000 TL arasındaki kredilerde en az 4 kefil şartı aranır.
- > Vadeler konularına göre 18 ay ile 4 yıl arasında değişir.

Desteklere ilişkin bilgiler Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri resmi internet sitesinden edinilmiştir. Kurum tarafından verilen destekler hakkında daha detaylı ve güncel bilgiye www.tarimkredi.org.tr internet adresinden **Krediler** menüsünden ulaşılabilir.

29

DİCLE KALKINMA AJANSI DESTEKLERİ

Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle, ulusal kalkınma plânı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla Mardin, Batman, Şırnak ve Siirt illerini kapsayacak şekilde kuruluna Dicle Kalkınma Ajansı (DİKA), bölgenin potansiyelini en verimli şekilde kullanması ve diğer ülke bölgeleriyle rekabet gücünü arttırması amacıyla çeşitli mali ve teknik destekler sunmaktadır.

Ajans, kuruluş amacına hizmet edecek şekilde özel sektöre yönelik olarak;

- Proje ve faaliyetlere destek olmak,
- Bölgenin kırsal ve yerel kalkınma ile ilgili kapasitesinin geliştirilmesine katkıda bulunmak,
- Bölgesel gelişme hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik olarak; kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek,
- Bölgenin kaynak ve olanaklarını tespit etmeye, ekonomik ve sosyal gelişmeyi hızlandırmaya ve rekabet gücünü artırmaya yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak, başka kişi, kurum ve kuruluşların yaptığı araştırmaları desteklemek,
- Bölgenin iş ve yatırım imkânlarının, ilgili kuruluşlarla işbirliği halinde ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtımını yapmak veya yaptırmak,
- Bölge illerinde yatırımcıların, kamu kurum ve kuruluşlarının görev ve yetki alanına giren izin ve ruhsat işlemleri ile diğer idari iş ve işlemlerini, ilgili mevzuatta belirtilen süre içinde sonuçlandırmak üzere tek elden takip ve koordine etmek ve
- Yönetim, üretim, tanıtım, pazarlama, teknoloji, finansman, örgütlenme ve işgücü eğitimi gibi konularda, ilgili kuruluşlarla işbirliği sağlayarak küçük ve orta ölçekli işletmelerle yeni girişimcileri desteklemek gibi bir çok görevi yerine getirmeye yönelik olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

Ajans bölgenin ihtiyaçlarını dikkate alarak Sonuç Odaklı Programlar geliştirmek suretiyle özel sektöre yönelik mali destekler sunabilmektedir. Buna göre odak ve rekabetçi sektörlerin geliştirilmesine yönelik daha önce uyguladığı gibi hibe destek programları ile imalat,

Mali Destek Programları

Mali Destek Nedir?

Desteklenecek proje veya faaliyetlerin gider bütçelerinin, belirlenecek oranlarda Ajans tarafından karşılanması amacını güden nakdi ödeme.

Kimler Faydalanabilir?

Özel işletmeler, sivil toplum kuruluşları, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları, yerel yönetimler ve bunların birlikleri, kooperatifler ve bunların birlikleri ile diğer gerçek ve tüzel kişiler.

a. Doğrudan Finansman Desteği

Ajansın esas itibarıyla proje teklif çağrısı yöntemiyle kullandığı desteklerden oluşur. Ancak Ajans istisnai olarak, proje teklif çağrısı yapmaksızın ve proje hazırlığı konusundaki yükümlülüklerinden bazılarını hafifletmek veya proje hazırlık sürecini doğrudan yönetmek suretiyle, fizibilite desteği ve güdümlü proje desteği şeklinde de doğrudan destek sağlayabilir.

• Proje Teklif Çağrısı Yöntemi

Proje teklif çağrısı, belirli bir destek programı kapsamında, nitelikleri net bir şekilde belirlenmiş olan potansiyel başvuru sahiplerinin, önceden belirlenen konu ve koşullara uygun olarak proje teklifi sunmaya davet edilmesidir.

Kentsel ve çevresel altyapı ile ekonomik altyapıya ilişkin projeler desteklenir. Özel işletmelerin sabit yatırıma ilişkin kurulum ve geliştirme projeleri desteklenir. Sosyal altyapıya ilişkin projeler desteklenir.

• Fizibilite Desteği

Acil ve/veya stratejik nitelikteki faaliyetlerin desteklenmesi amacıyla, kar amacı gütmeyen kurumlara verilir.

Yerel ve bölgesel kalkınmaya katkı sağlayacak stratejik nitelikli ve/veya aciliyet içeren faaliyetlere yenilikçilik ve sürdürülebilirlik temelinde uygulamaya yönelik olarak destek sağlanır.

2010-2015 yılları arası Doğrudan Faaliyet Desteği yürüten Ajans, 2016 ile birlikte Fizibilite Desteği yürütmektedir.

• Güdümlü Proje Desteği

Bölgesel gelişmenin hızlandırılması, bölgenin rekabet edebilirliğinin güçlendirilmesi ve bölgedeki iş ortamının iyileştirilmesi açısından önem taşıyan projeleri Ajansın öncülük etmesi ve koordinasyonu üstlenmesiyle gerçekleştirmektir.

Özel sektör işletmeciliğini güçlendirecek şekilde;

- Üretim ve ihracat kapasitesinin geliştirilmesi,
- İyi uygulama örneklerinin oluşturulması ,
- Sektörel çeşitlenmenin ve ihtisaslaşmanın desteklenmesi,
- Özel bilgi, beceri ve teknolojilerin geliştirilmesi transferi veya yaygınlaştırılması,
- Yeni finansman modellerinin geliştirilmesi ,
- Üniversite sanayi işbirliğinin desteklenmesi,
- Yeni hizmet ve üretim organizasyonlarının geliştirilmesi,
- İşbirliği ağları ve değer zinciri oluşturulması ,
- Kümelenmelerin desteklenmesi,
- Yeni sanayi altyapısı ve organizasyon modellerinin geliştirilmesi ,
- Bölgedeki sektörlerin ihtiyaç duyacağı alanlarda insan kaynaklarının geliştirilmesine yönelik projeler desteklenir.

• Faiz Desteği ve Faizsiz Kredi Desteği

Faiz Desteği; kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin ilgili aracı kuruluş ile Ajans arasında imzalanacak protokolde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlardan alacakları krediler karşılığında ödeyecekleri faiz giderlerinin, Ajans tarafından karşılanmasını öngören karşılıksız yardımdır.

Faizsiz Kredi Desteği; Ajans tarafından kâr amacı güden gerçek ve tüzel kişilerin ilgili aracı kuruluş ile Ajans arasında imzalanacak protokolde belirtilen nitelikteki projeleri için, ilgili aracı kuruluşlar eliyle kredi verilmesini ve Ajans tarafından sağlanan mali desteğin faiz ödenmeksizin taksitler halinde geri ödenmesine imkan veren karşılıksız yardımdır.

b. Teknik Destek

Amaç

Bölgedeki yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına destek sağlamak.

Hangi Çalışmalara Verilir?

- Yerel yönetimlerin başta planlama çalışmaları ile bölge plan ve programlarını uygulayıcı veya yerel kalkınma kapasitesini artırıcı faaliyetleri,
- Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının,
- Sivil toplum kuruluşlarının,
- Organize sanayi bölgelerinin,
- Küçük sanayi sitelerinin,
- Teknoparkların,
- Teknoloji geliştirme bölgelerinin,
- Endüstri bölgelerinin,
- İş geliştirme merkezlerinin,
- Birliklerin ve kooperatiflerin ve

- Sayılan bu kurum ve kuruluşların kurduğu veya ortağı olduğu işletmelerin yerel ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunabilecek çalışmaları.

Ne Tür Destekler Verilir?

Ajans mevcut imkanları çerçevesinde kendi personeli eliyle ya da zorunlu hallerde hizmet alımı yoluyla;

- Eğitim verme,
- Program ve proje hazırlanmasına katkı sağlama,
- Geçici uzman personel görevlendirme,
- Danışmanlık sağlama,
- Lobi faaliyetleri ve uluslararası ilişkiler kurma gibi kurumsal nitelikli ve kapasite geliştirici teknik destek hizmetleri sağlanır.

c. Diğer Kurumlarla İşbirliği

Diğer Ajanslarla veya kurum ve kuruluşlarla birlikte Müsteşarlığın uygun görüşünü almak suretiyle belirlenir.

Proje başına destek oranı, desteğin konusu olan işbirliği programları çerçevesinde belirlenir.

Örnek Ortak Mali Destek Programları

- > 2015 Meyveciliğin Geliştirilmesi Ortak MDP
- > 2016 GAP Organik Değer Zinciri Pilot Projeler Ortak MDP
- > 2016 GAP Bölgesi'nde Sanayide Enerji Verimliliğinin Arttırılması Pilot Uygulamaları Ortak MDP

DESTEK		PROJE BAŞINA DESTEK ORANI	PROJE BAŞINA AZAMI DESTEK ORANI	UYGULAMA SÜRESİ
Doğrudan Finansman Desteği	Proje Teklif Çağrıları	En fazla %50'si. Bu oran artırılamaz.	Başvuru rehberlerinde belirtilir.	En fazla 2 Yıl
		Proje uygun maliyetlerinin en fazla %75'i. Ancak bu oran %90'a kadar artırılabilir.	Başvuru rehberlerinde belirtilir.	En fazla 2 Yıl
	Fizibilite Desteği	En az %25, En fazla %100	Kamu ihale mevzuatı "Doğrudan Temin" usulü limitinin en fazla iki katı	En fazla 1 Yıl
	Güdümlü Proje Desteği	Proje uygun maliyetlerinin en fazla %75'i. Ancak bu oran %90'a kadar artırılabilir.	Çalışma programında belirlenir.	En fazla 3 Yıl
	Faiz Desteği	En fazla %50'si. Bu oran artırılamaz.	Her biri için; Faiz desteği ödeneğinin %5'i.	En fazla 3 Yıl
	Faizsiz Kredi Desteği			
Teknik Destek		%100	Başvuru rehberlerinde belirtilir.	En fazla 3 Ay
Diğer Kurumlarla İşbirliği	Kurumlarla İşbirliği Geliştirilerek Yürütülen Ortak Mali Destek Programları	İşbirliği temelinde belirlenir.		

- > Örneğin, 2016 yılında, Organik Tarım Değer Zinciri Pilot Uygulamaları Mali Destek Programı ve Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Pilot Uygulamaları Mali Destek Programı ile doğrudan finansman desteği sağlanmıştır.
- > 2017 yılında 11 adet güdümlü proje desteği sağlanmıştır.
- > Ajans aracılığıyla yatırımcılara Proje Döngüsü Eğitimleri verilmektedir.
- > Yatırımcılara, Ajans ve KOSGEB işbirliği çerçevesinde Uygulamalı Girişimcilik eğitimleri verilmektedir.
- > DİKA, 2018 Yılı Mali Destek Programları çerçevesinde kar amacı gütmeyen kurum ve kuruluşlara yönelik olarak "Ekonomik Altyapının Geliştirilmesi" ve "Kentsel Yaşam Kalitesinin İyileştirilmesi" Mali Destek Programları kapsamında toplamda **40 Milyon TL** tutarında hibe desteği sunmaktadır.
- > Mali destek programlarının amaçları, uygulama illeri, destek oranları ve limitleri her yıl değişkenlik göstermektedir.

Güncel bilgiler için Ajans'ın
resmi internet sitesi
www.dika.org.tr takip
edilmelidir.

30

BATMAN YATIRIM DESTEK OFİSİ

Batman Yatırım Destek Ofisi imalat, turizm, madencilik, eğitim, ulaştırma, sağlık, taşımacılık ve enerji sektörlerinde, iş ve işlemlerin takip ve koordinasyonu konusunda yatırımcılara destek verir.

Batman Yatırım Destek Ofisi'nin

- > Batman'da yatırıma uygun alanlara ilişkin verileri ilgili kurum ve kuruluşlardan güncel şekilde temin etmek ve derlemek,
- > İlde hammadde, enerji, lojistik, iş gücü, yatırım yeri gibi kararların alınmasında etkisi olan konularda yatırım maliyetlerine ilişkin veri hazırlamak ve hazırlatmak,
- > Hizmet sunulan yatırımcılara yönelik güncel veri tabanı oluşturmak,
- > Batman'da yatırım ortamının geliştirilmesi ve yatırımcıya tanıtılmasına yönelik bilgiyi ilgili kurum ve kuruluşlardan temin etmek,

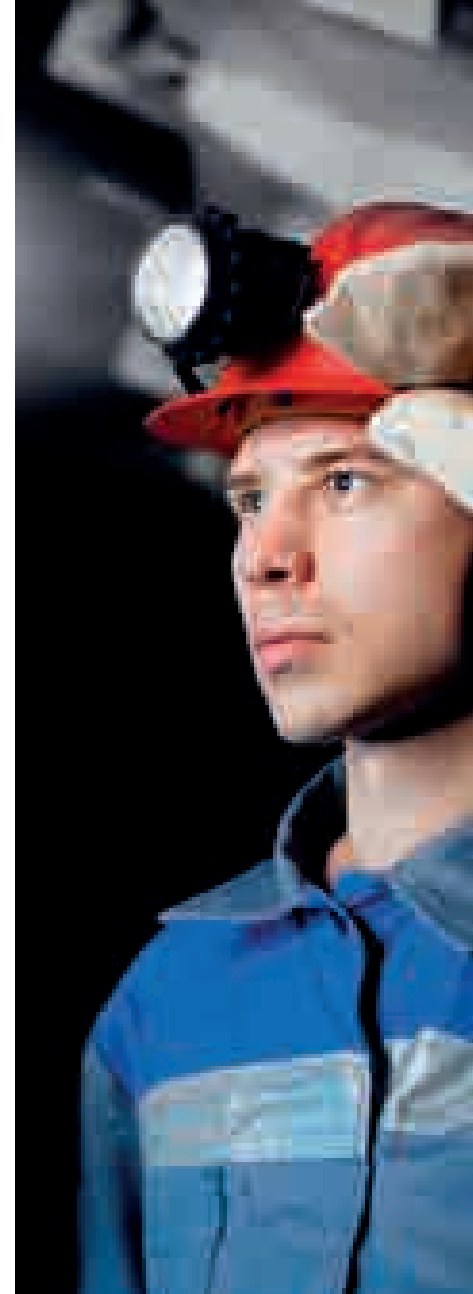
hazırlamak ve hazırlatmak gibi görevleri bulunmaktadır.

Batman YDO;

- > Yatırımcıların, yatırım yapmadan önce, yatırım aşamasında ve yatırımların işletme aşamasında ihtiyaç duydukları bilgilendirme ve yönlendirme hizmetlerini sağlama,
- > Yatırımların artırılmasına katkı sağlayacak her türlü bilgi ve veriyi ilgili kurum ve kuruluşlardan toplama,
- > İlin iş ve yatırım ortamını tanııtma ve yatırımcı çekme,
- > Yatırımlara ilişkin izin ve onay işlemlerinin tamamlanması hususunda destek sağlama, konularında Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı ile işbirliği gerçekleştirir.

Yatırımcılar, Batman Yatırım Destek Ofisinden ilde gerçekleştirilebilecek yatırımlar hakkında detaylı bilgi alabilirler. Yatırım Destek Ofisinin sunmuş olduğu hizmetler ücretsiz olup yatırımcılar kendi isteklerine bağlı olarak başvuruda bulunabilirler. Ancak izin, ruhsat veya diğer idari işlemler için ilgili mevzuata göre gerçekleştirilmesi gereken ödemeler yatırımcıya aittir.

Hizmetlere ve desteklere ilişkin daha detaylı bilgiye www.dika.org.tr internet sitesinden ulaşabilir veya yatırım destek ofisimizi ziyaret edebilirsiniz.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.